ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Verne_Jules-Chancellor.pdb

PDB Name: Verne Jules-Chancellor
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 2.5.2007
Modification Date: 2.5.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

JULES VERNE
Chancellor
NÁVRAT, BRNO 1995

I. KAPITOLA
V Charlestonu, 27. září 1869

Vypluli jsme od nábřeží Batterie ve tři hodiny odpoledne na širé moře. Odliv nás rychle unáší na moře. Kapitán Huntly dal napnout vrchní i spodní plachty a severní větřík žene Chancellor (Kancléř) zálivem.
Brzy jsme minuli pevnost Sumter, a zanechali jsme postranní baterie po levé straně. Ve čtyři hodiny proplula loď hrdlem zálivu, kudy rychle unikala peřej odlivu. Ale širé moře je ještě vzdálené; abychom se na něj dostali, musíme proplout širokými průlivy, které vlny vyhloubily mezi písčinami. Kapitán Huntly se tedy vydal jihozápadním průlivem a minul maják vlevo od pevnosti Sumter. Plachty Chancelloru byly nyní nařízeny co nejvíce po větru, a v sedm hodin večer minula naše loď poslední písečnou výspu a s plnými plachtami nastoupila cestu po Atlantickém oceánu…
Chancellor, pěkný trojstěžník o devíti stech tunách patří bohatému domu bratří Leardů v Liverpoolu. Je to loď stará dva roky, pobitá a vyložená mědí, krytá teakovým dřevem, jejíž nízké stěžně, kromě zadního stěžně jsou železné, lanoví je drátěné. Tato solidní a pěkná loď, zaznamenaná první pojistkou u „Veritas“, koná v této době svoji třetí plavbu mezi Charlestonem a Liverpoolem. Když opustila charlestonské průlivy, spustila anglickou vlajku, ale námořník, který by na tuto loď pohlédl, nemohl by se mýlit o jejím původu; je jistě tím, čím se zdá být, to je anglickou od čáry ponoru až po špici stěžňů.
Zvolil jsem přepravu na palubě Chancelloru, který se vracel do Anglie, z několika důvodů.
Neexistuje přímé spojení parníky mezi Jižní Karolínou a Spojeným královstvím, tedy Anglií. Chceme-li dosáhnout přímé spojení přes oceán na severu, musíme vstoupit na loď v New Yorku, chceme-li ho dosáhnout na jihu, musíme jet do New Orleansu. Mezi New Yorkem a Evropou existují četné linky, anglická, francouzská, německá, a Scotia, Pereire či Holsatia by mne byla přepravila rychle k cíli mé cesty.
Mezi New Orleansem a Evropou plují lodě National Steam Navigation Co., připojující se na francouzskou transatlantickou linku z Colonu a Aspinvalu, které jsou známy nejrychlejší přeplavbou. Když jsem se však procházel po nábřežích Charlestonu, spatřil jsem Chancellora.
Líbil se mi, a jakýsi instinkt mne hnal na palubu této lodě, jejíž kajuty jsou velmi pohodlně vybaveny. Kromě toho je plavba plachetnicí za příznivého větru a moře - je-li tak rychlá jako plavba parníkem v mnohém ohledu výhodnější. Na začátku podzimu je v těchto nízkých zeměpisných šířkách počasí ještě pěkné. Rozhodl jsem se tedy přepravit se na Chancelloru.
Učinil jsem dobře nebo špatně? Budu litovat svého rozhodnutí?
Budoucnost mne o tom poučí. Píši tyto poznámky den po dni, a ve chvíli, kdy píši, nevím víc, než ten, kdo čte tento deník - jestli tento deník někdy najde čtenáře.

28. září

Řekl jsem, že kapitán Chancelloru se jmenuje Runtly - druhá jeho jména jsou John Silas. Je to Skot z Dundee, asi padesát let starý a má pověst zkušeného námořníka. Je střední postavy, širokých ramen, jeho hlava je malá a ze zvyku ji sklání poněkud nalevo. Aniž bych byl fyziognomista prvního řádu, domnívám se, že mohu odhadnout povahu kapitána Runtlyho, třebaže ho znám několik hodin.
Nepopírám, že Silas Runtly má pověst dobrého námořníka, který se dokonale vyzná ve svém oboru; ale že by byl mužem pevného charakteru, jevícím fyzickou a morální energii v každém případě - nemohu připustit.
Opravdu, chování kapitána Huntlyho je váhavé a jeho tělo jeví jakousi skleslost. Je netečný, což je možné usoudit z jeho neurčitého pohledu, z mdlých pohybů rukou a kolísavé chůze; když kráčí, sotva noha nohu mine. Není to a nemůže být energický muž, tím méně svéhlavý, neboť nesvrašťuje obočí, jeho čelisti jsou chabé a nemá ve zvyku zatínat ruce v pěsti. Mimoto jsem u něho spatřil podezřelé způsoby, které si nedovedu ještě vysvětlit, avšak budu si ho nadále všímat s pozorností, kterou zasluhuje velitel lodě, jemuž se říká „první po Bohu“!
Ostatně nemýlím-li se, je mimo Boha a Silase Huntlyho na palubě ještě muž, který se mně zdá určen, aby v případě potřeby zaujímal důležité místo. Je to druhý důstojník Chancelloru, kterého jsem ještě dostatečně nestudoval a o němž

promluvím později.
Posádka Chancelloru se skládá z kapitána Huntlyho, druhého důstojníka Roberta Curtise, poručíka Waltera, člunaře a čtrnácti námořníků, Angličanů nebo Skotů, celkem osmnácti námořníků - což stačí k řízení trojstěžníku o devíti stech tunách. Tito lidé, jak se zdá, dobře rozumějí svému povolání. Všechno, co mohu dosud potvrdit je, že za velení druhého důstojníka si počínali v charlestonských průlivech velmi zručně.
Abych doplnil výčet osob naloděných na palubu Chancelloru, jmenuji správce zásob Hobbarta a kuchaře, černocha Jynxtropa, a uvádím seznam cestujících.
Cestujících je celkem osm i se mnou. Znám je málo, avšak jednotvárnost plavby, různé příhody, každodenní styk lidí stěsnaných na úzkém prostoru, přirozená potřeba výměny názorů, vrozená lidská zvědavost, to všechno nás brzy sblíží. Dosud nás od sebe vzdaloval ruch naloďování, zaujímání kabin, uspořádání věcí potřebných pro cestu, která bude trvat snad dvacet až dvacet pět dní. Včera i dnes se ani všichni cestující neobjevili u společného stolu v kajutě a někteří snad trpí mořskou nemocí. Dosud jsem tedy všechny neviděl, ale vím, že mezi cestujícími jsou dvě dámy, které obsadily kabiny v pozadí, jejichž okna se nacházejí v lodní zádi.
Ostatně je zde listina cestujících, jak jsem opsal z lodního seznamu:
Pan a paní Kearovi, Američané z Buffallo;
Slečna Herbeyová, společnice paní Kearové;
Pan Letourneur a jeho syn André Letourneur, Francouzi z Le Havru;
William Falsten, inženýr z Manchesteru;
John Ruby, obchodník z Cardiffu, oba Angličané;
J. R. Kazallon z Londýna, autor těchto poznámek.

29. září

Nákladní list kapitána Huntlyho, to je listina, udávající náklad Chancelloru a podmínky dopravy tohoto zboží, zní takto:

Firmě Bronsfield a spol., komisionáři v Charlestonu.
Já, John Silas Huntly z Dundee (Skotsko), velitel Chancelloru, lodě asi o devíti stech tunách, nacházející se nyní v Charlestonu, aby za nejbližšího příznivého počasí odplula přímo a za boží ochrany do města Liverpool, kde náklad složím - potvrzuji, že jsem do zmíněné lodě přijal do prázdného podpalubí od Vás, pp. Bronsfielda a spol., komisionářů zbožím v Charlestonu, sedmnáct set žoků bavlny v ceně dvacet tisíc liber šterlinků v plném počtu a v dobrém stavu, znamenané a číslované jak je naznačeno; toto zboží se zavazuji dopravit v dobrém stavu - vyjma nehody a nebezpečí na moři - do Liverpoolu, a dodat je pp. bratrům Leardům nebo na jejich účet, zaplatí-li mi za dopravu obnos dvou tisíc liber šterlinků, nic víc, podle smlouvy o nákladu a dopravě, kromě náhrady nehod podle zvyků a námořních obyčejů. A na potvrzení výše psaného jsem se zavázal a zavazuji se svou osobou, svým jměním i svojí zmíněnou lodí se vším příslušenstvím.
K potvrzení toho jsem podepsal tři nákladní listy stejného znění; bude-li jeden z nich splněn, pozbývají ostatní platnost.
Dáno v Charlestonu, 13. září 1869 J. S. Huntly

Podle toho tedy veze Chancellor do Liverpoolu sedmnáct set balíků bavlny. Zasílatelé: Bronsfield a spol. v Charlestonu. Příjemci: Bratři Leardové v Liverpoolu.
Zboží bylo s největší starostlivostí naloženo, neboť loď byla stavěna zvlášť pro dovoz bavlny. Žoky vyplňují celé podpalubí, vyjímaje malou část vyhrazenou pro zavazadla cestujících, a tyto žoky, napěchované lodními jeřáby, tvoří jedinou velice kompaktní hmotu. V podpalubí tedy není ani místečko nazbyt - znamenitá výhoda pro loď, která může být takto celá využita pro zboží.

Od 30. září do 6. října

Chancellor je rychlá loď, která by rychlostí zajisté překonala plachty nejedné lodi stejné velikosti, a co vítr zesílil, prodlužovala se za ním zřetelně rýsovaná brázda do nedohledna. Řekli byste, že je to dlouhá bílá krajka napjatá na moři jako na modré půdě.
Atlantický oceán není příliš vzdouván větrem. Pokud vím, není nikdo na palubě obtěžován ani kolísáním, ani kymácením lodi. Ostatně žádný z cestujících nekoná svou první plavbu, a všichni jsou víceméně na moře zvyklí. Také není ani neobsazené místo u stolu v hodině oběda. Mezi cestujícími se začínají navazovat styky a život na palubě se stává méně jednotvárný. Francouz pan Letourneur a já spolu často hovoříme.
Pan Letourneur je muž starý asi padesát pět let, vysoké postavy, s bílými vlasy a prošedivělými vousy. Zdá se být zajisté starý na svůj věk, což pochází z toho, že mnoho zkusil. Zkusil hluboký zármutek, a připojuji, že ho zkouší dosud. Zdá se, že tento muž má ve svém nitru nevyčerpatelný zdroj smutku, což je patrné i na jeho poněkud shrbené postavě, a podle toho, že hlavu sklání nejčastěji na prsa. Nikdy se nesměje, usmívá se pouze na svého syna. Jeho oči jsou mírné, ale zdá se mi, jako by jejich pohled pronikal vlhkým závojem. Obličej jeví charakteristickou směs hořkosti a lásky, a celkovým výrazem jeho obličeje je srdečná dobrota.
Řekli byste, že si pan Letourneur vyčítá nějaké nezaviněné neštěstí.
A skutečně! Ale kdo by nebyl hluboce pohnutý, kdyby se dozvěděl, jaké jsou ty zajisté přehnané výčitky, které si tento „otec“ dělá!

Pan Letourneur je na palubě se synem Andréem, starým asi dvacet let, s milou a zajímavou tváří. Mladý muž je poněkud setřenou podobiznou pana Letourneura, ale - a to je nezhojitelnou bolestí jeho otce - André je mrzák. Jeho levá noha, žalostně vymknutá ven, ho nutí, aby kulhal, a nemůže jít, aniž by se opíralo hůl.
Otec syna zbožňuje, a je vidět, že celý jeho život náleží této ubohé bytosti. Trpí vrozeným postižením svého syna víc než on sám, a prosí ho snad i za prominutí! Jeho obětavá láska k Andrému je neustálá.
Neopouští ho, snaží se uhodnout jeho nejnepatrnější přání, pozoruje jeho veškeré konání. Jeho ruce patří spíš jeho synovi, než jemu, podpírají ho a objímají, když se mladý muž prochází na palubě Chancelloru.
Pan Letourneur se sblížil zvlášť se mnou a stále mluví o svém synovi.
Dnes jsem mu řekl:
„Právě jsem byl u pana Andrého. Máte hodného syna, pane Letourneure. Je to inteligentní a vzdělaný mladík."
„Ovšem, pane Kazallone," odpověděl pan Letourneur a usmál se, „je to krásná duše uzavřená do bídného těla - duše jeho ubohé matky, která zemřela, když mu dala život."
„Miluje vás, pane."
„Moje drahé, nadevšechno milované dítě," zašeptal pohnutým hlasem pan Letourneur a sklonil svoji hlavu.
„Ach," pokračoval, „nemůžete pochopit, co vytrpí otec, dívá-li se na své zmrzačené dítě… zmrzačené od narození!"
„Pane Letourneure," odvětil jsem, „v neštěstí, které stihlo vašeho syna a následkem toho i vás, nejste spravedlivý k vám oběma. Pan André je zajisté k politování, ale není to ničím, být milován tak, jak ho milujete vy? Tělesná neduživost se snáší lépe, než duševní bolest, a duševní bolest snášíte vy. Všímám si vašeho syna pozorně, a dotýká-li se ho něco zvlášť bolestně, mohu vás ujistit, že je to vaše vlastní hoře…"
„Nedám je před ním znát," odpověděl živě pan Letourneur, „starám se jen o jediné: aby se v každé chvíli svého života bavil. Poznal jsem, že můj syn má navzdory svému postižení zálibu v cestování. Jeho duch má nohy, dokonce křídla, a po několik let již spolu cestujeme. Nejprve jsme navštívili celou Evropu, a nyní se vracíme z cesty hlavními státy Unie. Řídil jsem sám výchovu Andrého, kterého jsem nechtěl dát do žádného ústavu a výchovu nyní doplňuji cestováním. André je nadaný živou chápavostí a žhavou obrazností. Je vnímavý, a někdy se těším myšlenkou, že zapomíná, je-li nadšen velkolepými přírodními výjevy!"
„Ovšem, pane… zajisté…," říkám.
„Avšak zapomene-li," pokračoval pan Letourneur a tiskl mi ruku, „nezapomínám já, a nikdy nezapomenu! Pane, pane, domníváte se, že můj syn odpouští své matce a mně, že jsme ho udělali mrzákem?" Hoře otce, vinícího se z neštěstí, za které nemůže být nikdo zodpovědný, mne dojímá. Chci ho potěšit, ale v tom se objeví jeho syn. Pan Letourneur spěchá k němu a pomáhá mu vystoupit po poněkud příkrých schodech, vedoucích na hořejší palubu.
Tam André Letourneur usedl na jednu z lavic, upravených nad klecemi pro kuřata, a jeho otec se posadil vedle něho. Mluvili spolu a já jsem se zúčastnil jejich rozhovoru. Mluvilo se o plavbě Chancelloru, o vyhlídkách cesty, o programu života na palubě. Pan Letourneur soudí stejně jako já ne příliš příznivě o kapitánovi Huntlym. Nerozhodnost toho muže a jeho ospalé vzezření na něho udělalo nepříznivý dojem. Naproti tomu pan Letourneur smýšlí velmi příznivě o druhém důstojníkovi, Robertovi Curtisovi, třicetiletém muži, pěkné postavy, velké tělesné síly, stále činném, jehož pevná vůle je stále připravena projevit se skutky.
V tu chvíli vstoupil na palubu Robert Curtis. Se zájmem ho pozoruji a jsem překvapen známkami, jevícími jeho mohutnost a životní sílu.
Stojí vzpřímeně, s nenuceným chováním, s hrdým pohledem, obočí poněkud svraštěné. Je to rázný muž, který má jistě chladnou odvahu, nezbytnou pro pravého námořníka. A současně je dobrým člověkem, neboť se zajímá o mladého Letourneura a snaží se mu při každé příležitosti pomáhat.
Když druhý důstojník zkontroloval stav oblohy a plachtoví lodi, přiblížil se k nám a účastnil se našeho rozhovoru. Pozoroval jsem, že mladý Letourneur s ním rád mluví.
Robert Curtis nám sděluje některé podrobnosti o cestujících, o kterých jsme měli jen velice neúplné zprávy.
Pan a paní Kearovi jsou oba Američané ze Severní Ameriky, kteří získali velké příjmy vykořisťováním naftových pramenů. Je všeobecně známé, že právě to je příčina nynějších velkých bohatství Spojených států amerických. Avšak pan Kear, padesátiletý muž, který se zdá být spíš obohacený než bohatý, je smutným společníkem který se nestará o nic jiného, než o své pohodlí. Z jeho kapes, v nichž má neustále pohrouženy obě ruce, vychází každou chvíli cinkot kovu. Nadutý, domýšlivý, mající ve velké vážnosti sebe, a jinými opovrhující, projevuje svrchovanou lhostejnost ke všemu, co není on. Vypíná se jako páv, „očichává se, ochutnává a zažívá se," abych užil výrazu učeného fyziognomika Gratioleta. Zkrátka: hlupák v kůži sobce. Nemohu si vysvětlit, proč zvolil pro přepravu palubu Chancelloru, prosté obchodní lodě, která mu nemůže poskytnout pohodlí transatlantických parníků.
Paní Kearová je bezvýznamná žena, netečná, lhostejná, jíž se dotkla čtyřicítka, žena bez ducha, která nečte, neúčastní se společenského hovoru. Hledí, nevidí však, poslouchá, ale neslyší. Přemýšlí? Nejsem o tom přesvědčen!
Jediným zaměstnáním této ženy je, že se dává stále obsluhovat společnicí, slečnou Herbeyovou, mladou dvacetiletou Angličankou, milou a tichou, která jistě ne bez pokoření získává těch několik liber šterlinků, které jí dává petrolejář.
Tato dívka je velmi krásná. Je světlovlasá s temně modrýma očima, a její rozkošná tvář nemá nevýraznost, se kterou se u některých Angličanek setkáváme. Její ústa by byla roztomilá, kdyby měla čas nebo příležitost se usmát. Ale pro koho a k čemu by se měla ubohá dívka usmívat, vydaná neustálé hašteřivosti a směšným rozmarům své paní?
Celkem však, trpí-li slečna Herbeyová potají, přece jen nereptá a zdá se, že je odevzdaná svému osudu.
William Falsten je inženýr z Manchesteru a má zcela anglické vzezření. Je ředitelem rozsáhlé vodárny v Jižní Karolíně a cestuje do Evropy prohlédnout si nové vylepšené stroje, kromě jiného i mlýny s odstředivou silou, Cailova závodu. Je to muž asi čtyřicet pět let starý, typ učence, který myslí pouze na stroje, jejichž mechanika nebo výpočty jej úplně zaměstnávají, a který kromě nich nic jiného nevidí. Zatáhne-li vás do hovoru, více se ho nezbavíte, jako byste zapadli

mezi ozubená kola.
Co se týká pana Rubyho, představuje všedního obchodníka, bez významu, bez původnosti. Od dvaceti let nedělal nic jiného, než kupoval a prodával, a protože prodával celkem dráž než kupoval, získal nějaké jmění. Co s ním provede, nedovedl by sám říci. Tento Ruby, jehož celá bytost zevšedněla v drobném obchodě, nemyslí, neuvažuje; jeho mozek je již uzavřen každému dojmu, a vůbec nepotvrzuje Pascalova slova: „Člověk je zřejmě stvořený k přemýšlení. To je celá jeho důstojnost, veškerá jeho zásluha."

7. října

Je to již deset dnů, kdy jsme opustili Charleston, a mně se zdá, že jsme vykonali dobrou a rychlou cestu. Mám často příležitost hovořit s druhým důstojníkem, a vytvořilo se mezi námi jakési přátelství.
Dnes mně Robert Curtis sdělil, že nejsme asi příliš vzdáleni od skupiny Bermudských ostrovů, to je asi v šířce mysu Hatteras. Měření polohy ukázalo 32°20' severní šířky a 64°50' západní délky od Greenwichského poledníku.
„Uvidíme Bermudské ostrovy, přesněji řečeno Ostrov St. George, dříve, než nastane noc," řekl mi druhý důstojník.
„Cože," odpověděl jsem, „dotkneme se Bermudských ostrovů? Domníval jsem se, že loď, plující z Charlestonu směrem k Liverpoolu, má zamířit k severu a sledovat směr Golfského proudu!"
„Zajisté, pane Kazallone," odpověděl Robert Curtis, „je to směr, kterým se obyčejně pluje, ale zdá se, že tentokrát kapitán nemá v úmyslu tudy plout."
„Proč?"
„Nevím, udal směr k východu a Chancellor tedy pluje k východu."
„A neupozornil jste ho?" „Upozornil jsem, že to není obvyklá trasa, ale odpověděl mi, že ví, co má dělat." Při řeči svraštil Robert Curtis několikrát obočí a mechanicky si přejel čelo rukou; domnívám se, že neřekl všechno, co chtěl říci.
„Avšak, pane Curtisi," začal jsem znovu, „dnes je již sedmého října a není možné, aby se zkoušely nové cesty. Nemůžeme ztratit ani jediný den, chceme-li dorazit do Evropy před nepříznivým obdobím!"
„Ne, pane Kazallone, ani jediný den!" „Pane Curtisi, smím být tak indiskrétní a zeptat se, co soudíte o kapitánovi Huntlym?"
„Soudím," odpověděl druhý důstojník, „soudím… že je mým kapitánem!" Tato vyhýbavá odpověď mne stále zaměstnává.
Robert Curtis se nemýlil. Asi ve tři hodiny nám lodník, který měl stráž na stožáru, oznámil, že vidí zemi po větru od nás, na severovýchodě, ale dosud se nám jevila jen jako obláček.
V šest hodin jsem vystoupil na horní palubu ve společnosti Letourneurů a pozorovali jsme skupinu poměrně málo zvýšených Bermudských ostrovů, které obklopuje hrozivý řetěz skrytých skalisek.
„To je tedy ono čarovné souostroví," řekl André Letoumeur, „malebná skupina, kterou váš básník, pane Kaza1lone, Thomas Moore, oslavil ve svých ódách. Již roku 1643 vyhnanec Walter nadšeně popsal tyto ostrovy, a nemýlím-li se, nechtěly anglické dámy po nějakou dobu nosit jiné klobouky, než zhotovené z listů jakési bermudské palmy."
„Máte pravdu, milý André," odpověděl jsem, „toto Bermudské souostroví bylo v 17. století velmi v módě; nyní však upadlo do úplného zapomnění."
„Ostatně, pane André," dodal Robert Curtis, „s básníky, kteří mluví s nadšením o tomto souostroví, nebudou souhlasit námořníci, neboť ostrovy, které je na první pohled uchvátily, jsou těžko přístupné lodím, protože skaliska tvoří dvě až tři míle od pevniny polokruhový pás, ponořený pod vodou, kterého se námořníci zvlášť obávají. Připojil bych, že čistá obloha, kterou se obyvatelé Bermud tak pyšní, bývá nejčastěji zakalena divokými bouřemi. Tyto ostrovy zasahuje cíp bouří, pustošících Antily, a tento cíp, jako ocas velryby, je nejhroznější. Neradím tedy námořníkům, aby důvěřovali líčením Waltera a Thomase Moora!"
„Pane Curtisi," odpovídal s úsměvem André Letourneur, „máte asi pravdu; ale básníci jsou jako přísloví: jeden vždy odporuje druhému.
Thomas Moore a Walter velebili toto souostroví jako místo divukrásné, avšak váš největší dramatik a básník, William Shakespeare, který je znal patrně lépe, pokládal za správné umístit tam nejhroznější scény své »Bouře«." A skutečně jsou velice nebezpečná pobřeží, která obklopují Bermudské souostroví. Angličané, kterým souostroví od jejich objevení neustále patří, je užívají pouze jako vojenské stanice, vložené mezi Antily a Nové Skotsko. - Ostatně je předurčené ke stálému růstu, a pravděpodobně ve velkém měřítku. Za čas - který je hlavní podmínkou práce přírody - bude toto souostroví, sestávající ze sto padesáti ostrovů a ostrůvků, ještě mnohem větší, neboť korálovci neustále pracují na stavbě nových Bermud, které se mezi sebou spojí a pomalu utvoří novou pevninu.
Ani tři ostatní cestující, ani paní Kearová se nenamáhali, aby vystoupili na horní palubu a podívali se na toto zvláštní souostroví. Co se týká slečny Herbeyové, nepřišla na palubu, protože se ozval rozvláčný hlas paní Kearové a přinutil mladou dívku, aby opět zaujala své místo vedle ní.

II. KAPITOLA
Od 8. do 13. října

Vítr začal vát ze severovýchodu s jistou prudkostí, a Chancellor s nízko zadrhnutými vrcholovými plachtami a přední plachtou, byl nucený plout po větru.
Moře je značně rozbouřené a loď se velmi kymácí. Přepážky kajut sténají s hlukem, který až rozčiluje. Cestující jsou většinou ve svých kajutách. Co se mne týká, zůstanu raději na palubě, třebaže jemný déšť, rozprášený větrem, je velice nepříjemný. Celé dva dny plujeme takto co nejvíce „při větru". Z prudkého větru, „brízy", se přemístěním

atmosférických vrstev stala vichřice. Brámové plachty jsou zdrhnuté.
Vítr nyní vane rychlostí šedesát mil za hodinu. (Asi 30 metrů za sekundu.) Navzdory svým znamenitým vlastnostem se Chancellor značně odchyluje a jsme strháváni k jihu. Stav oblohy, stále zahalené mraky, nedovoluje určit místo, kde se nacházíme a jsme odkázáni na pouhé odhady.
Spolucestující, kterým druhý důstojník nic neřekl, nemohou vědět, že plujeme naprosto nevysvětlitelným směrem. Anglie je na severovýchodě, a my jsme hnáni na jihovýchod! Robert Curtis vůbec nechápe kapitánovu umíněnost, který by měl přinejmenším přehodit plachty, pustit se k severovýchodu a hledat příznivý proud. Avšak nikoliv! Od chvíle, kdy vítr vane od severovýchodu, dostává se Chancellor ještě více k jihu.
Když jsem dnes byl na horní palubě sám s Robertem Curtisem, řekl jsem mu:
„Váš kapitán snad šílí?“
„Chtěl jsem se vás na to také zeptat, pane Kazallone,“ odpověděl mi Robert Curtis, „neboť jste ho již pozorně sledoval.“
„Skoro nevím, co bych vám odpověděl, pane Curtisi, ale přiznávám se, že jeho podivná tvář, někdy vytřeštěné oči… Plavil jste se s ním již někdy?“
„Ne, je to poprvé.“
„A opakoval jste mu své domněnky o směru naší cesty?“
„Ano, odpověděl mi však, že je správný.“
„Pane Curtisi,“ začal jsem znovu, „jak smýšlejí o tomto jednání poručík Walter a člunař?“
„Stejně jako já.“
„A kdyby chtěl kapitán Runtly vést svoji loď do Číny?“ „Poslechnou, jako já.“
„Avšak poslušnost má přece své meze?“
„Pokud kapitánovo jednání neuvádí loď do nebezpečí, tak ne.“
„Co když je šílený?“
„Je-li šílený, pane Kazallone, budu vědět, co mám dělat.“ Ale na tuto spletitou situaci jsem nebyl připraven, když jsem vstupoval na Chancellor.
Zatím se počasí stále zhoršovalo a v této části Atlantického oceánu se skutečně rozpoutala vichřice. Loď byla nucena stáhnout velkou plachtu i vrcholovou plachtu, stejně tak i plachtu na předním stěžni, takže loď plula takřka čelem proti větru, nastavujíc své silné boky moři.
Ale jak jsem již řekl, značně se odchyluje a jsme stále hnáni k jihu.
Což je velmi zřejmé, když v noci z 11. na 12. října vnikl Chancellor do Sargassového moře.
Toto moře, zahřívané teplým Golfským proudem, je rozsáhlá vodní hladina, pokrytá mořskou trávou, kterou Španělé nazývají „sargasso“, a Kolumbovy koráby tudy pluly při prvním přeplutí oceánu s velkou námahou.
Když se rozednilo, objevil se před naším zrakem Atlantický oceán ve zvláštní podobě, a pánové Letourneurové se na něj přišli podívat, navzdory prudkým nárazům větru, který rozeznival drátěná lana jako struny skutečné harfy. Oděv přilnul těsně na naše těla a roztrhal by se na cáry, kdyby větru poskytnul nepatrné místo k zachycení. Loď se na tomto moři vzpírala, tísněna bujícím chaluhami na této travnaté pláni, kterou její kýl brázdil jako radlice pluhu. Někdy se dlouhé stonky zdvižené větrem ovinovaly kolem lan jako lodyhy divoké révy a tvořily zelenou síť, rozvinutou od stěžně k stěžni. Tyto dlouhé algy, nekonečné stužky - měřící až tři nebo čtyři sta stop - jako by se chtěly vinout až ke špičce stěžňů, podobné poletujícím vlajkám. Bylo třeba několik hodin zápasit proti záplavě mořské trávy, a v některých chvílích Chancellor se svým stěžňovím, pokrytým vodními rostlinami, které svázané těmito rozmarnými úponky, se podobal pohyblivému křovisku uprostřed nesmírné prérie.

14. října

Konečně Chancellor opustil rostlinný oceán a prudkost větru se značně zmenšila. Vrátila se opět dřívější „bríza“, a plujeme rychle s dvojím zdrhnutím hlavních plachet.
Dnes se objevilo slunce a září jasným svitem. Začíná být velmi horko. Zeměpisný bod získaný měřením za příznivých podmínek udává 21°33' severní šířky a 50°17' západní délky. Chancellor tedy sestoupil o více než deset stupňů k jihu. A jeho směr ne stále jihovýchodní.
Chtěl jsem si nechat vysvětlit tuto nepochopitelnou umíněnost kapitána Huntlyho, a několikrát jsem s ním o tom hovořil. Je při dobrých smyslech nebo ne? Nevím, co si mám myslet. Mluví celkem rozumně.
Je snad postižen částečnou pomateností, jakousi „nepříčetností“, vztahující se pouze na záležitosti jeho povolání? Podobné fyziologické případy již byly pozorovány, a mluvil jsem o tom s Robertem Curtisem, který mně chladně naslouchal. Druhý důstojník řekl a ještě mi opakoval: nemá právo svrhnout kapitána, dokud loď není následkem určitě zjištěného nepříčetného chování v nebezpečí. Což je skutečně povážlivé opatření, které by vážně zavázalo jeho odpovědnost.
Vrátil jsem se do své kabiny v osm hodin večer a při světle kolísavé lampy jsem strávil asi hodinu čtením a také přemýšlením. Pak jsem ulehl a usnul.
Po několika hodinách jsem byl probuzen nezvyklým hlukem. Na palubě se ozývaly těžké kroky a bylo slyšet živé dotazy. Zdálo se mi, že mužstvo pobíhá s jakýmsi spěchem. Co bylo příčinou tohoto neobyčejného ruchu? Nepochybně přehození plachet, nutné nějakým otočením lodě… Avšak nikoliv, nemůže to tak být, neboť loď se neustále naklání na pravou stranu; z toho lze soudit, že loď plachty nezměnila.
Chvíli jsem pomýšlel, že vystoupím na palubu, ale hluk brzy utichnul. Slyším, že se kapitán Huntly vrací do své kajuty, umístěné na začátku horní paluby a tak jsem se znovu schoulil na lůžko. Patrně byl příčinou pobíhání nějaký pohyb

lodě. Nicméně kolísání lodě se nezměnilo, bouře tedy nenastala.
Druhý den, 14. října, jsem vystoupil na palubu v šest hodin ráno a prohlížel jsem loď.
Na palubě se nic nezměnilo - na pohled. Chancellor, levým bokem nahnutý, pluje s plnými plachtami, hořejšími i brámovými. Opírá se dobře o vítr a chová se podivuhodně na moři, zčeřeném svěžím a příznivým větrem. Jeho rychlost je v této chvíli značná, jistě ne menší než jedenáct mil za hodinu.
Brzy se na palubě objevil pan Letourneur a jeho syn. Pomohl jsem mladému muži při vystupování na horní palubu. André dýchal s rozkoší ranní vzduch, osvěžující a prosycený mořskou vůní.
Ptám se pánů, jestli nebyli v noci probuzeni hlukem kroků, prozrazujících nějaký ruch na palubě.
„Ne, pokud se mne týká," odpověděl André Letourneur, „spal jsem nerušeně."
„Drahé dítě," řekl pan Letourneur, „spal jsi tedy dobře, neboť já jsem byl také probuzen hlukem, o kterém mluví pan Kazallon. Dokonce se mi zdálo, že jsem zaslechl slova: Rychle! Rychle! K záklopkám!
K záklopkám!"
„Ach," říkám, „kolik bylo hodin?"
„Asi tři hodiny ráno," odpověděl pan Letourneur.
„A neznáte příčinu toho hluku?"
„Neznám, pane Kazallone, ale nemůže to být nic vážného, protože nikoho z nás nezavolali na palubu." Pozoruji záklopky, umístěné vpředu a vzadu u velkého stěžně, kterým se vstupuje do lodního skladiště. Jsou zavřeny jako obvykle, ale přesto vidím, že jsou zakryty nepronikavou dehtovanou plachtovinou a že je dbáno na všechna nutná opatření, aby byly neprodyšně zavřeny.
Proč jsou tyto otvory tak pečlivě ucpány? Mělo to jistě důvod, který nedovedu uhodnout. Robert Curtis mně to nepochybně vysvětlí. Čekám tedy až bude mít stráž druhý důstojník a nechám si pro sebe, co jsem pozoroval, neboť je lépe, když se o tom panu Letourneurovi nezmíním.
Den bude krásný, neboť slunce nádherně vychází a vzduch je suchý - což je dobré znamení. Na protějším obzoru je ještě možné uvidět vykrojenou desku měsíce, který zapadne v 10.57 dopoledne. Za tři dny bude poslední čtvrt a 24. nový měsíc. Nahlédnu do svého kalendáře a vidím, že budeme mít pěkný příliv působením slunce i měsíce. Nám, kteří plujeme na širém moři, na tom málo záleží, neboť nemůžeme vidět jeho účinky. Ale na pobřeží všech pevnin a ostrovů bude možné pozorovat tento zvláštní jev, neboť měsíc v úplňku zdvihne vodní hladinu do značné výšky.
Jsem sám na horní palubě. Pánové Letourneurové sestoupili dolů, aby pili čaj, a já čekám na druhého důstojníka.
V osm hodin přichází Robert Curtis vystřídat stráž, kterou mu předává poručík Walter, jdu mu stisknout ruku.
Dříve než mi Robert Curtis popřál dobré jitro, vrhnul zběžný pohled na palubu lodě a jeho obočí se lehce svraštilo.
Potom zkontroloval stav oblohy a plachtoví lodě.
Nato přistoupil k poručíkovi Walterovi a zeptal se ho:
„Kapitán Hundy?"
„Ještě jsem ho neviděl, pane."
„Nic nového?"
„Nic." Nato spolu hovořili Robert Curtis a Walter několik okamžiků šeptem.
Na danou otázku mu Walter odpověděl záporným posunkem.
„Pošlete sem člunaře, Waltere," řekl druhý důstojník ve chvíli, když poručík odcházel.
Člunař se ihned objevil a Robert Curtis mu položil několik otázek, na které člunař odpověděl tiše a potřásal hlavou.
Potom na rozkaz druhého důstojníka zavolal člunař strážní mužstvo a dal polévat plachtovinu, pokrývající velkou záklopku.
Za chvíli nato jsem přistoupil k Robertovi Curtisovi a hovořili jsme spolu zpočátku o nevýznamných věcech. Když jsem viděl, že druhý důstojník nechce začít hovor o tom, o čem jsem chtěl mluvit já, řekl jsem:
„Právě mi napadá, pane Curtisi, co se stalo tuto noc na palubě!" Robert Curtis pozorně hledí, aniž by odpověděl.
„Ano," doplnil jsem, „byl jsem probuzen nezvyklým hlukem, který přerušil i spánek pana Letourneura. Co se stalo?"
„Vůbec nic, pane Kazallone," odvětil Robert Curtis, „následkem chybného pohnutí kormidelního kola by byla loď zachytila vítr zepředu, a bylo nutné náhle přehodit plachty, což bylo příčinou jakéhosi ruchu na palubě. Nehoda však byla ihned napravena a Chancellor pokračoval ve své plavbě." Zdá se mi, že Robert Curtis, obyčejně tak upřímný, neřekl pravdu.
Od 15. do 18. října
Plavba pokračuje za stejných okolností, vítr vane stále ze severozápadu a nezasvěcenému člověkovi by se nezdálo, že na lodi je něco v nepořádku.
Avšak „něco se děje!" Námořníci se často seskupují a hovoří mezi sebou; když se někdo z nás přiblíží, zmlknou.
Několikrát jsem zaslechl slovo „záklopka", které překvapilo již i pana Letourneura. Co však je v podpalubí Chancelloru, že to vyžaduje taková opatření? Proč jsou záklopky tak neprodyšně ucpány? Opravdu, kdybychom měli v podpalubí zajaté nepřátelské mužstvo, nemohlo by být použito přísnějších opatření, aby tam bylo stísněno.
Když se dne 15. října procházím na přídi lodě, slyším, že námořník Owen říká kamarádům:
„Víte co, vy ostatní? Nepočkám na poslední chvíli! Každý sobě nejblíž.
„Co však uděláš, Owene?" zeptal se ho kuchař Jynxtrop.
„Dobrá!" odpověděl námořník. „Čluny nejsou vynalezené pro tuleně!…"
Tento hovor byl náhle přerušen a já jsem se víc nedozvěděl.
Chystá se snad nějaké spiknutí proti důstojníkům lodě? Objevil snad Robert Curtis nějaké náznaky vzpoury? Je vždy nutné mít se na pozoru před špatnými záměry některých námořníků, a ovládat je železnou kázní.
Uplynuly tři dny, ve kterých se na pohled nestalo nic nového, co bych zaznamenal.

Od včerejšího dne pozoruji, že kapitán a druhý důstojník spolu často hovoří. Robertovi Curtisovi unikají pohyby netrpělivosti - což mne vždy přivádí do úžasu u muže, který se umí tak ovládat - ale zdá se mi, že při dalších hovorech si kapitán Runtly umínil více než jindy setrvat ve svých úmyslech. Kromě toho se mi zdá, že je soužen nervózním předrážděním, kterého příčina mi uniká.
Pánové Letourneurové i já jsme při obědě pozorovali kapitánovu zamlklost a znepokojení Roberta Curtise. Chvílemi se druhý důstojník pokouší oživit hovor, ale ten hned opět utichne a inženýr Falsten ani pan Kear nejsou lidé, kteří by jej udrželi. Ruby tím méně. Avšak cestující si začali stěžovat - ne bez příčiny - na délku plavby. Pan Kear jako člověk, před kterým se musí i živly sklánět, dělá - jak se zdá - kapitána Huntlyho zodpovědným za toto zpoždění, a jedná s ním velice zvysoka.
Dne 17. října, a od té chvíle stále, polévají podle rozkazu druhého důstojníka palubu několikrát za den. Obyčejně se tato práce vykonává ráno; nepochybně je to nyní odůvodněno zvýšenou teplotou, kterou nyní snášíme, neboť jsme byli zahnáni značně k jihu. Dehtované plachty, kterými jsou přikryty záklopky, jsou neustále udržovány vlhké, a jejich těsně tkané pletivo tvoří naprosto neproniknutelnou přikrývku. Chancellor je vybaven čerpadly, která usnadňují toto splachování „velkou vodou“. Domnívám se, že ani paluba nejnádhernější goeletty některého jachtařského klubu není čištěna důkladněji. Do jisté míry by si mužstvo mohlo stěžovat na přidanou práci; co je ale zajímavé „vůbec si nestěžuje“.
V noci z 18. na 19. října se mně zdála teplota v kabinách i v kajutě skoro k zadušení. Ačkoliv moře bylo vzedmuto silným vlněním, byl jsem nucen nechat otevřený světlík kabiny, proražený v zádi na pravé straně lodě.
Rozhodně je patrné, že jsme v tropech!
Vystoupil jsem na vrchní palubu. Tu mne překvapil dost nevysvětlitelný úkaz: zjistil jsem, že vnější teplota není vůbec v žádném souladu s teplotou uvnitř lodě. Jitro je spíš svěží, neboť slunce sotva vystoupilo nad obzor, a přece se nemohu mýlit; v kajutách bylo skutečně velmi horko.
Námořníci jsou v této chvíli zaměstnáni neustálým poléváním paluby a čerpadla chrlí vodu, která stéká odtokovými žlábky na pravém či levém lodním boku podle sklonu lodě.
Lodníci s bosýma nohama běhají v této tekoucí vodní hladině, čeřící se malými vlnkami. Nevím proč, ale dostal jsem chuť je napodobit. Zul jsem se tedy, svlékl punčochy a začal jsem se brouzdat ve svěží mořské vodě.
K největšímu překvapení jsem zjistil, že paluba Chancelloru je pod mýma nohama citelně horká a nemohu zadržet výkřik.
Robert Curtis mně zaslechl, obrátil se, přistoupil ke mně a odpovídaje na otázku, kterou jsem ještě nemohl vyslovit, říká: „Eh, ovšem! Na lodi hoří!“

19. října

Všechno se vysvětluje, schůzky námořníků, jejich znepokojené vzezření, Owenova slova, polévání paluby, kterou chtějí udržet ve vlhkém stavu, a konečně toto vedro, které se šíří až do kajuty a které se stává skoro nesnesitelným. Cestující jím trpí stejně jako já a nemohou nijak rozumět této neobyčejné teplotě.
Když mně Robert Curtis sdělil tuto zprávu, zmlkl. Očekával mé otázky a já se přiznávám, že v první chvíli přeběhl mráz celým mým tělem. Je to nejstrašnější ze všech nehod, které mohou loď při plavbě potkat, a nikdo, ať se umí sebelépe ovládat, nevyslechne bez zachvění příšerná slova:
„Na lodi hoří.“ Avšak skoro ihned jsem opět získal svou chladnokrevnost a položil jsem Robertovi Curtisovi první otázku:
„Kdy vypukl tento požár?…“
„Před šesti dny!“
„Před šesti dny!“ vykřikl jsem.
„Bylo to tedy tu noc?…“
„Ano,“ odpověděl Robert Curtis, „tu noc, kdy byl na palubě Chancelloru velký ruch. Námořníci, kteří měli stráž, zpozorovali lehký kouř unikající ze štěrbin velké záklopky. Kapitán i já jsme o tom byli ihned informováni. Omyl nebyl možný! Zboží v podpalubí se vzňalo a nebyl již žádný prostředek, abychom pronikli až k ohnisku požáru. Udělali jsme jediné, co bylo možné v tu chvíli udělat; ucpali jsme totiž záklopky, abychom zabránili přístupu vzduchu do nitra lodě. Domníval jsem se, že takto udusíme požár v zárodku, a skutečně se mi v prvních dnech zdálo, že jsme ho zdolali! Ale za tři dny se bohužel zjistilo, že oheň znovu postupuje. Teplota, která se vyvíjí pod našima nohama, stále vzrůstá a nebýt opatření, že jsem dal palubu neustále polévat, bylo by horko již nesnesitelné. - Ostatně je mi milejší, když o tom víte, pane Kazallone,“ připojil Robert Curtis, „a proto vám to říkám.“ Tiše jsem naslouchal vyprávění druhého důstojníka. Chápal jsem celou vážnost situace za přítomnosti požáru, jehož intenzita každým dnem vzrůstá a který snad žádná lidská moc nemůže omezit.
„Víte, jak oheň vznikl?“ zeptal jsem se Roberta Curtise.
„Velmi pravděpodobně vznikl samovznícením bavlny.“
„Stává se to často?“
„Často ne, někdy však přece, neboť není-li bavlna dobře vyschlá, když se nakládá do lodě, může se sama vznítit za podmínek, nalézá-li se ve vlhkém podpalubí, které je těžké vyvětrat. Jsem tedy přesvědčen, že požár, který vypukl na lodi, nemá jiný původ.“
„Co teď záleží na původu,“ odpověděl jsem. „Je možné něco dělat, pane Curtisi?“
„Ne, pane Kazallone,“ odpověděl mi Robert Curtis, „a opakuji, že jsme udělali všechna možná opatření, která se v podobných případech dělají. Zamýšlel jsem navrtat loď pod čarou ponoru a vpustit nějaké množství vody, kterou by

pak čerpadla vyčerpala. Zpozorovali jsme však, že jak se zdá, požár vnikl do vrchních vrstev nákladu a bylo by nutné ponořit celé podpalubí, aby se požár uhasil. Avšak dal jsem navrtat palubu na několika místech a v noci nalévat vodu těmito otvory, ale to nestačí! Ne, nepochybně je možné dělat jen jedno - to, co se dělá vždy v podobných případech - těsně uzavřít všechny otvory vnějšímu vzduchu a tak nedostatkem kyslíku donutit požár, aby se sám udusil.“
„A oheň stále vzrůstá?“ „Ano, což prozrazuje, že vzduch vniká do podpalubí nějakým otvorem, který jsme navzdory našemu pátrání nemohli objevit.“
„Jsou známé příklady lodí, které vyvázly z tohoto nebezpečí, pane Curtisi?“
„Zajisté, pane Kazallone, a není ničím neobyčejným, že lodě s nákladem bavlny přistanou v Liverpoolu nebo Le Havru se zbožím zčásti zničeným. Ovšem v takovém případě byl požár buď úplně uhašen, nebo pokračoval více či méně za plavby. Znám nejednoho kapitána, který dorazil do přístavu s palubou hořící mu pod nohama. Tu se rychle skládalo a nepostižená část zboží a současně i loď byly zachráněny.
Pokud se týká nás, je to ovšem jiné a dobře vím, že oheň, který je těžké uhasit, každý den pokračuje. Určitě je někde štěrbina, která unikla našemu pátrání a vnější vzduch živí požár.“
„Nebylo by snad lepší vrátit se a dorazit k nejbližší pevnině?“
„Snad,“ odpověděl mi Robert Curtis, „a to je otázka, kterou poručík, člunař a já budeme dnes s kapitánem projednávat. Vám ale, pane Kazallone, důvěrně sděluji, že jsem již na svou zodpovědnost změnil dosud sledovaný směr a plujeme po větru na jihozápad k nejbližšímu pobřeží.“
„Cestující nevědí nic o nebezpečí, které jim hrozí?“ zeptal jsem se druhého důstojníka.
„Nic, a prosím, abyste sdělení, které jsem vám nyní sdělil, zachoval v tajnosti. Není třeba, aby naše nesnáze rozmnožovalo zděšení žen a malomyslných mužů. Rovněž posádce bylo přikázáno, aby nic neřekla.“
Chápal jsem vážné důvody, které nutí druhého důstojníka takto mluvit, a slíbil jsem mu naprostou mlčenlivost.

20. a 21. října

Za těchto podmínek pokračuje Chancellor v plavbě, při tolika napjatých plachtách, kolik jeho stěžňoví mohlo unést. Často se ráhno jeho hlavní plachty prohýbá až skoro k prasknutí, ale Robert Curtis bdí. Stojí u kormidla a nechce nechat kormidelníka odkázaného samotného na sebe. Nepatrnými, zručně provedenými pohyby povolí větru, je-li bezpečnost lodě ohrožena, a Chancellor neztrácí nic ze své rychlosti pod touto rukou, která ho řídí.
Dnes, 20. října, vyšli všichni cestující na palubu. Zřejmě museli zpozorovat neobvyklé zvýšení teploty uvnitř kajuty; nemohli však tušit pravdu a proto tím nebyli znepokojeni. Kromě toho měli nohy opatřeny vhodnou obuví a necítili horko, pronikající prkny paluby navzdory tomu, že paluba je skoro neustále polévána vodou. Tato činnost čerpadel by mohla přinejmenším vzbudit jejich podivení. Ale není to tak, většinou, rozloženi na lavicích, se nechají kolébat kolísáním lodě při úplném duševním klidu.
Pouze pan Letoumeur se zdál být překvapen a brzy zpozoroval, že se posádka lodě věnuje nadbytečnému čištění, u obchodních lodí málo obvyklému. Zmínil se mně o tom několika slovy, a já mu odpověděl lhostejným tónem. Avšak tento Francouz je energický muž, mohl bych mu všechno sdělit, ale slíbil jsem Robertovi Curtisovi, že budu mlčet a tak mlčím.
Ale přemýšlím-li o následcích katastrofy, která nás může postihnout, sevře se mi srdce. Je nás na lodi dvacet osm osob, možná dvacet osm obětí, kterým oheň snad nenechá ani jedno neporušené prkno!
Dnes probíhala porada kapitána, druhého důstojníka, poručíka a člunaře, porada, na které závisí zachránění Chancelloru, jeho cestujících a posádky.
Robert Curtis mi sdělil usnesené rozhodnutí. Kapitán Huntly absolutně pozbyl sebedůvěru - což bylo snadné předpovědět. Není již ani chladnokrevný ani nemá energii a mlčky přenechal velení na lodi Robertovi Curtisovi.
Pokroky požáru uvnitř lodě jsou nyní nepopíratelné a na stanovišti lodní hlídky, umístěném na přídi, je již obtížné vydržet.
Je zřejmé, že oheň již nelze potlačit, a že dříve či později vypukne s veškerou prudkostí.
Co v tom případě dělat? Je pouze jediná možnost: dorazit k nejbližší pevnině. Touto pevninou jsou podle zkoumání Malé Antily, a lze doufat, že k nim brzy dorazíme za vytrvalého severovýchodního větru.
Když byl tento názor přijat, nemusel druhý důstojník udělat nic jiného, než setrvat ve směru, udržovaném již dvacet čtyři hodiny. Oči cestujících, které nemají jediný opěrný bod na nesmírném oceánu, i oni sami, kteří nejsou obeznámeni s údaji kompasu, nemohli pozorovat změnu plavby Chancelloru, který se všemi plachtami, spodními, vrcholovými i postranními, se snaží dorazit ke břehu Antil, vzdálených ještě více než šest set mil.
Ostatně na otázku pana Letourneura, proč byl změněn směr cesty, Robert Curtis odpověděl, že když nemohli dosáhnout příznivý vítr, chce na západě hledat příhodnější proudy.
To byla jediná otázka, kterou vyvolala změna ve směru Chancelloru.
Další den, 21. října, je situace stejná. V očích cestujících pluje loď za normálních podmínek a nic se ve způsobu života na lodi nezměnilo.
Ostatně postup požáru není zvenku vidět, což je dobré znamení.
Otvory byly tak neprodyšně ucpány, že ani obláček dýmu neprozrazuje vnitřní oheň. Snad bude možné omezit požár na lodní skladiště, snad konečně nedostatkem vzduchu uhasne nebo se zadusí, aniž by zachvátil celý náklad. V to doufá Robert Curtis. V přemíře opatrnosti dal ucpat i ústí čerpadel, neboť jejich rourami prodlužujícími se až do podpalubí by mohlo vniknout několik molekul vzduchu.
Kéž nám nebe přijde na pomoc, neboť sami opravdu nedokážeme nic!
Tento den by byl minul bez příhody, kdyby mně náhoda neprozradila několik slov rozhovoru, ze kterých vyplývá, že

naše situace je tak povážlivá, a že se stává strašnou.
Posuďte!
Seděl jsem na horní palubě, a dva cestující spolu tiše hovořili; netušili, že některé z jejich slov se donáší k mému uchu.
Tito dva cestující byli inženýr Falsten a obchodník Ruby, kteří spolu často hovořili.
Moje pozornost byla vzbuzena nejprve jedním nebo dvěma výraznými posunky inženýra, který, jak se zdá, dělá svému spolucestujícímu dost živé výčitky. Nemohl jsem se zdržet, abych nenaslouchal, a vyslechl jsem tento rozhovor:
„Je to ale neodpovědnost!“ opakuje Falsten. „Není možné být neopatrnější!“
„Ále!“ odpovídá Ruby bezstarostně. „Však se nic nestane!“
„Naopak, může se stát velké neštěstí!“ říká opět inženýr.
„Dobrá!“ odvětil kupec. „Vždyť to nedělám poprvé!“
„Avšak stačí jediný náraz, aby způsobil výbuch!“
„Krabice je velmi dobře zabalená, pane Falstene, opakuji vám, že není čeho se obávat!“
„Proč jste o tom neinformoval kapitána?“
„Poněvadž by nechtěl moji krabici přijmout!“ Protože se vítr na několik okamžiků utišil, neslyším nic, ale je zřejmé, že inženýr neustává naléhat, kdežto Ruby se omezuje na krčení rameny.
Opravdu, brzy ke mně dolehla další slova.
„Ano, ano,“ říká Falsten, „je třeba o tom informovat kapitána. Tato krabice musí být vhozena do moře. Nemám chuť vyletět do povětří!“ Vyletět do povětří! Po těchto slovech jsem se vzchopil. Co chce inženýr říci? Na co naráží? Nezná přece situaci Chancelloru a neví, že požár stravuje náklad!
Ale jediné slovo - za nynější situace strašlivé slovo - způsobilo, že jsem se vymrštil. A toto slovo, nebo několik slov „pikrinan draselný“, bylo několikrát opakováno.
Okamžitě jsem byl u obou cestujících a bezděčně, s neodolatelnou silou jsem uchopil Rubyho za límec.
„Na lodi je pikrinan?“
„Ovšem,“ odpověděl Falsten. „Krabice obsahující třicet liber.“
„Kde?“
„V podpalubí, se zbožím!“

III. KAPITOLA
Pokračování 21. října

Nemohu vyprávět, co se ve mně děje, když jsem slyšel Falstenovu odpověď. Není to zděšení, spíš se mne zmocňuje jakási rezignace. Připadá mi, že to dovršuje situaci, dokonce že tím může být rozřešená! Proto jsem také velice klidně šel vyhledat Roberta Curtise na přídi lodě.
Když se dozvěděl, že krabice obsahující třicet liber pikrinanu - to je tolik, že by to stačilo k vyhození celého pohoří - se nachází na lodi, na dně podpalubí, v samém ohnisku požáru a že Chancellor může každou chvíli explodovat, Robert Curtis nesvraštil ani obočí, a jeho čelo se sotva zachmuřilo a zorničky jeho očí se ani nerozšířily.
„Dobrá!“ odpověděl mi.
„Ani slovo o tom. Kde je Ruby?“
„Na horní palubě.“
„Pojďte se mnou, pane Kazallone.“ Vystoupili jsme spolu na horní palubu, kde inženýr a kupec ještě hovořili.
Robert Curtis šel přímo k nim.
„Je to pravda?“ zeptal se Rubyho.
„Ano, je to pravda!“ odpověděl klidně Ruby, který se domníval, že je nanejvýš vinen podloudnictvím.
Chvíli se mi zdálo, že Robert Curtis nešťastného cestujícího rozdrtí, ten nemohl rozumět své povážlivé neopatrnosti! Ale druhý důstojník se ovládl a vidím, jak za zády svírá pěsti, aby nepřišel do pokušení uchopit Rubyho za hrdlo.
Potom klidným hlasem vyslýchal Rubyho. Ten potvrdil, co jsem již řekl. Mezi balíky jeho zavazadel se nalézá krabice obsahující asi třicet liber této nebezpečné substance. Jednal v tomto případě s onou neopatrností, která - jak dlužno přiznat - je vrozená anglosaskému národu a vpravil tuto výbušnou směs do podpalubí lodě, jako by to udělal Francouz s prostou lahví vína. Nesdělil-li obsah tohoto zavazadla, udělal to proto, že velmi dobře věděl, že by se kapitán zdráhal je přijmout.
„Ostatně,“ doložil a pokrčil rameny, „pro takovou maličkost mne snad neoběsíte a překáží-li vám tolik tato krabice, můžete ji vhodit do moře! Moje zavazadla jsou pojištěna!“ Po této odpovědi jsem se nemohl zdržet, neboť nejsem tak chladnokrevný jako Robert Curtis a zmocnil se mne hněv. Vrhnul jsem se na Rubyho, dříve než mně v tom mohl druhý důstojník zabránit, a vykřikl jsem:
„Bídáku! Vy nevíte, že na lodi hoří!“ Sotva jsem ta slova pronesl, litoval jsem jich, ale bylo již pozdě!
Účinek, jakým působila na Rubyho, je nepopsatelný. Nešťastníka se zmocnil křečovitý strach. Tělo ochromené strnulostí, vlasy zježené, oči vytřeštěné, oddychoval jako člověk postižený záduchou; nebyl schopen slova, hrůza u něho dosáhla svého vrcholu. Najednou pohnul rukama, dívá se na palubu Chancelloru, která může každou chvíli vyletět do povětří. Vrhne se z horní paluby dolů, vzchopí se a pobíhá po lodi a mává rukama jako šílenec. Pak se mu vrátí řeč a strašlivá slova uniknou z jeho úst:
„Na lodi hoří! Na lodi hoří!“ Na tento výkřik vyběhla veškerá posádka lodě na palubu v domnění, že se požár již dostal na palubu a že nadešel čas uprchnout do člunů.
Přiběhli cestující, pan Kear, jeho paní, slečna Herbeyová, oba Letourneurové. Robert Curtis chtěl Rubymu nařídit, aby mlčel, ale ten ztratil rozum.

Ve chvíli nastal největší zmatek. Paní Kearová klesla v bezvědomí na palubu. Její manžel se o ni nestaral a přenechal veškerou péči o ni slečně Herbeyové. Námořníci již vyhákovali ze závěsu šalupu a chtěli ji spustit na moře.
Zatím jsem oznámil pánům Letourneurům, co dosud nevěděli, totiž, že náklad lodě hoří a otcovy myšlenky se neprodleně nesly k Andrému, kterého objal. Mladík zachoval velkou chladnokrevnost, konejšil otce a opakoval mu, že nebezpečí není bezprostřední.
Robertovi Curtisovi se podařilo za přispění poručíka zastavit své mužstvo. Ujistil je, že požár neudělal takový pokrok, že cestující Ruby neví ani co dělá, ani co mluví, že se nesmí jednat unáhleně, že až bude čas, všichni opustí loď…
Většina námořníků se zastavila na slova druhého důstojníka, kterého milují a váží si ho. Podařilo se mu, čeho by kapitán Hundy nikdy nedosáhl a šalupa zůstala v závěsech.
Naštěstí Ruby nemluvil o pikrinanu, uzavřeném v podpalubí. Kdyby posádka lodi znala pravdu, kdyby se dozvěděla, že tato loď je sopkou, připravenou snad rozevřít se jim pod nohama, pozbyla by rozvahu, nebylo by možné ji zadržet a prchala by stůj co stůj.
Pouze druhý důstojník, inženýr Falsten a já víme, jak se strašlivě zvýšilo nebezpečí požáru lodě, a je nutné, abychom o tom věděli pouze my sami.
Jakmile byl obnoven pořádek, sešli jsme se, Robert Curtis, Falsten a já, na horní palubě. Inženýr zde zůstal, ruce měl založené a snad přemýšlelo nějaké mechanické záhadě uprostřed všeobecného zděšení. Kladli jsme mu na srdce, aby neřekl ani slovo o tomto novém nebezpečí, zaviněném Rubyho neopatrností.
Falsten slíbil, že to zachová v tajnosti. Co se týká kapitána Hundyho, který ještě nezná nynější stav situace, si vzal na starost Robert Curtis a sdělil mu to.
Především je ale třeba zmocnit se Rubyho, neboť tento nešťastník úplně zešílel. Nemá již ponětí o tom, co dělá, pobíhá po palubě a stále volá:
„Hoří! Hoří!“ Robert Curtis nařídil námořníkům, aby ho chytili, pevně ho spoutali a zacpali mu ústa. Potom ho dopravili do kabiny, kde bude od nynějška střežen.
Zmínka o krabici s pikrinanem z jeho úst neunikla!

22. a 23. října

Robert Curtis všechno sdělil kapitánovi Hundymu. Ten je právem - i když ne ve skutečnosti - jeho představeným, a nemohl mu tedy situaci zatajit.
Na toto sdělení neodpověděl kapitán ani slovo, přejel si rukou čelo, jako člověk, který chce zaplašit nepříjemnou myšlenku, klidně se vrátil do své kabiny, aniž by dal nějaký rozkaz.
Robert Curtis, poručík, inženýr Falsten a já jsme se začali radit, žasl jsem nad chladnokrevností, kterou každý v této situaci projevuje. Hovořili jsme o všech možnostech záchrany a pak Robert Curtis shrnul situaci následovně:

„Požár nelze zastavit,“ řekl, „a již nyní je teplota u hlídky na přídi nesnesitelná. Nastane tedy snad již brzy chvíle, kdy intenzita ohně bude taková, že si plameny proklestí cestu palubou. Dovolí-li stav moře, abychom před touto novou podobou katastrofy použili čluny, opustíme loď. Nebudeme-li však moci opustit Chancellor, budeme zápasit s ohněm do posledního okamžiku. Kdo ví, nepřemůžeme-li jej, až se objeví na palubě! Snad zvítězíme nad zřejmým nepřítelem dříve, než nad skrytým nepřítelem.
„To je také mé mínění,“ odpověděl klidně inženýr.
„Moje rovněž,“ řekl jsem.
„Avšak, pane Curtisi, copak neberete zřetel na okolnost, že je v podpalubí uzavřeno třicet liber výbušné látky?“
„Ne, pane Kazallone,“ odpověděl Robert Curtis, „to je pouze podrobnost, se kterou nijak nepočítám! A proč bych se jí zabýval? Copak mohu hledat tuto látku uprostřed hořícího nákladu a ve skladišti, kam nesmíme dovolit přístup vzduchu? Ne! Nechci na to ani pomyslet.
Copak nemůže tento pikrinan projevit svůj účinek dříve, než dokončím větu, kterou říkám? Zajisté. Tedy oheň jej zasáhne nebo nezasáhne.
Proto pro mne neexistuje okolnost, o které mluvíte. Záleží na Bohu a nikoliv na mně, abychom byli ušetřeni této svrchované katastrofy.“ Robert Curtis pronesl tato slova vážným tónem a my jsme bez odpovědi sklonili hlavy.
Ostatně vzhledem ke stavu moře je bezprostřední útěk nemožný; musíme tedy tuto okolnost pominout.
„Výbuch není nutný, řekl by formalista, je pouze nahodile možný.“ Tuto poznámku vyslovil inženýr s naprostou chladnokrevností.
„Prosím, abyste mi zodpověděl jednu otázku, pane Falstene,“ řekl jsem na to.
„Může se pikrinan draselný vznítit i bez nárazu?“
„Zajisté,“ odpověděl inženýr. „Za obyčejných okolností není pikrinan zápalnější než obyčejný střelný prach, ale zápalný je rovněž.
Ergo…“ Falsten pronesl „Ergo“. - Nedomnívám se, že dělá demonstraci v chemickém kurzu?
Nato jsme opět vyšli na palubu. Když jsme vystupovali z kajuty, uchopil mne Robert Curtis za ruku.
„Pane Kazallone,“ řekl, „vidím, jak je Chancellor sžírán ohněm a nemohu tomu nijak zabránit, nemohu!…“
„Pane Curtisi, vaše pohnutí…“
„Pane,“ odpověděl, „nemohu je přemoci! Vy jediný víte, jak trpím. - Ale teď je po všem,“ připojil.
„Naše situace je tedy beznadějná?“ zeptal jsem se ještě.
„Naše situace je tato,“ odpověděl chladně Robert Curtis.
„Jsme připoutáni k podkopu, jehož doutnák je zapálen! Záleží na tom, jak je doutnák dlouhý!“ Nato odešel.

Každým pádem posádka lodě ani ostatní cestující nevědí, jak se stala naše situace strašlivá.
Od té chvíle, co se rozšířila zpráva o požáru, zaměstnává se pan Kear vybíráním nejcennějších věcí a vůbec se nestará o svou paní. Když nařídil druhému důstojníkovi, aby oheň uhasil, - obviňoval ho ze vzniklé situace - odešel do své kabiny v lodní části a již se neobjevil.
Paní Kearová sténá a naříká, a navzdory svým směšnostem vzbuzuje tato nešťastná žena soustrast. Slečna Rerbeyová se za těchto okolností, méně než kdy jindy, snaží vyhnout povinnostem ke své paní, a pečuje o ni s naprostou obětavostí. Musím obdivovat chování této dívky, pro kterou je povinnost vším.
Následující den, 23. října, požádal kapitán Rundy druhého důstojníka, aby přišel k němu do kabiny a proběhl mezi nimi rozhovor, o kterém mne Robert Curtis informoval.
„Pane Curtisi," řekl kapitán, jehož těkavé oči prozrazují zakalení duševních schopností, „jsem přece námořník, je to pravda?"
„Ovšem, pane."
„Nuže, představte si, že již nerozumím svému povolání… nevím, co se se mnou děje… vzpomínám však… nevím již… Nejeli jsme k severovýchodu po vyplutí z Charlestonu?"
„Ne, pane," odpověděl druhý důstojník, „pluli jsme k jihovýchodu podle vašich rozkazů."
„Máme však náklad do Liverpoolu!"
„Zajisté."
„A náš… Jak se jmenuje tato loď, pane Curtisi?"
„Chancellor."
„Ach, ovšem, Chancellor! A kde se nyní nachází?" „Jižně od obratníku."
„Dobrá. Pane, nehodlám jej vést zpět na sever!… Ne!… Nemohu již… Přeji si, abych nemusel opustit svoji kabinu… Pohled na moře u mne vyvolává nemoc!…"
„Pane," odpověděl Robert Curtis, „doufám, že péče…" „Ano, ano, uvidíme… později. - Zatím vám dám rozkaz, bude však poslední, který ode mne dostanete."
„Poslouchám," řekl nato druhý důstojník.
„Pane," začal opět kapitán, „od této chvíle nejsem na lodi ničím a vy převezmete velení lodě… Okolnosti jsou silnější než já a cítím, že jsou pro mne nesnesitelné… Pozbývám rozvahu! - Velmi trpím, pane Curtisi," připojil Silas Runtly a obě dlaně si přitiskl k čelu.
Druhý důstojník pozorně prohlížel dosavadního velitele lodě a pak odpověděl:
„Dobrá, pane." Potom vystoupil na palubu a vyprávěl mi, co se stalo.
„Ano," řekl jsem, „tento muž má víceméně nemocný mozek, není-li pomatený, a udělal dobře, že se dobrovolně vzdal velení."
„Přejímám je za vážných okolností," odpověděl Robert Curtis.
„Nezáleží na tom, vykonám svoji povinnost." Robert Curtis zavolal námořníka a poručil mu, aby vyhledal člunaře. Ten ihned přišel.
„Člunaři," řekl mu Robert Curtis, „shromážděte posádku lodě u paty velkého stěžně!" Člunař odešel a v několika okamžicích bylo mužstvo Chancelloru shromážděno na označeném místě.
Robert Curtis vstoupil do jejich středu.
„Mládenci," řekl klidným hlasem, „v situaci, ve které se nacházíme a z důvodů, které jsou mně známé, uznal pan Silas Runtly za nutné vzdát se hodnosti kapitána. Od dnešního dne velím na lodi já." Tak byla provedena změna, která je prospěšná pro dobro nás všech.
Máme v čele energického a spolehlivého muže, který neustoupí před žádným opatřením, mířícím k všeobecnému dobru.
Páni Letourneurové, inženýr Falsten a já jsme ihned blahopřáli Robertovi Curtisovi a poručík a člunař se k nám připojili.
Loď pluje stále k jihozápadu a Robert Curtis se se všemi napnutými plachtami snaží dostat v co nejkratší době na nejbližší ostrov Malých Antil.
Od 24. do 29. října

V následujících pěti dnech bylo moře velmi rozbouřené. Ačkoliv se Chancellor vzdal zápasu proti němu a plul po větru a ve směru vln, přece je neobyčejně zmítán. Při plavbě na této hořící lodi nejsme ani okamžik klidní. Závistivým zrakem pozorujeme vodu, obklopující loď, která vábí a láká!
„Proč neprorazíte palubu?" zeptal jsem se Roberta Curtise.
„Proč nevpustíte náhle do podpalubí množství vody? Co vadí, když se loď naplní vodou? Až se požár uhasí, vyprázdníme opět veškerou vodu čerpadly do moře!"
„Pane Kazallone," odpověděl mi Robert Curtis, „řekl jsem vám již a znovu opakuji, že poskytneme-li sebemenší přístup vzduchu, zachvátí požár v mžiku celou loď a plameny ji zahalí od kýlu až po špičky stěžňů! Jsme odkázáni k nečinnosti, a jsou okolnosti, ve kterých je potřeba mít odvahu k tomu, nic nedělat!" Ano! Neprodyšně ucpat všechny otvory, to je jediný prostředek, kterým je možné bojovat proti požáru, a to také posádka lodě dělá.
Ale oheň neustále postupuje a možná i rychleji, než se domníváme.
Znenadání se teplota zvýšila tak, že cestující byli nuceni vyjít na palubu a pouze kabiny v zádi, jasně osvětlené širokými okny, jsou ještě obývány. Jednu z nich neopouští paní Kearová a druhou dal Robert Curtis k dispozici obchodníkovi Rubymu. Několikrát jsem navštívil tohoto nešťastníka, který úplně zešílel; musí být svázaný, jinak by vyrazil dveře své kabiny. Prazvláštní věc! Ve svém šílenství má pocit strašlivé hrůzy a vyráží děsné výkřiky, jako by pod vlivem fyziologického úkazu pociťoval skutečný žár.
Několikrát jsem také navštívil bývalého kapitána a zjistil jsem, že je to člověk velice klidný, hovořící rozumně, netýká-li

se hovor jeho námořnického zaměstnání. Co se týká tohoto tématu, nemá zdravý rozum. Nabídnul jsem se, že o něho budu pečovat, když je nemocný, ale nepřijal to a ze své kabiny už nevychází.
Dnes byla strážnice mužstva naplněná čpavým a odporným kouřem, který proniká štěrbinami přepážky. Je jisté, že se požár šíří na tuto stranu, a přiložíme-li ucho, slyšíme temné hučení. Avšak kudy vniká vzduch, kterým se oheň živí? Kde je otvor, který unikl našemu pátrání?
Děsná katastrofa není daleko. Snad je otázkou jen několika dní, několika hodin, a naneštěstí je moře tak rozbouřené, že nelze ani pomyslet, abychom se uchýlili do člunů.
Na rozkaz Roberta Curtise byla přepážka strážnice pokryta plachtovinou, která je neustále polévána vodou. Navzdory tomuto opatření kouř stále proniká, takže ve vlhkém horku, rozprostírajícím se na přídi lodě, není skoro možné ani dýchat.
K našemu velkému štěstí jsou hlavní i přední stěžeň ze železa. Nebýt toho, zespodu by ohořely, dávno by se již zřítily a my bychom byli ztraceni.
Robert Curtis dal napnout všechny možné plachty a za vzrůstajícího severovýchodního větru pluje Chancellor velkou rychlostí.
Je to již čtrnáct dnů, kdy oheň vypukl a neustále pokračuje, neboť jsme s ním nemohli bojovat. Nyní se stává práce na palubě stále obtížnější. Na zvýšené palubě, jejíž podlaha není v bezprostředním styku s podpalubím, je možné ještě stát, ale na spodní palubě až ke přídi není možné chodit ani v nejsilnější obuvi. Voda již nestačí ochlazovat prkna, která zespodu ošlehává oheň a která se bortí na svých příčkách. Pryskyřice prýští ze dřeva kolem suků, spáry se rozvírají a dehet rozpuštěný horkem se rozlévá a kreslí pitvornou strakatinu podle kolísání lodě.
A ještě k dovršení neštěstí přeskočil vítr náhle na severozápad a vane s největší zuřivostí. Je to skutečná vichřice, která v těchto končinách někdy řádí a vzdaluje nás od pobřeží Antil, ke kterému se snažíme dorazit. Robert Curtis chtěl plout šikmo proti větru, ale ten vane tak zuřivě, že se Chancellor nemohl v tom směru udržet a brzy se musel dát na útěk, aby unikl nárazům vln, které jsou hrozné, napadnou-li loď ze strany.
Dne 29. října zuří bouře plnou silou. Oceán je rozbouřený a pěna vln pokrývá Chancellor. Bylo by nemožné spustit člun na moře, aniž by byl ihned ponořen. Někteří jsme se uchýlili na horní palubu, jiní na příď.
Hledíme na sebe a neodvažujeme se promluvit.
Co se týká krabice s pikrinanem, již na ni nemyslíme. Zapomněli jsme na tuto - „podrobnost“, abych použil výraz Roberta Curtise.
Opravdu nevím, jestli by nebyl vítanější výbuch lodě, kterým by byla situace rázem vyřešena. Když jsem napsal tuto větu, domnívám se, že jsem přesně vystihl náš duševní stav. Člověk, dlouho ohrožovaný nějakým nebezpečím, si přeje, aby se konečně projevilo, neboť očekávání neodvratné katastrofy je hroznější než skutečnost!
Dokud byl ještě čas, dal kapitán Curtis vynést část zásob uložených ve spíži, kam již nyní nelze vniknout. Horkem bylo již množství zásob zkažené; ale několik beček nasoleného masa a sucharů, soudek pálenky a sudy s vodou byly umístěny na palubě a k nim jsme přidali pokrývky, nástroje, kompas a plachtoví, abychom v příhodném počasí mohli ihned opustit loď.
V osm hodin večer bylo vedle skučení vichřice slyšet hřmotný praskot. Palubní záklopky se tlakem rozžhaveného vzduchu zdvihly a vystupoval z nich černý dým jako pára z ventilu parního kotle.
Posádka lodě spěchá k Robertovi Curtisovi a žádá ho o rozkazy.
Všech se zmocnila jediná myšlenka: uniknout z této sopky, která nám co nejdříve vybuchne pod nohama!
Robert Curtis pozoruje moře, na kterém se vzdouvají ohromné vlny.
Není ani možné přiblížit se k šalupě, umístěné na závěsech uprostřed paluby, ale je dosud možné použít člun, který je umístěný na podložkách po pravé straně lodě, a také lodici, která je zavěšená za zádi.
Námořníci spěchali ke člunu.
„Ne,“ zakřičel Robert Curtis, „ne! Dali bychom tím jedinou naši naději všanc první vlně!“ Několik námořníků, kteří pozbyli rozum, v čele s Owenem, chtělo přece jen člun spustit, ale Robert Curtis se vrhnul na horní palubu, uchopil sekeru a zvolal:
„Prvnímu, který se dotkne závěsu, rozbiji lebku!“ Námořníci ustoupili. Někteří vylezli do lanoví. Ostatní se uchýlili až do stožárních košů.
V jedenáct hodin bylo v podpalubí slyšet prudké výbuchy. To se probořily přepážky a propouštěly rozžhavený vzduch a dým. Současně vystoupil sloup kouře z příklopu strážnice na přídi a dlouhý plamenný jazyk olizoval přední stěžeň.
V tom zazněly výkřiky. Paní Kearová, podepíraná slečnou Herbeyovou, opouštějí rychle kabiny, zachvácené ohněm.
Nato se objevil Silas Huntly, tvář měl začerněnou dýmem, pozdravil Roberta Curtise, klidně zamířil k hlavním lanům na zádi, vyšplhal se po provazových žebřících a usadil se ve strážním koši zadního stěžně.
Pohled na Silase Huntlyho mně připomenul, že ještě jeden člověk je uvězněn pod palubou, v kabině, kterou snad již požár ničí.
Máme nechat zahynout nešťastného Rubyho? Vrhnul jsem se ke schodišti… Ale šílenec, který přetrhal svá pouta, se v té chvíli objevil se sežehlými vlasy a hořícím oděvem. Aniž by pronesl slovo, kráčí po palubě, která ho nepálí do nohou! Vstoupí do kotoučů dýmu, a dým ho nedusí! Podobá se lidskému salamandrovi, procházejícímu plameny!
V tom zazněl nový výbuch; šalupa se rozletěla na třísky. Prostřední záklopka vyletěla do povětří, roztrhla plachtovinu, kterou byla utěsněná a sloup dlouho potlačovaného plamene vyrazil až k prostřednímu stěžni.
V tom okamžiku šílenec hlasitě vykřikl a z jeho úst unikla slova:
„Pikrinan! Třaskavá sůl! Všichni vyletíme do povětří! Vyletíme!
Vyletíme!“ Nato, aniž by bylo kdy ho zadržet, se vrhnul záklopkou do žhavé výhně.

V noci 29. října

Tento výjev byl strašný a navzdory beznadějné situaci, ve které se nacházíme, každý při tom pocítil svrchovanou hrůzu.

Ruby již neexistuje, ale jeho poslední slova budou možná mít neblahé následky. Námořníci zaslechli zvolání „Pikrinan! Třaskavá sůl!“
Porozuměli, že loď může být vyhozena každým okamžikem, a že nehrozí pouze požár, ale také hrozný výbuch.
Někteří z nich se více neovládají a chtějí za každou cenu a bezodkladně utéci.
„Člun! Člun!“ volají.
Nemyslí, nevidí, nechtějí vidět, že moře je rozbouřené, že žádný člun nemůže vzdorovat vlnám, vzdouvajícím se do úžasné výšky! Ničím se nedají zadržet, neslyší již hlas svého kapitána. Robert Curtis se vhrnul do středu svého mužstva, ale nadarmo. Námořník Owen popuzuje své kamarády, závěsy člunu byly uvolněny a člun spouštěn dolů.
Člun se chvíli vznáší ve vzduchu a následkem naklonění lodě se zachytí o zábradlí. Posledním úsilím ho námořníci vyprostili a skoro se dotýká moře, když ho ohromná vlna nadzdvihne, na chvíli odplaví, a pak s neodolatelnou silou roztříští o bok Chancelloru.
Šalupa i člun jsou zničeny, nyní nám zbývá pouze úzká, křehká lodice.
Námořníci, celí užaslí, zůstali nehnutě stát. Jen je slyšet svištění větru v lanoví a praskot požáru.
Výheň se prohlubuje hluboko do středu lodě a kotouče sazovitého dýmu, unikajícího ze záklopky, vystupují k nebi. Z přídě na záď již není vidět a plamenná přehrada rozděluje Chancellor na dvě části.
Cestující a dva nebo tři muži z posádky se uchýlili na horní palubu na zádi. Paní Kearová leží v bezvědomí na jedné z posad na kuřata a slečna Herbeyová je u ní. Pan Letourneur objal syna v náručí a tiskne ho na prsa. Zmocnilo se mne nervózní vzrušení a nemohu je uklidnit.
Inženýr Falsten se klidně podívá na hodinky a zapisuje si hodinu do zápisníku.
Co se asi děje na přídi, kde je nepochybně poručík, člunař a ostatní mužstvo, které již není vidět? Veškeré spojení mezi oběma částmi lodě je přerušené, nikdo by nepronikl záclonou plamenů, unikajících z velké záklopky.
Přiblížil jsem se k Robertovi Curtisovi a zeptal jsem se:
„Je všechno ztraceno?“
„Ne!“ odpověděl. „Protože je záklopka otevřená, vrhneme do této výhně spousty vody a snad se nám podaří požár uhasit!“
„Ale jak chcete pracovat s čerpadly na rozpálené palubě, pane Curtisi? Jak chcete rozkázat námořníkům jít mezi plameny?“ Robert Curtis neodpověděl.
„Je všechno ztraceno?“ ptám se znovu.
„Ne, pane,“ odpověděl Robert Curtis, „nikoliv! A dokud bude jediné prkno z této lodě pod mou nohou, nezoufám!“
Avšak prudkost požáru se zdvojnásobila a moře se zbarvilo rudou září. Nízké mraky nad námi do dálky odrážejí červánky požáru. Dlouhé plameny šlehají z palubních otvorů a tak jsme se uchýlili na svršek zádi, v pozadí horní paluby. Paní Kearová byla uložena do lodice upevněné na závěsech a slečna Herbeyová přisedla k ní.
Jak strašná je to noc a čí pero by dovedlo vylíčit její hrůzu!
Vichřice dmychá plnou rychlostí do této výhně jako nesmírný měch.
Chancellor ujíždí v temnotách jako ohromná pochodeň. Není jiné východisko: buď se vrhnout do moře, nebo zahynout v plamenech! Avšak copak pikrinan se nevznítí? Nerozevře se nám pod nohama tato sopka? Ruby tedy lhal? V podpalubí tedy není výbušná látka?
V půl dvanácté, ve chvíli, kdy je moře hroznější než kdykoliv předtím, připojil se k hlomozu rozpoutaných živlů zvláštní hrozivý hukot, námořníky tak obávaný, a z přídi se rozlehlo volání:
„Skalisko! Skalisko vpravo před kormidlem!“ Robert Curtis vyskočil na hrazení, vrhnul rychlý pohled na bílé vlny, obrátil se ke kormidelníkovi a vykřikl velitelským hlasem:
„Kormidlo úplně napravo!“ Ale již je pozdě. Cítím, jak jsme zdviženi na hřbet obrovské vlny a náhle se udál náraz. Loď uvázlá zádí, několikrát zakolísala a zadní stěžeň, zlomený v rovině paluby, se zřítil do moře.
Chancellor je nehybný.

Pokračování noci 29. října

Není ještě půlnoc. Měsíc nesvítí, a je hluboká tma. Nemůžeme vědět, ve které končině loď uvázla. Jak byla prudce hnána vichřicí, dorazila snad k americkému pobřeží a na obzoru je země?
Řekl jsem, že Chancellor několikrát zakolísal a zůstal naprosto nehybně stát. Za chvíli se Robert Curtis dozvěděl podle chřestění řetězů na přídi, že byly spuštěny kotvy.
„Dobrá!“ řekl. „Poručík a člunař spustili obě kotvy! Doufejme, že se zachytí!“ Pak jsem viděl, jak Robert Curtis postupuje po obrubě lodě až k hranici, kterou plameny nedovolily překročit. Plíží se k lanovým záporám po pravé straně, na kterou se loď naklonila a drží se tam několik minut navzdory mocným návalům vln, které se o něho tříští.
Vidím, jak naslouchá. Řekli byste, že naslouchá zvláštnímu šumotu uprostřed hlučení bouře.
Konečně se Robert Curtis vrátil na horní palubu.
„Voda vniká dovnitř lodě,“ řekl mi, „a tato voda - kéž nám nebe pomůže - snad uhasí požár!“
„Ale co pak?“ řekl jsem.

„Pane Kazallone," odpověděl Robert Curtis, „co bude potom, přísluší budoucnosti, která je v rukou božích! Uvažujme jen o přítomnosti!" Především by se měla prohlédnout čerpadla, ale v tuto chvíli není možné se k nim přes plameny přiblížit. Nejspíš nějaký otvor, proražený na dně lodě umožnil široký přístup vodě, neboť se mi zdá, že prudkost požáru slábne. Je slyšet přitlumený sykot, který vzniká, když tyto dva živly spolu zápasí. Spodní část žároviště je zajisté uhašena a první vrstva žoků s bavlnou je již pod vodou. Až voda uhasí požár, začneme bojovat proti ní. Snad bude méně hrozná než oheň! Voda, to je pro námořníka živel, nad kterým je zvyklý vítězit!
Po celé tři hodiny, které ještě trvá tato nekonečná noc, čekáme v úzkostech, které nelze popsat… Kde jsme? Je pouze jisté, že moře pozvolna ustupuje a zuřivost vln se zmírňuje. Chancellor se snad za hodinu ocitne v nejvyšším bodu přílivu, ale je obtížné zjistit to přesně bez výpočtů a pozorování. Je-li to tak, je možné doufat - ovšem bude-li požár uhašen - že se Chancellor snadno vyprostí již při příštím přílivu.
O půl páté ráno se plamenný závoj, dělící přídi od zádi lodě, poněkud rozptýlil, a na druhé straně jsme zpozorovali černou skupinu. Je to lodní posádka, která se uchýlila na těsnou přídi. Spojení mezi oběma protějšky lodě bylo opět obnoveno, a poručík i člunař přišli k nám na horní palubu; kráčeli po zábradlí, neboť dosud není možné postavit se nohou na palubu.
Kapitán Curtis, poručík a člunař se spolu radili v přítomnosti a souhlasí spolu, že před rozedněním nelze nic podniknout. Je-li nablízku země a moře splavné, dosáhneme pobřeží buď člunem nebo pomocí voru. Není-li na obzoru žádná země a Chancellor uvázl na osamělém skalisku, pokusíme se loď opravit natolik, aby byla schopna doplout do nejbližšího přístavu.
„Avšak je obtížné uhodnout, kde jsme," řekl Robert Curtis, jehož mínění sdílí poručík i člunař, „neboť tímto severovýchodním větrem byl Chancellor zahnán daleko na jih. Je to již dávno, kdy jsem mohl zjistit zeměpisnou výšku, avšak protože neznám žádnou mělčinu v této části Atlantického oceánu, je možné, že jsme uvázli někde na pobřeží Jižní Ameriky."
„Jsme však ještě neustále ohroženi výbuchem," řekl jsem.
„Nemohli bychom opustit Chancellor a uchýlit se…"
„Na toto skalisko?" odpověděl Robert Curtis. „Ale jak je tvořeno?
Není za přílivu zaplavené mořem? Je to možné rozeznat za této tmy?
Počkejme až se rozední a pak uvidíme." Slova Roberta Curtise jsem ihned sdělil ostatním cestujícím. Nejsou sice naprosto uspokojivá, ale nikdo nechce vidět nové nebezpečí, způsobené situací lodě, byla-li naneštěstí vržena na nějaké neznámé skalisko, vzdálené několik set mil od pevniny. Všechny ovládá jediný názor: totiž, že voda nyní bojuje za nás a vítězně zápasí proti požáru a tím i proti možnosti výbuchu.
A skutečně, šlehající plameny pomalu ustupují hustému černému dýmu, vycházejícímu ze záklopek ve velkých kotoučích. Jednotlivé žhavé jazyky ještě vyrážejí uprostřed temných závitů, ale skoro ihned opět uhasínají. Místo praskání ohně bylo slyšet sykot vody, vypařující se ve vnitřním žárovišti. Je jisté, že moře dělá to, co by nemohla vykonat ani naše čerpadla, ani zalévání vědry; uhašení požáru, šířícího se uprostřed sedmnácti set žoků bavlny, by vyžadovalo skutečnou záplavu.

IV. KAPITOLA
30. října

První ranní sluneční paprsky vyjasnily obzor, ale rozprostírající se mlhy omezují rozhled na dost úzký okruh. Žádnou pevninu ještě nelze vidět, a přece naše oči netrpělivě pátrají v celé východní a jižní části oceánu.
V této chvíli, kdy moře skoro úplně ustoupilo, nebylo ani šest stop vody kolem lodě, jejíž ponor je asi patnáct stop při plném nákladu. Tu a tam se vynořuje několik výběžků skály, a podle zabarvení dna je možné soudit, že se ostrůvek skládá z čedičových skal. Jak mohl být Chancellor zanesen tak daleko na skaliska? Musel být pozdvižený ohromnou vlnou, což jsem právě pocítil několik okamžiků před uvržením na mělčinu. Proto se také ptám, při prohlížení řetězu skalisek obklopujících loď, jak se nám ji odtud podaří vyprostit. Je nakloněná od zádi k přídi, čímž se stává chůze po palubě velmi obtížnou, a mimoto při klesání mořské hladiny se naklání stále víc na levý bok. Robert Curtis se chvíli obával, aby se nepřevrhla do hlubiny. Ale naklonění se konečně ustálilo, takže v tomto ohledu se nemusíme obávat.
V šest hodin ráno jsme pocítili prudké nárazy. Je to zadní stěžeň, který byl odplaven, naráží na boky Chancelloru. Ve stejném okamžiku se rozlehly výkřiky a několikrát byl volán Robert Curtis.
Hledíme ve směru, odkud vycházejí výkřiky, a v pološeru nastávajícího dne vidíme člověka, křečovitě se držícího strážního koše upevněného na tomto stěžni. Je to Silas Huntly, kterého strhnul pád stěžně do moře, a který zázračně unikl smrti.
Robert Curtis přispěchal svému bývalému kapitánovi na pomoc; i přes velké nebezpečí ho dopravil na palubu. Silas Huntly nepromluvil ani slovo a usedl do nejtemnějšího kouta na horní palubě. Stal se úplně pasivním a ničeho si nevšímal. Konečně se podařilo zadní stěžeň přepravit na závětrnou stranu lodi, kde byl pevně připoután k lodi tak, že již neohrožuje boky. Kdo ví, snad nám tato troska prospěje.
Nyní se již dostatečně rozednilo a mlhy se začínají zvedat. Můžeme se již rozhlédnout po obzoru do dálky více než tří mil, ale dosud se neobjevuje nic, co by se podobalo pobřeží. Řetěz skalisek sahá asi na chvíli k jihozápadu a k severovýchodu. Na severu se vynořuje osamělý ostrov nepravidelného tvaru. Je to pitvorná skupina skal, zdvihající se asi dvě stě provazců od místa, kde uvázl Chancellor, a vysoká asi patnáct stop. Převyšuje tedy hladinu moře i za nejvyššího přílivu. Jakási velmi úzká cesta, avšak schůdná za odlivu, by nám umožnila dojít na ostrůvek, kdyby to bylo nutné.
Na druhé straně moře opět nabývá temnou barvu. Tam je voda hluboká. Končí tam mělčina.

Hluboké zklamání, ospravedlněné situací lodě, se zmocnilo všech myslí. Je pravděpodobné, že tato skaliska nejsou spojena s žádnou zemí.
V této chvíli - je sedm hodin - je jasný den a mlhy se rozpustily.
Obzor kolem Chancelloru je dokonale čistý, ale čára vody a čára oblohy se spojují ve stejném obvodu a moře vyplňuje celý prostor.
Robert Curtis se nehýbe a pátrá po oceánu, zvlášť na západě. Pan Letourneur a já, stojíce těsně vedle sebe, napjatě pozorujeme jeho nejnepatrnější pohyby, a snažíme se číst myšlenky pochodující jeho mozkem. Je velmi překvapený, neboť se domníval, že se nachází v blízkosti pevniny, protože jsme byli stále unášeni k jihu od té doby, co loď opustila Bermudské ostrovy, a přece není na obzoru země.
Robert Curtis opustil horní palubu, prošel po zábradlí lodě až k hlavním lanům, vyšvihl se na hrazení, uchopil hlavní lano velkého stěžně, vyšplhal se po příčkách a dostal se rychle do lanoví předního stěžně. Odtamtud několik minut pátral s největší pečlivostí po celém obzoru. Potom se chytil plachetního táhla, spustil se k lodnímu zábradlí a vrátil se k nám.
Tázavě jsme na něho hleděli.
„Žádná země," řekl chladně.
Tu vystoupil pan Kear a zeptal se rozmrzelým hlasem:
„Kde jsme, pane?"
„Vůbec nevím, pane," odpověděl Robert Curtis.
„Ale máte vědět!" namítal pošetile petrolejář.
„Snad, ale nevím!"
„Dobře tedy," řekl pan Kear, „říkám vám, že nemám v úmyslu zůstat věčně na vaší lodi, pane, a vyzývám vás, abyste neprodleně plul dál!" Robert Curtis jen pokrčil rameny.
Pak se obrátil k panu Letourneurovi a ke mně a řekl:
„Zjistím zeměpisnou výšku, ukáže-li se slunce, a dozvíme se, na které místo Atlantického oceánu nás bouře zanesla."
Nato začal Robert Curtis rozdělovat potravu cestujícím a mužstvu.
Všichni jsme to potřebovali, neboť jsme byli vysíleni únavou a hladem.
Jedli jsme suchary a trochu konzervovaného masa; pak, aniž by ztrácel čas, provedl kapitán různá opatření, aby loď mohla opět vyplout.
Požár se velice zmenšil, a venku již není vidět žádný plamen. Kouř už není tak častý, ačkoliv je ještě černý. Je jisté, že Chancellor má v podpalubí velké množství vody; nemůžeme se však o tom přesvědčit, protože na palubu ještě není možné vkročit.
Robert Curtis tedy dal rozpálená prkna polévat, a za dvě hodiny mohli námořníci chodit po palubě.
První starostí je zjistit výšku vniklé vody - tuto práci vykonal člunař. Zjistil, že v podpalubí je pět stop vody, ale kapitán ji neporučil vyčerpat, neboť chce, aby dokonala svoji práci. Nejdříve oheň, pak voda.
Nebylo by nyní lepší ihned opustit loď a uchýlit se na skaliska?
Kapitán Curtis tento názor nesdílí a s ním souhlasí poručík i člunař. Za rozbouřeného moře bychom se opravdu na nejvyšších místech skal, přes které se jistě přelévají velké vlny, ani neudrželi. Co se týká nebezpečí výbuchu ohrožujícího loď, je nyní značně menší. Voda jistě zasáhla i tu část podpalubí, kde jsou uložena Rubyho zavazadla, a tedy i krabici s pikrinanem. Dohodli jsme se tedy, že ani cestující, ani posádka neopustí Chancellor.
Zaměstnávali jsme se tedy úpravami jakéhosi tábora na zádi lodě, na horní palubě, a položili jsme tam několik žíněnek nezasažených ohněm, pro dámy. Mužstvo posádky, které zachránilo své tlumoky, je umístilo na přídi, kde se nyní usadí, neboť jejich dřívější stanoviště je naprosto neobyvatelné.
Naštěstí nebyly ve skladu potravin způsobeny větší škody; potrava byla z velké části ohněm ušetřena, rovněž i sudy s vodou. Skladiště zásobních plachet, umístěné na přídi, je také nedotčené.
Konečně snad bude konec našim útrapám! Skoro jsme k této domněnce sváděni, neboť vítr se od rána značně utišil, a také vlny na širém moři se dost uklidnily. To je příznivá okolnost, neboť kdyby mořské vlny nyní narážely na Chancellor, neodvratně by jej roztříštily o tvrdý čedič.
Dlouho jsem hovořil s pány Letourneury o důstojnících na lodi, o mužstvu i o tom, jak se chovali v době nebezpečí. Všichni projevili odvahu a energii. Poručík Walter, člunař, tesař Douglas se zvlášť vyznamenali. Máme zde dobré muže, řádné námořníky, na které se můžeme spolehnout. Co se týká Roberta Curtise, není ho možné víc chválit. Nyní, jako vždy, zdvojuje svoji přítomnost, je všude. Není překážka, kterou by nedovedl překonat; povzbuzuje mužstvo slovy i posunky, stal se duší posádky, která jedná pouze na jeho rozkazy.
Zatím od sedmi hodin ráno začalo moře opět stoupat. Nyní je jedenáct hodin a všechna vyčnívající skaliska díky přílivu zmizela. Bylo možné očekávat, že voda v podpalubí Chancelloru vystoupí stejně, jako hladina moře, a tak se také stalo. Prozkoumáním bylo zjištěno, že voda stoupla na devět stop a byly zatopeny nové vrstvy bavlny, k čemuž si však můžeme jen blahopřát.
Za nejvyššího přílivu je většina skalisek obklopujících loď ponořena; je vidět pouze hradba malé kruhovité nádržky v průměru dvou set padesáti až tří set stop, na jejíž severní straně je Chancellor. Moře je zde dost klidné a vlny se nešíří až k lodi - je to šťastná okolnost, neboť naše nehybná loď by byla vydána jejich nárazům, stejně jako skaliska.
O půl dvanácté se právě vhod objevilo slunce, od deseti hodin zastřené mraky. Kapitán, který již ráno vypočítal hodinový úhel, se přichystal ke zjištění poledníkové výšky, a k polednímu provedl velmi přesné pozorování.
Potom sestoupil do své kabiny, aby vypočítal bod; vrátil se na palubu a řekl nám:
„Jsme na osmnáctém stupni a pěti minutách severní šířky a čtyřicátém pátém stupni padesáté třetí minutě západní délky." Nato vysvětlil kapitán situaci všem, kteří nejsou obeznámeni s čísly délky a šířky. Robert Curtis zcela správně

nechce nic skrývat a dbá na to, aby každý přesně věděl, co si má myslet o nynější situaci.
Chancellor uváznul na 18°5' severní šířky a 45°53' západní délky na skalisku, které není na mapách uvedené. Jak mohou v této části Atlantického oceánu existovat mělčiny, které by nebyly známé? Vytvořil se tento ostrůvek nedávno a vytvořil se nějakým sopečným výbuchem? Nedovedu si tuto skutečnost jinak vysvětlit.
Ať je to jakkoliv, tento ostrůvek je vzdálený nejméně osm set mil od Guayany - nejbližší země.
Podívejme, co nám zcela určitě zjistil bod, naznačený na lodní mapě:
Chancellor byl tedy zahnán na jih až k osmnácté rovnoběžce, nejprve nesmyslnou umíněností Silase Huntlyho, pak severozápadním vichrem, před kterým musel prchat. Následkem toho se musí Chancellor plavit ještě asi osm set mil, aby dorazil k nejbližšímu pobřeží. Taková je situace. Je povážlivá, avšak dojem, kterým působí toto kapitánovo sdělení, není špatný - alespoň v tuto chvíli. Jaká nová nebezpečí by mohla znepokojovat nás, kteří jsme sotva unikli hrozivému požáru a výbuchu? Zapomínáme, že podpalubí je zaplněné vodou, že země je vzdálená, že až se Chancellor dostane na moře, může se na cestě potopit. Ale vědomí jsou dosud pod vlivem uplynulých hrůz; nenalezly ani trochu klidu a jsou nakloněny důvěřovat.
Co nyní zamýšlí Robert Curtis udělat? Jednoduše to, co velí prostý rozum: úplně uhasit požár, vrhnout do moře buď celý náklad nebo jeho část i s krabicí pikrinanu, uzavřít přístup vodě, uvolnit loď, využít nejvyššího přílivu a opustit co nejrychleji mělčinu.

Pokračování 30. října

Hovořil jsem s panem Letoumeurem o situaci, ve které se nalézáme, a domníval jsem se, že ho mohu ujistit, že náš pobyt na skalisku bude krátký, protože jsou pro nás okolnosti příznivé. Ale zdá se, že pan Letoumeur mé mínění nesdílí.
„Naopak," odpověděl, „obávám se, abychom se příliš nezdržovali na těchto skaliskách!"
„A proč?" zeptal jsem se. „Shodit několik set žoků bavlny přes palubu není přece tak zdlouhavá a obtížná práce. Může být vykonána ve dvou nebo ve třech dnech."
„Zajisté, pane Kazallone, bylo by to velmi rychle hotovo, kdyby se mužstvo již dnes mohlo dát do práce. Je však naprosto nemožné vstoupit do Chancellorova podpalubí, protože se tam nedá dýchat, a kdoví, jestli neuplyne několik dní, než tam bude možno sestoupit, protože nejvrchnější vrstva nákladu stále ještě doutná. Ostatně i když přemůžeme oheň, budeme schopni vyplout? Nikoliv! Bude třeba ucpat přívod vody do podpalubí, protože otvor je zřejmě velký, s největší pečlivostí, pokud se nechceme utopit, když jsme již byli v nebezpečí, že uhoříme!
Nikoliv, pane Kazallone, nedělám si iluze, a budu považovat za šťastnou okolnost, když opustíme mělčinu za tři týdny. Kéž dá nebe, aby se nerozpoutala bouře dříve, než se opět dostaneme na moře, protože Chancellor by se roztříštil jako sklo na těchto útesech, které by se staly naším hrobem!" To je skutečně největší nebezpečí, kterým jsme ohroženi. Požár přemůžeme, loď se opět stane provozuschopná - alespoň vše tomu nasvědčuje; jsme však vydáni na milost jedinému nárazu větru. I když připustíme, že nejvyšší část mělčiny by nám mohla z bouře poskytnout útočiště, co by si počali cestující i mužstvo na Chancelloru, kdyby z jejich lodi zbyly jen trosky?
„Pane Letoumeure," zeptal jsem se ještě, „důvěřujete Robertu Curtisovi?"
„Plně důvěřuji, pane Kazallone, a považuji za milost nebes, že mu kapitán Huntly předal velení lodi. Jsem si jist, že Robert Curtis učiní vše, co je třeba učinit, abychom vyvázli z této nesnáze." Když jsem se ptal kapitána, na jak dlouho odhaduje pobyt na této mělčině, odpověděl mně, že to ještě nelze určit, a že především záleží na okolnostech, doufá však že počasí bude příznivé. Skutečně tlakoměr stále stoupá aniž by kolísal, jak tomu bývá, nejsou-li atmosférické vrstvy v rovnováze. Je to tedy známka trvale klidného počasí - šťastná předzvěst pro naši práci.
Ostatně neztráceli ani hodinu a každý se čile chopil díla.
Robert Curtis především pečovalo to, aby byl úplně uhašen oheň, stravující nejvyšší vrstvu žoků bavlny nad úrovní, kterou dosáhne voda v podpalubí. Ale nejedná se o to, ztrácet čas šetřením nákladu. Je zřejmé, že jediným účinným způsobem hašení je udusit oheň z obou stran vrstvou vody. Proto začala čerpadla znovu konat svoji službu.
Pro tyto počáteční práce plně postačovala k obsluze čerpadel posádka lodi. Cestujících nebylo třeba, avšak všichni jsme připraveni nabídnout své paže. Naše pomoc nebude zamítnuta, až se přistoupí k vyklizení lodi. Proto páni Letoumeurové i já trávíme zatím čas buď čtením nebo hovorem a já kromě toho věnuji několik hodin psaní svého deníku. Méně sdílný inženýr Falsten je stále zahloubán do svých číslic nebo do rýsování nákresů strojů s půdorysem, průřezem a celkovým pohledem. Kéž dá nebe, aby vynalezl nějaký silný stroj, kterým by bylo možno opět uvést Chancellor na otevřené moře! Co se týče Kearových, drží se v ústraní, jsme ušetřeni nudy, při poslouchání jejich neustálých výčitek; bohužel je slečna Herbeyová nucena zůstat s nimi, a proto mladou dívku vidíme buď málo, nebo ji vůbec nevidíme. Silas Hundy se nemísí do ničeho, co se týká lodi; námořník v něm již neexistuje, a člověk v něm sotva živoří. Kuchař Hobbart koná svoji obvyklou službu, jakoby se loď nalézala při pravidelné cestě své plavby. Tento Hobbart je člověkem podlízavým, potměšilým, pravidelně v neshodě s kuchtíkem Jynxtropem, černochem ošklivé tváře, hrubého a drzého chování, který se míchá mezi ostatní námořníky více než je slušné. Zábavy bylo tedy na lodi velmi málo. Naštěstí mně napadlo, abychom ohledali neznámý ostrůvek, na němž Chancellor uvázl. Procházka nebude nepochybně ani dlouhá, ani rozmanitá, ale je to příležitost opustit loď na několik hodin a prozkoumat pevninu, jejíž původ je zajisté zvláštní.
Je ostatně důležité, aby byl pečlivě zhotoven plán této mělčiny, která není naznačena na mapách. Domnívám se, že pan Letourneur a já dosti snadno můžeme provést tuto práci a necháme na kapitána Curtise, aby ji doplnil, až znovu s veškerou možnou přesností vypočítá zeměpisnou délku a šířku mělčiny.
Můj návrh byl přijat pány Letourneury. Člun vybavený olovnicemi a řízený jedním z námořníků nám byl dán k dispozici. Chancellor jsme opustili ráno dne 31. října.

Od 31. října do 5. listopadu

Zpočátku jsme objeli kolem mělčiny, jejíž délka měří asi čtvrt míle. Tato malá cesta, obeplutí mělčiny, byla rychle vykonána, a s olovnicí v ruce jsme zjistili, že spád skalisek je velmi příkrý. Těsně u skupiny skal je voda zvláště hluboká a není pochyb, že náhlé pozvednutí, prudké víření sopečného původu vynořilo úskalí nad vodu.
Je ryze vulkanické. Všude jsou jen balvany čediče, sestavené v úplném pořádku. Pravidelné hranoly dodávají celku vzhled obrovské krystalizace. Moře je obdivuhodně průzračné kolem mělčiny a umožňuje pohled na podivné svazky hranolovitých sloupů, podpírajících tyto pozoruhodné základy.
„Jaký je to neobyčejný ostrůvek," řekl pan Letourneur, „objevil se jistě teprve nedávno."
„To je zřejmé, otče," odpověděl André, „a dodávám, že úkaz, kterým ostrůvek povstal právě na tomto místě, aby zde Chancellor uvázl, je totožný s přírodními úkazy, které se objevily když vznikl ostrov Julia na pobřeží Sicílie a souostroví Santorinu v Jónském archipelu!"
„Skutečně," dodal jsem, „muselo nastat vyzdvižení půdy v této části oceánu, protože se tato mělčina nenalézá ani v nejnovějších mapách, ačkoliv by nemohla uniknout očím námořníků v této části Atlantického oceánu, která je dost navštěvována. Prozkoumejme ji tedy pečlivě a uveďme ji námořníkům ve známost."
„Kdo ví, zda opět brzy nezmizí podobným způsobem, jakým povstala?" odpověděl André Letourneur. „Jak víte, pane Kazallone, mají tyto sopečné ostrovy často pouze pomíjející trvání, a než ho zeměpisci zakreslí do svých nových map, nebude snad již existovat!"
„Nevadí, milý synu," řekl pan Letourneur. „Je lepší označit nebezpečí, které neexistuje, než opomenout nebezpečí existující, a námořníci nebudou mít právo stěžovat si, když nenaleznou mělčinu, kde jsme ji nalezli my."
„Máš pravdu, otče," odvětil André, „a mimo to je možné, že ostrovu je určeno trvat tak dlouho, jako naše pevniny. Ostatně má-li zmizet, byl by kapitán Curtis nejraději, kdyby tak učinil za několik dní, až bude mít opravenou loď, neboť by mu to uspořilo námahu, dopravit ji opět na moře!"
„Skutečně, André," zvolal jsem žertovně, „osobujete si nakládat s přírodou jako její svrchovaný pán! Chtěl byste, aby mělčinu vyzdvihla a ponořila podle vašeho přání, podle vaší osobní potřeby, a když nejprve stvořila výhradně tato skaliska, aby se umožnilo uhašení požáru na Chancelloru, chtěl byste, aby je na váš pokyn čarovným proutkem opět odstranila a tak uvolnila loď?"
„Nechci nic, pane Kazallone," odpověděl s úsměvem mladík, „jen poděkovat Bohu, že nás tak zřejmě chránil. Ráčil uvrhnout naši loď na úskalí, a uvede ji opět na vlny, až nastane vhodná doba."
„A my Bohu ze všech sil pomůžeme, mám pravdu, přátelé?"
„Zajisté, pane Kazallone," odvětil pan Letourneur, „neboť zákonem lidstva je pomoci sobě samému." Avšak André má pravdu, když důvěřuje v Boha. Když se člověk odváží na moře, dovede znamenitě využít vlastností udělených mu přírodou; ale když se na oceánu bez mezí rozpoutají živly, cítí, jak křehká je loď, která ho nese, a jak sám je slabý a bezbranný! Domnívám se tedy, že heslem námořníků by mělo být: „Důvěra v sebe a víra v Boha!"
„Nic není pravdivější, pane Letourneure," řekl jsem. „Myslím, že je málo námořníků, jejichž duše by byla tvrdošíjně uzavřena náboženskému citu!" Takto jsme hovořili a pečlivě zkoumali útesy, tvořící základy ostrůvku, a všichni jsme souhlasili, že vznikl nedávno. Skutečně, nebyla zde ani jediná lastura, ani chomáče mořské řasy uchycené na čedičových stěnách. Milovník přírodovědy by se marně namáhal prohledáváním těchto nakupenin kamenů, kde ani rostlinná, ani živočišná příroda nezanechala ještě stopy. Nejsou zde žádní měkkýši, ani jiní vodní živočichové. Vítr dosud nepřinesl ani jediné semeno, a mořští ptáci zde dosud nehledali útulek. Pouze geolog by nalezl látku k zajímavému studiu, zkoumal tyto čedičové základy, které mají výhradně stopy sopečného útvaru.
Nyní se náš člun vrací k jižnímu bodu ostrůvku, na kterém Chancellor uváznul. Navrhuji všem, abychom vstoupili na zem, což je přijato.
„V případě, že by ostrůvek opět zmizel," řekl se smíchem mladý André, „nechť jej alespoň navštíví lidské bytosti!" Člun přistál a my jsme vystoupili na čedičovou skálu. André kráčí napřed, neboť půda je dost schůdná, a mladík se nepotřebuje opírat o něčí rámě. Jeho otec je poněkud pozadu se mnou. Vystupujeme na skalisko po velmi mírném svahu, vedoucím na jeho nejvyšší vrchol.
Čtvrt hodiny stačilo, abychom ušli tuto vzdálenost. Usadili jsme se všichni tři na čedičový hranol, převyšující nejvyšší skálu ostrůvku.
André Letourneur vyndal z kapsy zápisník a začal kreslit mělčinu, jejíž obrysy se zraku jevily velmi zřetelně na zelenavém podkladu vod.
Obloha je jasná a moře, dosud za odlivu, odkrývá nejzazší skaliska, vynořující se na jihu a ponechávající mezi sebou úzký průplav, jímž se ubíral Chancellor než uvázl.
Tvar mělčiny je dost zvláštní a plně odpovídá tvaru yorské šunky, jejíž střední část se rozšiřuje k části nejvíce naduřelé, na jejímž vrcholu se nalézáme.
Také když André načrtl půdorys ostrůvku, řekl mu otec:
„Ale, milý chlapče, vždyť jsi zde nakreslil kýtu!"
„Ovšem, otče," odvětil André, „čedičovou kýtu takové velikosti, že by potěšila obra z pohádky, a když kapitán Curtis dovolí, pojmenujeme mělčinu Ham Rock, to znamená Šunková skaliska."
„Zajisté," zvolal jsem, „jméno je dobře zvoleno! Mělčina Ham Rock! A ať se k ní námořníci přibližují jen na uctivou vzdálenost, jestli nemají dost tvrdé zuby, aby ji nakousli!" Chancellor uvázl na jižním výběžku ostrůvku, tedy na nejužším konci, šunky v malé zátoce, utvořené prohnutím této šunky. Je nakloněn na vydutí svého levého boku a v tuto chvíli značně kolísá, protože odliv je právě neobyčejně nízký.

Jakmile André Letoumeur dokončil kresbu, sestupovali jsme po druhém svahu, sklánějícím se pozvolna k západu. Zanedlouho se objevila našim zrakům pěkná jeskyně. Řekli byste na pohled, že je to architektonické dílo podle podobných jeskyní vytvořených přírodou na Hebridách, zvláště na ostrově Staffa. Páni Letoumeurové, kteří navštívili Fingalskou jeskyni, tvrdí, že tato jeskyně je jí plně podobná, avšak menších rozměrů. Totéž seskupení soustředěných hranolů, pocházející od toho, jímž čedič chladl; tentýž baldachýn z černých trámců spojených žlutou hmotou; stejná čistota hran čedičových hranolů, jež by ani dláto sochaře nevytesalo s větší přesností; konečně totéž zvučení vzduchu procházejícího znějícími čediči, z nichž si Galové vytvořili harfy, na něž hrají stíny zemřelých Fingalů. Pouze na Staffe je dnem jeskyně vodní hladina, kdežto zdejší jeskyně může být pouze zasažena nejvyššími mořskými vlnami, a pole hranolovitých sloupků tvoří pevnou dlažbu.
„Mimo to," poznamenal André Letouneur, „jeskyně na Staffě je rozsáhlou gotickou katedrálou, kdežto tato je pouhou kaplí oné katedrály! Avšak kdo by se nadál, že nalezneme podobný div na neznámém skalním útvaru v oceánu!" Když jsme si asi hodinu odpočali v jeskyni Ham Rock, obešli jsme ostrůvek po břehu a navrátili jsme se na Chancellor. Sdělili jsme své objevy Robertu Curtisovi, který zakreslil ostrůvek na svou mapu i se jménem, které mu dal André Letourneur. V následujících dnech jsme nikdy neopomenuli vykonat procházku k jeskyni na Ham Rock, kde jsme strávili několik příjemných hodin.
Robert Curtis ji též navštívil, avšak jako člověk zaujatý jinými věcmi, než obdivem přírodního zázraku. Falsten. se tam rovněž jednou odebral, aby prozkoumal horninu skal a urazil několik kousků čediče s bezohledností geologa. Pan Kear se nedal rušit, a věznil se na palubě.
Vybídl jsem paní Kearovou, aby nás provázela na jednom z našich výletů, avšak nepohodlné sestupování do člunu a obava před únavou ji přiměly, že odmítla můj návrh.
Pan Letourneur se rovněž otázal slečny Herbeyové, zda by jí bylo příjemné navštívit skalisko. Mladá dívka se domnívala, že může přijmout tento návrh, byla šťastná, že unikne, třeba jen na hodinu, týrání a rozmarům své paní. Avšak když prosila paní Kearovou o dovolení, aby směla opustit loď, byla zcela odmítnuta.
Byl jsem nemile dotčen tímto jednáním a zakročil jsem u paní Kearové ve prospěch slečny Herbeyové. Zpěčovala se, ale že jsem měl několikrát příležitost prokázat službu této sobecké dámě a že mne snad opět bude potřebovat, povolila konečně mému naléhání.
Slečna Herbeyová nás několikrát provázela na procházkách po ostrůvku. Také jsme několikrát lovili ze břehu ryby, načež jsme v jeskyni vesele snídali za znění čedičových harf, rozezvučených větrem. Těšila nás opravdově radost, kterou projevovala slečna Herbeyová, cítila se po několik hodin volná. Skutečně, ostrůvek je maličký, ale nikdy žádný ostrov na světě se mladé dívce nezdál tak veliký. My rovněž milujeme tento pustý útes, a brzy na něm nebylo kamene, který bychom neznali, ani stezky, kterou bychom radostně nesledovali. Je to širý kraj v porovnání s úzkou palubou Chancelloru a jsem si jist, že v hodině odjezdu jej neopustíme bez lítosti.
Co se týče ostrova Staffa, sdělil nám André Letourneur, že je majetkem rodiny MacDonaldů, která jej pronajímá za roční nájemné dvanácti liber šterlinků (300 franků).
„Nuže, pánové," zeptala se slečna Herbeyová, „domníváte se, že by bylo možné najmout tuto jeskyni za půl libry?"
„Ani za penny, slečno," řekl jsem se smíchem
. „Zamýšlíte ji snad najmout?"
„Nikoliv, pane Kazallone," odpověděla dívka a potlačovala vzdech, „a přece je to snad jediné místo, kde jsem byla šťastná!"
„A já šťasten!" zašeptal André.
Mnoho utrpení bylo skryto v odpovědi slečny Herbeyové! Ubohá dívka, která nemá příbuzné, ani přátele, dosud nepoznala štěstí - ani na několik chvil - jen na neznámém útesu v Atlantickém oceánu.

Od 6. do 15. listopadu

Prvních pět dní po uváznutí vystupovaly z podpalubí Chancelloru čpavé a husté páry, kterých poznenáhlu ubývalo, a 6. listopadu bylo možné považovat požár za uhašený. Avšak z důvodu bezpečnosti dal Robert Curtis pokračovat v čerpání vody, tak že vnitřek lodi je ponořen až do výše mezipalubí. Ovšem, když moře opadá, opadá též voda v podpalubí, a obě vodní hladiny, vně i uvnitř, se vyrovnávají.
„Což prozrazuje," pravil Robert Curtis, „že otvor je značný, protože odtok se děje takovou rychlostí." Skutečně, otvor v lodním boku měří v ploše nejméně čtyři čtvereční stopy. Jeden z námořníků, Flaypol, se při odlivu ponořil a prozkoumal umístění i způsob poškození. Otvor se nalézá asi třicet stop od kormidla k přídi. Nárazem na skalisko byly proraženy tři latě v lodním boku asi dvě stopy nad kýlem. Náraz se udál s neobyčejnou prudkostí, neboť loď měla těžký náklad a moře bylo rozbouřené. Dokonce je s podivem, že loď nebyla nárazem proražena na několika místech. Bude-li snadné ucpat přístup vodě, dozvíme se to, až po odstranění nebo přemístění nákladu pronikne lodní tesař k otvoru. Avšak teprve za dva dny bude možné vniknout dovnitř Chancelloru a vyklidit odtud žoky bavlny ušetřené ohněm.
Zatím však nebyl Robert Curtis nečinný, lodní posádka mu horlivě pomáhala a vykonávala uložené práce.
Tak dal kapitán znovu vztyčit zadní stěžeň, přeražený při nárazu na mělčinu, který se podařilo na skalisku zachytit i s veškerou výstrojí. Na zádi byly umístěny zdviháky, stěžeň byl vytažen a spodní částí upevněn na starý pahýl, na němž tesař upravil k tomu účelu čep. Vhodné opory, upevněné silnými spojkami a železnými sponami, zajišťují spojení obou zlomených částí.
Když to bylo vykonáno, byla pečlivě prohlédnuta veškerá lodní výstroj, hlavní lana, spojky i provazové žebříky, lana upevňující stěžně znovu napjata, některé plachty vyměněny a průběžná lana zřízena znovu, což nám umožní bezpečnou plavbu.

Na přídi i na lodní zádi je mnoho práce, neboť horní paluba a stanoviště posádky byly plameny velice poškozeny. Proto je nutno uvést vše znovu do pořádku, což vyžaduje čas i péči. Čas nám nechybí, péče není nikdy dostatek. Brzy budeme moci opět zaujmout své kabiny.
Teprve 8. listopadu mohlo být s úspěchem započato s vyklízením Chancelloru. Protože žoky bavlny promočeny vodou naplňují podpalubí za přílivu, byly nad záklopky umístěny jeřáby a my jsme se připojili k mužstvu posádky a pomáháme vytahovat těžké žoky, které jsou většinou úplně zničené. Žok za žokem se nakládá do člunu a dopravuje se na ostrůvek.
Když byla takto odstraněna první vrstva nákladu, bylo třeba pomýšlet, aby alespoň částečně byla vyčerpána voda plnící vnitřek lodi. Byla to obtížná práce, kterou však námořník Flaypol a člunař provedli s chvalitebnou horlivostí. Když se za odlivu ponořili pod pravý kormový bok lodi, podařilo se jim přibít na otvor měděný plát. Protože by ale plech nemohl snést vnější tlak, až vodní hladina uvnitř lodi klesne činností čerpadel, pokusil se Robert Curtis zajistit ucpávku tím, že nakupil na roztříštěné latě v lodním boku žoky bavlny. Materiálu je nadbytek, a brzy je dno lodě jako vycpáno těžkými a nepoddajnými žoky, které, jak doufáme, dodají měděnému plechu větší pevnost. Kapitánův postup se úplně zdařil. Když začala čerpadla pracovat, viděli jsme brzy, jak vodní hladina v podpalubí pomalu klesá, a mužstvo může pokračovat ve vykládání žoků.
„Je tedy pravděpodobné," pravil Robert Curtis, že budeme moci zjistit rozsah poškození a opravit je zevnitř lodi. Zajisté by bylo lépe položit loď na bok a vyměnit roztříštěné latě, ale prostředky nedovolují podniknout tak rozsáhlou práci. A mimoto mne zneklidňuje obava, že by nás mohlo překvapit nepříznivé počasí až by loď ležela na boku, čímž by byla vydána na milost a nemilost prvnímu nárazu vln. Mohu vás však, jak se domnívám, ujistit, že otvor bude dostatečně ucpán a že co nevidět bude možné pokusit se, abychom dostihli pobřeží za okolností zaručujících dostatečnou bezpečnost." Po dvou dnech práce byla voda dostatečně vyčerpána, poslední žoky nákladu byly bez jakékoliv nehody vyloděny. Museli jsme sami zastat práci u čerpadel, abychom ulehčili mužstvu, a vykonávali jsme ji svědomitě. André Letourneur navzdory svému postižení se k nám připojil, a každý plnil svou povinnost co mu síly stačily.
Je to však práce unavující; nemůžeme ji konat dlouho, aniž bychom si odpočinuli. Ruce i páteř jsou brzy jako zpřelámány neustálým potahováním čerpadlového táhla, a chápu, že se námořníkům protiví tato práce. Přece ji však provádíme za příznivých podmínek, protože loď je na pevném podkladu a není pod námi bezedná propast. Nechráníme svůj život proti dorážejícímu moři, neprobíhá zápas mezi námi a vodou, který vzniká tou měrou, jakou ji vyčerpáváme! Ochraňuj nás nebe, abychom nikdy nebyli vydáni podobné zkoušce na potápějící se lodi!

Od 15. do 20. listopadu

Dnes mohla být provedena prohlídka podpalubí; konečně byla v zádi, kam oheň naštěstí nevnikl, nalezena i krabice s pikrinanem. Krabice je neporušená a její obsah nebyl vodou poškozen. Byla umístěna na bezpečném místě na výběžku ostrůvku. Proč ji ihned nevhodili do vody? Ani nevím, ale nevhodili ji tam.
Robert Curtis a Douglas zjistili při prohlídce, že paluba a trámy, které ji podpírají, utrpěly ohněm méně, než se domnívali. Silný žár, jemuž byla tato tlustá prkna a silné trámy vydány, je sice zbortil, aniž by je však rozrušil, a zdá se, že oheň působil spíše na latě v bocích lodi.
Skutečně, vnitřní olištování bylo do značné délky zničeno plameny, tu a tam čněly špice zuhelnatělých dřevěných čepů, a naneštěstí jsou povážlivě zasažena i žebra lodi; čepy a spáry jsou značně vyhořelé, a lze považovat za div, že loď se již dávno nerozpadla.
Dlužno uznat, že jsou okolnosti velice povážlivé. Chancellor je tak poškozen, že Robert Curtis jej nemůže, jak je zřejmé, opravit omezenými prostředky, kterými vládne, a obnovit jeho pevnost, kterou vyžaduje dlouhá plavba.
Proto kapitán i tesař se stali velmi starostlivými. Poškození je skutečně tak vážné, že kdybychom se nalézali na ostrově a ne pouze na skalisku, které může moře každou chvíli zaplavit, neváhal by Robert Curtis rozebrat loď a vystavět z jejích trosek menší, na niž by se mohl lépe spolehnout.
Ale Robert Curtis se rychle rozhodl a shromáždil nás všechny, posádku i cestující, na palubě Chancelloru.
„Přátelé," pravil, „loď je poškozena vážněji, než jsme se domnívali, lodní stěny jsou značně propálené. Jelikož jednak nemáme prostředky, abychom loď opravili, a jednak nám nezbývá čas, abychom vystavěli novou loď na tomto ostrůvku, kde jsme vydáni první mořské vlně na milost a nemilost, navrhuji, abychom otvor ucpali co možná nejtěsněji a hleděli dostihnout nejbližšího přístavu. Jsme vzdáleni jen asi osm set mil od pobřeží Paramaribo, které tvoří severní břeh holandské Guayany, a bude-li počasí příznivé, nalezneme tam za deset nebo za dvanáct dní útočiště!" Nelze dělat nic jiného. Rozhodnutí Roberta Curtise bylo proto jednohlasně schváleno.
Douglas a jeho pomocníci se tedy zaměstnávají utěsněním otvoru uvnitř lodi a pokud je to možné opravením lodních žeber, poškozených ohněm. Je ale zřejmé, že Chancellor již neposkytuje dostatečnou bezpečnost pro déletrvající plavbu, a že v prvním přístavu, který dostihneme, bude uznán za neschopného další plavby.
Tesař také ucpal vnější spáry mezi latěmi v té části lodního boku, který je za nejhlubšího odlivu nad vodou. Ovšem část ponořenou i za odlivu nemůže prozkoumat, a musí se omezit na opravu uvnitř lodi.
Tyto rozličné práce trvaly až do 20. listopadu. Když učinil vše, co bylo v lidské moci, aby loď opravil, rozhodl se Robert Curtis, že ji toho dne spustí opět na moře.
Rozumí se, že od chvíle, kdy byl vyložen náklad a odstraněna voda nalézající se v podpalubí, plul Chancellor neustále, i za největšího odlivu, na vodě… Protože byl z opatrnosti zakotven na přídi i na zádi, nebyl zanesen na skalisko, a spočíval v malé přirozené nádržce, chráněn z levé i z pravé strany skalisky, které nezaplaví ani nejvyšší příliv.
Bylo shledáno, že tato nádržka by mohla ve své nejširší části propustit Chancellor, kdyby se postupovalo krok za krokem. Tento manévr můžeme snadno provést pomocí lan, upevněných na skalisku tím způsobem, že loď je nyní

obrácena přídí na jih.
Zdá se tedy, že Chancellor bude snadné vyprostit buď napnutím plachet, bude-li příznivý vítr, nebo vyvlečením z průplavu, bude-li vát vítr proti směru plavby.
Avšak vjezd do průplavu je zahrazen jakousi čedičovou mělčinou, nad kterou i za přílivu je sotva tolik vody, že stačí pro ponor Chancelloru, i kdyby byl úplně zbaven přítěže. Dostal-li se přes tuto mělčinu před svým uváznutím, opakuji, že se tak stalo, poněvadž byl nadzdvižen ohromnou vlnou a vržen do nádržky. Ostatně toho dne působil na příliv svým vlivem nejen nový měsíc, nýbrž mnohem značněji i současný vliv slunce, a může uplynout několik měsíců, než se bude opakovat tak silný příliv rovnodennosti.
Je zřejmé, že Robert Curtis nemůže čekat několik měsíců. Dnes nastane velký příliv za současného působení slunce a měsíce, je tedy třeba využít jej k vyproštění lodě. Proto, až bude mimo nádržku, zatížíme ji, aby mohla nést plachty, a vydáme se na cestu.
Nyní je právě příznivý vítr, neboť vane ze severovýchodu, tedy právě ve směru průplavu. Ale kapitán se právem rozpakuje vyplout pod všemi plachtami a proti překážce, která by ho přece jen mohla zadržet, s lodí, jejíž pevnost je nyní velmi pochybná. Poradil se tedy s poručíkem Walterem, s tesařem, člunařem a rozhodl se Chancellor vyvléci.
Proto byla na zádi upevněna jedna kotva, aby v případě, že by se operace nezdařila, mohla být loď zavlečena zpět na kotviště. Načež dvě jiné kotvy byly umístěny za průplav, který je nyní delší o dvě stě stop. Nato připevnili řetězy k hřídeli, mužstvo se opřelo o páky rumpálu, a o čtvrté hodině odpolední se začal Chancellor pohybovat.
O čtyřech hodinách dvaceti čtyřech minutách má být příliv úplný.
Deset minut před tím byla loď dovlečena tak daleko, pokud její ponor připouštěl, avšak brzy narazila přední částí kýlu na mělčinu a musela se zastavit.
Nyní, když nejspodnější výběžek předního stěžně se přesunul přes překážku, není důvod, proč by Robert Curtis nepřipojil působení větru k mechanické síle rumpálu. Rozepjali tedy vrchní i spodní plachty a nařídili je po větru.
Příhodná chvíle nastala. Moře stoupá. Cestující i námořníci jsou u pák rumpálu. Páni Letoumeurové, Falsten a já držíme páku po pravém lodním boku. Robert Curtis je na horní palubě, dohlíží na plachty, poručík na přídi, člunař u kormidla.
Chancellor pocítil několik nárazů a stoupající moře jej zvolna zdvihá, avšak naštěstí je klidné.
„Nuže, přátelé," zvolal Robert Curtis svým klidným a důvěřivým hlasem, „silně a svorně kupředu!" Páky rumpálu se začaly pohybovat. Je slyšet chřestění záklopek a řetězy se napínají, když procházejí otvory pro kotevní lana. Vítr sílí, a protože loď nemůže plout s náležitou rychlostí, prohýbají se stěžně větrem, opírajícím se do plachet. Urazili jsme asi dvacet stop. Jeden z námořníků zanotoval hrdelní píseň, jejíž rytmus souhlasil s našimi pohyby. Naše úsilí se zdvojnásobuje a Chancellor se zachvívá…
Avšak marné namáhání. Moře začíná klesat. Nepřeplujeme.
Nuže, nepropluje-li loď, nemůžeme zůstat v rovnováze na této mělčině, protože by se loď při odlivu rozlomila na dvě části. Na kapitánův rozkaz byly rychle staženy plachty, a kotva spuštěná na zádi koná rovněž službu. Nesmíme ztratit ani okamžik. Couváme zpět, je to okamžik hrozné úzkosti… Avšak Chancellor se svezl po kýlu a vrátil se do nádržky, která se nyní stala jeho vězením.
„Nuže, kapitáne," ptá se člunař, „jak přeplujeme?" „Nevím," odpovídá Robert Curtis, „avšak přeplujeme."

V. KAPITOLA
Od 21. do 23. listopadu

Je skutečně nutné opustit úzkou nádržku a to bez meškání.
Počasí, které nám bylo po celý listopad příznivé, hrozí změnou. Tlakoměr od rána klesl, a kolem útesu Ham Rock se začíná tvořit příboj. Za silného větru bychom se na ostrůvku neudrželi. Chancellor by se roztříštil na kusy.
Ještě téhož dne za odlivu jsme šli, Robert Curtis, Falsten, člunař, Douglas a já prozkoumat čedičovou mělčinu, která nyní byla nad vodou. Je pouze jediný prostředek jak prorazit průplav, totiž prokopat mělčinu ranami krumpáčů v šířce asi deseti stop a v délce šesti. Vyhloubení na osm nebo devět palců by stačilo pro ponor Chancelloru, který opatrně veden tímto malým průlivem, by proplul a ocitl by se na druhé straně bezprostředně ve vodě, která se zdá být hluboká.
„Avšak tento čedič je tvrdý jako granit," podotkl člunař, „a práce bude zdlouhavá, protože může být prováděna pouze za odlivu, totiž sotva dvě hodiny ze dvaceti čtyř!"
„O důvod více, člunaři, abychom neztráceli ani okamžik," odvětil Robert Curtis.
„Eh, kapitáne," řekl Douglas, „budeme s tím mít měsíc co dělat!
Nebylo by lepší vyhodit útes? Na lodi máme střelný prach!"
„Ale velmi malé množství," odvětil člunař.
Situace je neobyčejně vážná. Měsíc práce! Dříve než uplyne měsíc, bude loď rozbita mořem.
V tom řekl Falsten: „Máme cosi lepšího, než střelný prach."
„Co to je?" zeptal se Robert Curtis, který se obrátil k inženýrovi.
„Pikrinan draselnatý!" odpověděl Falsten.
Skutečně, pikrinan draselnatý! Krabice, kterou přinesl na loď nešťastný Ruby. Třaskavá látka, která by málem vyhodila loď, vyhodí snadno i překážku. Stačí vyhloubit do čediče podkop, a mělčina vadící plavbě bude odstraněna.
Jak jsem již řekl, krabice s pikrinanem byla uložena na bezpečném místě - na ostrůvku. Je skutečně štěstí, dokonce řízením prozřetelnosti, že jsme ji nevyhodili do moře, když byla vytažena z podpalubí.
Námořníci šli vyhledat špičáky a Douglas za Falstenova vedení začal hloubit díru pro podkop ve směru, v němž by působil největším účinkem.
Vše v nás vzbuzuje naději, že podkop bude v noci dokončen a že zítra na úsvitu, až výbuch vykoná žádoucí účinek,

bude průplav uvolněn.
Je známo, že kyselina pikrinanová je krystalický i louh ovitý výrobek, získaný z kamenouhelného dehtu, který při sloučení s draslíkem, tvoří žlutou sůl, pikrinan draselnatý. Výbušná síla této látky je menší než výbušnost střelné bavlny a dynamitu, avšak je mnohem větší než výbušnost obyčejného střelného prachu. (Jeden gram pikrinanového prachu má účinek 13 gramů střelného prachu.) Co se týče jeho zápalnosti, je ji možno snadno docílit prudkým suchým nárazem, a my bezpečně způsobíme vznícení pomocí třaskavé zápalky.
Douglas pracoval, horlivě podporován svými lidmi, ale když nastal den, nebyla práce ještě hotova. Skutečně, podkop lze vrtat pouze za nejhlubšího odlivu, to je sotva hodinu. Z toho vyplývá, že bude třeba čtyř odlivů, aby byl podkop náležitě hluboký.
V poledne dne 23. listopadu byla práce konečně hotova. Čedičové skalisko je navrtáno šikmou děrou, která pojme asi deset liber třaskavé soli. Podkop byl bezprostředně nabit. Je asi osm hodin.
Když byl pikrinan vkládán do otvoru, pravil Falsten:
„Domnívám se, že bychom jej mohli smísit s obyčejným střelným prachem. To nám umožní zapálit podkop doutnákem místo třaskavou zápalkou, kterou je nutné přivést k explozi nárazem, což bude mnohem snadnější. Mimo to bylo zjištěno, že současné použití střelného prachu a pikrinanu je nejvhodnější k trhání tvrdých skal. Pikrinan, velmi prudké povahy, připraví trhliny prachu, který se zapaluje mnohem volněji a pomaleji, a roztrhá pak každý čedič.“ Inženýr Falsten nemluví často, ale promluví-li, nutno přiznat, že mluví dobře. Bylo uposlechnuto této rady. Obě látky byly smíšeny, a když byl zaveden doutnák až na dno otvoru, byla tam vsypána směs a náležitě upěchována.
Chancellor je od podkopu dostatečně vzdálen, takže se netřeba obávat výbuchu. Přece však se z opatrnosti uchýlili cestující i posádka lodi za výběžek skal do jeskyně, i pan Kear byl navzdory svému protestování nucen loď opustit.
Načež Falsten zapálil doutnák, který bude hořet asi deset minut, a připojil se k nám.
Nastal výbuch. Byl tlumený a mnohem méně hlučný, než jsme předpokládali, ale tak tomu je vždy u hluboce založených podkopů.
Běželi jsme k překážce… Operace se úplně zdařila. Čedičová mělčina byla doslovně roztříštěna na prach a překážku prorývá malý průplav, který se začíná plnit stoupajícím přílivem a poskytuje volnou plavbu.
Zaznělo všeobecné „hurá!“ Dveře vězení jsou otevřené a zajatci mohou uprchnout!
Za plného přílivu zvedl Chancellor kotvy, překročil průplav a vyplul na širé moře.
Musí však zůstat ještě dnes u ostrůvku, neboť nemůže plout za okolností, v nichž se nachází, a je nutno nalodit přítěž, zaručující mu stálost. Následujících dvacet čtyři hodin se tedy mužstvo zaměstnává nakládáním kamenů a bavlněných žoků, které jsou méně poškozeny.
Páni Letourneurové, slečna Herbeyová a já jsme si toho dne vyšli ještě jednou na čedičové skály, které již nikdy nespatříme a u nichž jsme se zdržovali po tři týdny. Na stěně v jeskyni vyryl André jméno Chancellor, mělčinu a datum uvíznutí, načež jsme dali poslední „sbohem“ skalisku, na němž jsme strávili tolik dní, z nichž některé počítáme mezi nejkrásnější dny svého života!
Konečně dne 24. listopadu za ranního přílivu rozvinul Chancellor spodní, vrcholové i brámové plachty, a o dvě hodiny později zmizel poslední vrchol Ham Rocku pod obzorem.

Od 24. listopadu do 1. prosince

Jsme tedy na moři, nacházíme se na lodi, jejíž pevnost je pochybná, naštěstí se však nejedná o dlouhou plavbu. Je třeba urazit pouze osm set mil, potrvá-li severovýchodní vítr několik dní. Chancellor, pluje po větru, nemusí zápasit s vlnami a dostihne bezpečně pobřeží Guayany.
Loď pluje jihozápadním směrem a život na palubě se vrací do pravidelných kolejí.
První dny uplynuly bez jakékoliv příhody. Směr větru je stále příznivý, ale Robert Curtis nechce přidat plachty, neboť se obává, že by se mohl nějak uvolnit ucpaný otvor, kdyby dodal lodi větší rychlost.
Je to celkem smutná plavba, koná-li se za okolnosti, kdy nemůžete důvěřovat lodi, která vás nese! A mimo to plujeme zpět, místo abychom pokračovali ve své cestě! Proto se každý zahloubá do svých myšlenek a na lodi panuje čilá sdílnost, plynoucí z bezpečné a rychlé plavby.
Dne 29. listopadu se vítr obrátil o čtvrtinu na sever. Nemohla tedy být zachována přednost, jakou je plavba po větru. Bylo nutné přehodit ráhna, naklonit plachty po větru a připevnit plachetní lana na pravém boku. Následkem toho bylo dost značné naklonění lodi.
Robert Curtis nechal shrnout brámové plachty, neboť cítil, jak se nakloněním lodi namáhá lodní trup. A má pravdu, neboť se nejedná o tak rychlou plavbu, spíše o to, dostihnout bez nové nehody země.
Noc z 29. na 30. listopadu je tmavá a mlhavá. Vítr stále vzrůstá, a naneštěstí vane ze severozápadu. Cestující se většinou odebrali do kajut, kapitán Curtis však neopustil horní palubu a rovněž i lodní posádka zůstala na palubě. Loď je stále silně nakloněna, ačkoliv není žádná vrchní plachta rozepjata.
Ke druhé hodině ranní jsem se chystal sestoupit do své kabiny, když námořník Burke, který byl v podpalubí, se spěšně vrátil a zvolal:
„Na dvě stopy vody uvnitř lodi!“ Robert Curtis a člunař se spustili po žebříku a zjistili, že neblahá zpráva je až příliš pravdivá. Buď se otvor navzdory opatřením uvolnil, anebo se rozevřely některé špatně ucpané spáry, a voda vniká dost rychle dovnitř lodi.
Kapitán se vrátil na palubu, obrátil loď po větru, aby se méně namáhala, a očekávali jsme den.
Za svítání provedli průzkum a zjistili vody na tři stopy…
Pozoroval jsem Roberta Curtise. Jeho rty na okamžik zbledly, zachoval však úplnou chladnokrevnost. Cestujícím, z

nichž někteří vystoupili na palubu, bylo sděleno, co se přihodilo, ostatně by bylo obtížné jim to zatajit.
„Nová nehoda?“ řekl mi pan Letourneur.
„Dalo se to předpokládat,“ odvětil jsem, „avšak nejsme zajisté příliš vzdáleni od země a doufám, že jí dosáhneme.“
„Kéž vás Bůh vyslyší!“ odpovídá pan Letourneur.
„Cožpak je Bůh na palubě?“ zvolal Falsten s pokrčenými rameny.
„Je zajisté zde, pane,“ odpověděla slečna Herbeyová.
Inženýr se uctivě odmlčel. Odpovědi plné víry, nebylo možné odporovat.
Zatím byla podle rozkazu Roberta Curtise upravena služba u čerpadel. Posádka lodi se ujímá práce spíše s rezignací než s horlivostí; avšak spočívá v tom naše záchrana, a námořníci, rozděleni na dvě čety, se střídají u čerpadlových pák.
V průběhu dne vykonal člunař nová šetření a konstatoval, že voda vniká zvolna ale neustále dovnitř lodi.
Naneštěstí se čerpadla následkem přetížení často porouchají, a je nutné je opravovat. Také se ucpávají buď popelem nebo chomáči bavlny, které naplňují ještě nejhlubší část podpalubí. Proto je třeba několikrát podniknout vyčištění, čímž se ztrácí část vykonané práce.
Nazítří ráno bylo zjištěno novým průzkumem, že výška vody obnáší pět stop. Bude-li tedy pro nějakou příčinu práce přerušena, naplní se loď vodou. Bylo by to jen otázkou času, a nepochybně času velmi krátkého. Čára ponoru Chancelloru již klesla o celou stopu a loď čím dále tím více kolísá, neboť se velmi obtížně zvedá na vlny. Vidím, že kapitán Curtis svrašťuje obočí, kdykoliv mu člunař nebo poručík podává zprávu. Což je špatné znamení.
Práce čerpadel pokračuje celý den i celou noc. Moře však přece nad námi vítězí. Posádka lodi je unavená. U mužstva se jeví známky ochablosti. Avšak člunař i druhý důstojník předcházejí příkladem, a též cestující zaujímají místa u čerpadel.
Situace však není stejná jako v době, kdy Chancellor uvázl na pevné zemi Ham Rocku. Naše loď pluje nyní nad propastí, která nás může každou chvíli pohltit!

Od 2. do 3. prosince

Ještě dvacet čtyři hodin zápasíme s úsilím a zabraňujeme, aby vodní hladina uvnitř lodi nestoupala; avšak je patrné, že brzy nastane chvíle, kdy čerpadla nestačí odčerpávat takové množství vody, které vniká rozbitým bokem.
Dnešního dne podnikl kapitán Curtis, který si nedopřeje ani chvíli odpočinku, sám nové šetření v podpalubí a já s člunařem a tesařem jsem ho provázel. Několik žoků bavlny bylo odstraněno. Naslouchánim jsme zjistili, že je slyšet jakési klokotání, jakési „glu-glu“, abych užil nejpříhodnějšího slova. Otevřel se znovu otvor nebo se úplně rozestupují lodní stěny? Nelze to přesně zjistit. Pro všechny případy se pokusil Robert Curtis učinit lodní stěnu na zádi neprostupnější tím, že ji zevně ovine dehtovaným plachtovím. Snad se nám tím způsobem podaří alespoň prozatímně přerušit spojení mezi vnějškem a vnitřkem. Bude-li vnikání vody na chvíli zastaveno, bude možné čerpat účinněji a nepochybně i pozvednout loď.
Tato práce je obtížnější, než by se zdálo. Především je třeba zmenšit rychlost lodi, načež silné plachtoví přidržované lany, je ponořeno pod kýl a posunuto až na místo, kde je starý otvor, tímto způsobem je zcela obalena ona část stěny Chancelloru.
Od té chvíle probíhá čerpání úspěšněji, proto jsme se dali do práce s větší chutí. Voda zajisté dosud vniká, avšak v menším množství, ale ke konci dne bylo konstatováno, že vodní hladina klesla o několik palců. Pouze o několik palců! To nevadí! Čerpadla nyní odčerpávají odtokovými žlábky více vody, než vniká do podpalubí a neopouštíme je ani na okamžik.
Vítr v temné noci značně zesílil. Avšak kapitán Curtis se snažil zachovat plachet co možná nejvíce. Ví velmi dobře, že stěny Chancelloru jsou příliš nedostatečně zabezpečeny, proto spěchá, aby dostihl pevninu. Kdyby se na obzoru objevila loď, nemeškal by dát signál o pomoc, aby vylodil cestující a třeba i posádku lodi, i kdyby měl sám zůstat na palubě, až by se mu potopila pod nohama.
Avšak veškerá opatření neměla vést k cíli.
Neboť během noci povolil plachtový obal vnějšímu tlaku, a druhého dne, když člunař zjistil výšku vody v podpalubí, nemohl zadržet slova provázená klením.
„Opět šest stop vody uvnitř lodi!“ Tato skutečnost je až příliš pravdivá. Loď se znovu plní vodou a zřejmě se potápí. Čára ponoru je již hluboko potopena.
U čerpadel pracujeme ještě s větším úsilím a s použitím posledních sil. Ruce máme jako přelámané, prsty krvácejí, ale navzdory vší námaze nás moře přemáhá. Robert Curtis dal nad otvor velké záklopky umístit řetěz a vědra jdou z ruky do ruky.
Vše je marné! O půl desáté hodině dopolední byl zjištěn nový přírůstek vody uvnitř lodi. Některých námořníků se již zmocňuje zoufalství.
Robert Curtis jim nařídil, aby v práci pokračovali. Brání se však.
Jeden z námořníků má sklony ke vzpouře, buřič, o němž jsem již mluvil, totiž námořník Owen. Je mu asi čtyřicet let. Jeho obličej vroubí ryšavé vousy vybíhající do špičky, tvář má skoro nepřátelský výraz, ohrnuté rty a šedé oči označené v koutcích červenými body. Má rovný nos, uši velmi odstávající a čelo hluboce rozryté ošklivými vráskami.
Ten první opustil své místo.
Pět nebo šest druhů ho následovalo, a mezi nimi jsem zpozoroval i kuchtíka Jynxtropa, který je rovněž zlý člověk.
Na rozkaz Roberta Curtise, který nařídil, aby se vrátili k čerpadlům, odpověděl Owen rozhodným nikoliv.
Kapitán opakoval svůj rozkaz.
Owen opět odepřel.
Robert Curtis se přiblížil ke vzdorujícímu námořníkovi.

„Radím vám, abyste se mne nedotýkal," prohlásil chladně Owen a ustoupil na příď lodi.
V tom Robert Curtis zamířil k horní palubě, vešel do své kabiny a vystoupil z ní ozbrojen revolverem.
Owen chvíli pozoroval Roberta Curtise, avšak Jynxtrop mu dal znamení a všichni se vrátili ke své práci.

4. prosince

První příznaky vzpoury byly zastaveny rázným kapitánovým zásahem. Bude však Robertu Curtisovi přát štěstí i v budoucnosti? Doufejme, neboť nekázní mužstva by se stala naše tak již povážlivá situace hrozná.
V noci nemohla čerpadla skoro pracovat. Pohyby lodi jsou těžké, a jelikož je pro ni velmi obtížné vysunout se na vlnu, přelévá se moře přes palubu a voda vniká záklopkami, přibývající tak k vodě v podpalubí. Situace se stává tak hrozivou, jakou byla v posledních hodinách požáru. Všichni cestující i posádka lodi cítí, že loď jim mizí pod nohama. Vidí zvolna, ale neustále stoupat hladinu vody, která se jim zdá právě tak nebezpečná, jako tehdy plameny.
Posádka lodi pracuje pod hrozbami Roberta Curtise a námořníci i když s odporem usilovně zápasí, avšak jsou již vysíleni. Ostatně nemohou zmenšit obsah vody uvnitř lodi, neboť neustále se obnovuje a její úroveň stoupá hodinu za hodinou. Ti, co pracují s vědry, jsou brzy nuceni opustit podpalubí, kde stojí až po pás ve vodě, jsou v nebezpečí, že se utopí, proto se vrátili na palubu.
Zbývá tedy jediný prostředek. Nazítří, dne 4. prosince, po poradě, které se zúčastnil poručík, člunař a kapitán Curtis, bylo usneseno opustit loď. Protože jediný člun, který nám zbyl, by nás nemohl všechny pojmout, bylo ihned započato se zřizováním voru. Mužstvo bude pokračovat v práci u čerpadel až do chvíle, kdy bude dán rozkaz opustit loď.
Tesař Douglas bylo tom informován a bylo ujednáno, že bude ihned sestrojen vor ze zásobních ráhen a z dříví výpomocných stěžňů, přiříznutých v potřebné délce.
Moře v tuto chvíli poměrně klidné usnadňuje práci vždy obtížnou, i v nejpříznivějších okolnostech.
Aniž by tedy ztráceli čas, začali Robert Curtis, inženýr Falsten, tesař a deset námořníků, vyzbrojeni sekerami a pilami, upravovat a přiřezávat ráhna, dříve než budou vhozena do moře. Potom bude jen třeba je pevně svázat a upravit bezpečný základ, na němž bude spočívat podlaha voru, který bude mít asi čtyřicet stop délky a asi dvacet až dvacet čtyři stop šířky.
My ostatní cestující a zbytek posádky jsme stále u čerpadel. Vedle mne se nachází André Letourneur, jehož otec jej pozoruje neustále s hlubokým pohnutím. Co se stane s jeho synem, bude-li muset zápasit s vlnami, za okolností, kdy i člověk se zdravým tělem se stěží zachrání?
Na každý pád budeme dva, kdo ho neopustíme.
Hrozivé nebezpečí bylo zatajeno paní Kearové, která dlouhotrvající ochablostí je skoro v bezvědomí.
Několikrát se objevila na palubě i slečna Herbeyová, ale vždy pouze na několik okamžiků. Únavou pobledla, ale jinak je stále silná. Doporučil jsem jí, aby byla v každém případě připravena.
„Jsem stále připravena, pane," odvětila mně statečná dívka, načež se vrátila k paní Kearové.
André Letourneur sledoval dívku pohledem, a pocit hlubokého smutku se zračí v jeho obličeji. K osmé hodině večerní je spodní stavba voru skoro hotova. Zaměstnávají se nyní spuštěním prázdných, neprodyšně uzavřených sudů, které jsou pevně připoutány k hlavním trámcům voru a mají mu dodat lehkost.
O dvě hodiny později se rozléhá z velké kajuty křik. Objeví se pan Kear a volá:
„Potápíme se! Potápíme se!" Vidím slečnu Herbeyovou a Falstena, nesoucí nehybnou paní Kearovou.
Robert Curtis běží do své kabiny, a hned se opět vrací s mapou, kompasem a sextantem.
Rozléhá se zoufalý křik a na palubě panuje zmatek. Mužstvo spěchá na vor, jeho spodní stavba, protože podlaha dosud chybí, je nemůže pojmout…
Není snad ani vůbec možné vylíčit veškeré myšlenky, které v té chvíli prošly mým duchem, ani naznačit rychlost, se kterou se v mé mysli zjevil celý můj Život. Zdá se mně, že celá má existence je soustředěna v této jediné chvíli! Cítím, jak se prkna paluby sklánějí pod nohama. Vidím, jak voda stoupá kolem lodi, jako by se pod ní rozvíral oceán!
Několik námořníků se uchýlilo do stěžňových košů, a vyrážejí výkřiky hrůzy. Chtěl jsem je následovat…
Nějaká ruka mne zastavila. Pan Letoumeur ukazuje na svého syna, a dvě velké slzy splývají z jeho očí.
„Ano," říkám a stiskl jsem mu křečovitě ruku, „bude-li to možné, zachráníme ho!" Avšak dříve než já - uchopil Andrého Robert Curtis a unášel ho do koše na hlavním stěžni, protože Chancellor, unášen dosti rychle větrem, se nenadále zastavil. Nastal prudký otřes.
Loď se potápí! Voda mně sahá k nohám. Zachytím se bezděčně lanoví… Avšak pojednou se potápění zastavilo, a Chancellor, který má palubu dvě stopy pod vodou, zůstal nehybný.

Noc ze 4. na 5. prosince

Robert Curtis zdvihl mladého Letoumeura, a kráčel zatopenou palubou, umístil ho do lanoví na pravém lodním boku. Jeho otec a já jsme se přesunuli k němu.
Nato jsem se rozhlédl kolem sebe. Noc je dost jasná, abych mohl pozorovat co se děje. Robert Curtis je na svém místě; stojí na horní palubě. Zcela vzadu v části dosud neponořené pozoruji pana Keara, jeho choť, slečnu Herbeyovou a Falstena; na výběžku přídi je poručík a člunař; ve stěžňových koších a v lanoví je zbytek posádky lodi.
André Letoumeur vylezl do strážního koše na hlavním stěžni, díky svému otci, který mu stavěl nohu na každou příčku provazového žebříku, tak že navzdory kolísání lodi tam dospěl bez nehody. Avšak nebylo možné přivést k rozumu paní Kearovou, která zůstala na horní palubě, je v nebezpečí, že bude smetena vlnami, jestliže vítr zesílí. Slečna Herbeyová zůstala rovněž u ní, nechtěla ji opustit.

Když se potápění zastavilo, bylo první starostí Roberta Curtise, aby byly sejmuty veškeré plachty, načež byla odepjata i ráhna a tyče vrchlíkových plachet, aby rovnováha lodi nebyla porušena. Doufá, že za těchto okolností se Chancellor nepřevrátí. Ale copak se nemůže každou chvíli potopit? Připojil jsem se k Robertu Curtisovi a položil jsem mu onu otázku.
„Nemohu to vědět," odvětil velmi klidným hlasem. „To závisí především na stavu moře. Je jisté, že za nynějších okolností se loď nachází v rovnováze, avšak okolnosti se mohou změnit každým okamžikem!"
„Může nyní Chancellor plout, když má dvě stopy vody na palubě?"
„Nikoliv, pane Kazallone, může však být hnán proudem a větrem, a udrží-li se tak několik dní, může dosáhnout některého místa na pobřeží. Ostatně máme jako poslední útočiště vor, který bude dohotoven v několika hodinách, a na který můžeme vstoupit, jakmile nastane den.
„Neztratil jste tedy veškerou naději?" otázal jsem se; jsem dosti překvapen klidem Roberta Curtise.
„Nikdy nemůžeme úplně ztratit veškerou naději, pane Kazallone, ani v nejhorších okolnostech. Vše co vám mohu říci, je, že je-li ze sta možných případů devadesát devět proti nám, alespoň stý případ je pro nás. Ostatně nemýlím-li se, nalézá se napůl ponořený Chancellor přesně ve stejných podmínkách, v nichž se nalézal trojstěžník Junon roku 1795. Tato loď zůstala zavěšena mezi dvojí vodou přes dvacet dní.
Cestující i námořníci se uchýlili do stěžňových košů, a když byla oznámena země, byli zachráněni všichni, kdo přežili útrapy a hlad. Tento případ je příliš známý v námořních dějinách, aby mně v této chvíli nepřišel na mysl! Není tedy důvod, proč by ti, kdo zůstanou živi na Chancelloru, nebyli právě tak šťastní, jako zachránění z Junonu." Snad by se dalo Robertu Curtisovi mnohé namítnout, ale z této rozmluvy vysvítá, že náš kapitán neztratil veškerou naději. Protože však podmínky rovnováhy mohou být každou chvíli zrušeny, je třeba raději dříve než později opustit Chancellor. Je tedy rozhodnuto, že zítra, jakmile tesař vor dokončí, na něj vstoupíme.
Avšak kdo posoudí kruté zoufalství, které se zmocnilo mužstva, když kolem půlnoci Douglas zpozoroval, že kostra voru zmizela! Lana, ačkoliv byla pevná, se přetrhla při potápění lodě, a základy voru byly nepochybně více než před hodinou uneseny vlnami.
Jakmile se námořníci dozvěděli o nové nehodě, začali volat o pomoc.
„Do moře! Do moře se stěžni!" křičeli nešťastníci bez rozmyslu.
Chtěli přetnout lana, jimiž jsou stěžně upevněny, svrhnout stěžně do moře a upravit z nich neprodleně nový vor. Robert Curtis však zakročil.
„Na svá místa, mládenci," zvolal. „Ani nit nesmí být přetnuta bez mého rozkazu! Chancellor je v rovnováze! Chancellor se ještě nepotopil!"
Když mužstvo slyšelo pevný hlas svého kapitána, získalo opět chladnokrevnost, a navzdory špatnému úmyslu některých námořníků zaujal každý vykázané místo.
Jakmile nastal den, vystoupil Robert Curtis až k příčce, nad stožárovým košem, a jeho zrak pečlivě prohlédl veškeré moře v širokém obvodu kolem lodě. Marné pátrání! Vor byl již mimo dohled! Má být připraven člun a podniknuto pátrání, které potrvá dlouho a bude nebezpečné? To je nemožné, neboť vlnění moře je příliš silné, než aby mu křehký člun mohl vzdorovat. Je tedy třeba sestrojit nový vor, s čímž bylo neodkladně započato.
Když se vlny staly mohutnější, byla konečně paní Kearová donucena opustit své místo vzadu na horní palubě, a vystoupila do velkého stožárového koše, kde ulehla ve stavu úplného vysílení. Pan Kear se uchýlil se Silasem Huntlym do koše na předním stěžni. Vedle paní Kearové a slečny Herbeyové jsou umístěni páni Letourneurové, ovšem dosti těsně, uvědomíme-li si, že plošina měří nanejvýš dvanáct stop ve svém nejširším průměru.
Avšak lana napjatá od koše ke koši je dobře zabezpečují proti nárazům kolísání. Mimo to se Robert Curtis postaral, aby nad košem byla napjata plachta, která by chránila obě dámy.
Několik sudů, plovoucích mezi stěžni po ponoření lodi, které byly včas zachyceny, bylo vytaženo ke košům a bezpečně uvázáno k lanům, upevňujícím stěžně. Jsou to sudy s konzervami a se suchary, jako i bečky se sladkou vodou, které nyní tvoří naši veškerou zásobu potravin.

VI. KAPITOLA
5. prosince

Den je parný. Prosinec pod šestnáctou rovnoběžkou není již podzimním měsícem, nýbrž skutečným letním měsícem. Musíme se připravit, že budeme snášet hrozná vedra, nebude-li sluneční žár mírněn větrem.
Avšak moře se dosti vzdouvá. Na lodní trup ponořený ze tří čtvrtin narážejí vlny jako na skalisko. Pěna vln stříká až do výše stěžňových košů a náš oděv je promočen tímto mžením jako drobným deštěm.
Hleďme, co pouze zbývá z Chancelloru, to znamená, co vyčnívá nad hladinou moře, tři stěžně se strážními koši, přední stěžeň položený, na němž je zavěšen člun, aby ho vlny neroztříštily, dále hořejší paluba a vyvýšená příď, spojené pouze úzkým trámcem bednění. Co se týče paluby, je úplně zaplavena.
Spojení mezi koši je velmi obtížné. Pouze námořníci šplhají po lanech a mohou se odvážit od koše ke koši. Dole mezi stěžni od hořejší paluby až k vyvýšené přídi pění se moře jako na mělčině a odděluje přehrady lodi, jejichž prkna námořníci chytají. Pro cestující, kteří se uchýlili na úzkou plošinu koše, je to vskutku děsivá podívaná, vidět a slyšet, jak jim oceán šumí pod nohama! Stěžně vystupující z vody se chvějí při každém nárazu moře, a domníváte se, že budou odneseny.
Je skutečně lépe se nedívat, neuvažovat, neboť tato propast vábí a jste v pokušení vrhnout se do ní!
Námořníci pracují zatím neodkladně na sestrojení nového voru.
Sejmuté vrcholky stěžňů, tyče vrcholových plachet, ráhna byla použita, a za vedení Roberta Curtise bylo prováděno

dílo s největší péčí. Chancellor, jak se zdá, se nepotopí, jak pravil kapitán, je možné, že zůstane takto nějakou dobu v rovnováze mezi dvojí vodou. Robert Curtis nyní hledí, aby byl vor sestrojen pokud možno nejpevněji. Plavba může trvat dlouho, neboť nejbližší pobřeží, totiž Guayana, je ještě vzdálena několik set mil. Je tedy lépe strávit o den více ve stožárovém koši a věnovat čas k sestrojení plavidla, na něž se lze spolehnout. S čímž všichni souhlasíme.
Námořníci poněkud získali odvahu, a práce se nyní koná v pořádku.
Pouze jeden starý námořník ve věku šedesáti let, jehož vousy i vlasy zbělely v bouřlivých větrech, nesouhlasí s opuštěním lodi. Je to Irčan, jménem O'Ready.
Přistoupil ke mně ve chvíli, kdy jsem se nacházel na horní palubě.
„Pane," řekl mně, a žvýkal svůj tabák s naprostou lhostejností, „přátelé se domnívají, že je třeba opustit loď. Já ne. Zažil jsem devětkrát ztroskotání - čtyřikrát na širém moři, pětkrát na pobřeží. Mým vlastním zaměstnáním je ztroskotávat. Vyznám se v tom. Nuže! Bůh mne zatraťˇ, neviděl-li jsem pokaždé bídně zahynout chytráky, kteří se uchýlili na vory nebo do člunů! Dokud loď pluje, má se na ní zůstat. Nechte si to říci!" Starý Irčan, který nepochybně hledal někoho, komu by sdělil svoji zkušenost, aby upokojil svědomí, pronesl tato slova velmi přesvědčivým hlasem, a potom úplně oněměl.
Téhož dne kolem třetí hodiny odpolední jsem pozoroval, že pan Kear a bývalý kapitán Silas Runtly spolu velmi živě hovořili v koši předního stěžně. Zdálo se, že obchodník s petrolejem důtklivě naléhá na svého společníka, a tento asi činil nějaké námitky proti návrhu pana Keara. Silas Runtly několikrát dlouze pozoroval moře i oblohu a zavrtěl hlavou.
Načež po hovoru, trvajícím asi hodinu, se spustil po laně předního stěžně na výběžek zvýšené přídě, vmísil se do skupiny námořníků a ztratil jsem ho z očí.
Nepřikládám ostatně této příhodě mnoho důležitosti a vstoupil jsem opět do koše hlavního stěžně, kde jsem potom několik hodin velice živě hovořil s pány Letoumeury, slečnou Herbeyovou a s Falstenem. Slunce velmi pálí, a bez plachty, která nás stíní, bychom zde nemohli vydržet.
O páté hodině jsme společně pojedli suchary, sušené maso a každý půl sklenice vody. Paní Kearová, zachvácena zimnicí, nejedla. Slečna Herbeyová jí nemůže poskytnout jinou úlevu, než že jí chvílemi svlažuje rozpálené rty vodou. Nešťastná žena velmi trpí. Pochybuji, že snese dlouho tyto útrapy.
Její muž se na ni ani jedenkrát nezeptal. K šesté hodině se však přece domnívám, že nějaký dobrý pocit přemohl srdce tohoto sobce. Skutečně, pan Kear volá na několik námořníků na přídi a žádá je, aby mu pomohli sestoupit z koše na předním stěžni. Chce snad vyhledat svou ženu v koši na hlavním stožáru?
Námořníci zpočátku neodpovídají na volání pana Keara. Neustává volat naléhavěji a slibuje, že dobře zaplatí tomu, kdo mu prokáže tuto službu.
V tom se dva námořníci, Burke a Sandon vyhoupli na bednění, vyšplhali po provazových žebřících předního stěžně a dosáhli strážního koše. Přistoupili k panu Kearovi, smlouvají dlouho o podmínkách, za nichž mu poslouží. Je zřejmé, že žádají mnoho, a pan Kear že chce dát málo. Vidím, že jednu chvíli chtějí námořníci opustit cestujícího v koši.
Konečně se obě strany dohodly a pan Kear, vyjmul z opasku svazek papírových dolarů, a podal jej jednomu z námořníků. Tento pozorně přepočítal obnos, a odhaduji, že neměl v rukou méně než sto dolarů.
Jednalo se nyní o to, spustit pana Keara po laně, upevňujícím přední stěžeň, až na zvýšenou příď. Burke a Sandon mu upevnili kolem těla tenké lano, které pak ovázali kolem lana, napjatého k přídi, načež ho spouštěli jako balík, přičemž s ním několikrát prudce zatřásli, což vyvolalo vtipy jejich druhů.
Mýlil jsem se však. Pan Kear nijak nehodlal navštívit svou ženu ve velkém koši. Zůstal na zvýšené přídi u Silase Huntlyho, který ho zde očekával. V soumraku mně brzy zmizeli oba z očí.
Nastala noc, vítr se utišil, ale moře je neustále zvlněné. Měsíc, který vyšel o čtvrté hodině odpolední, se objevuje v dlouhých přestávkách mezi úzkými pruhy oblaků. Některé z těchto par, rozkládající se v dlouhých stuhách nad obzorem, se barví červánkovým svitem, což věští pro zítřejší den silný vítr. Kdyby tak nebe dalo, aby vítr vál opět ze severovýchodu, tak abychom byli hnáni k zemi! Jakákoliv změna ve směru větru by byla osudná, až se budeme nacházet na voru, který může plout jen po větru!
Kolem osmé hodiny vystoupil do velkého koše Robert Curtis. Domnívám se, že se v myšlenkách velmi zabývá stavem oblohy a že se snaží uhodnout, jak bude zítra. Strávil čtvrt hodiny pozorováním, načež mně mlčky stiskl ruku, sestoupil a zaujal opět své místo v pozadí hořejší paluby.
Pokusil jsem se usnout na úzkém prostoru, který je mi vyhrazen v koši, nemohu však. Svírají mne děsné předtuchy. Nynější klid atmosféry mne znepokojuje, zdá se mně být „příliš ticho". Sotva že chvílemi zavane větřík lanovím a rozechvěje drátěné provazce. Ostatně moře něco „cítí". Vzdouvá se dlouhými vlnami, je patrně rozvířené nějakou vzdálenou bouří.
Kolem jedenácté hodiny v noci svítí měsíc jasnou září mezi dvěma oblaky, a vlny se třpytí jako by byly osvětlovány podmořským svitem.
Povstal jsem a rozhlížím se. Podivná věc; zdá se mně nějakou chvíli, že pozoruji černý bod zvedající se a klesající uprostřed skvělé bělosti vod. Skalní útes to nemůže být, jelikož sleduje pohyby vln. Co je to tedy?
Potom se měsíc znovu ukryl za mraky, a nastala hluboká temnota; ulehl jsem v koši k lanoví po levé straně.

6. prosince

Podařilo se mně usnout na několik hodin. O čtvrté hodině ranní mne náhle probudilo skučení větru. Slyším hlas Roberta Curtise, rozléhající se uprostřed bouřlivého větru, jehož nárazy otřásají stěžňovím.
Vstal jsem. Držel jsem se pevně provazců, snažím se zjistit, co se děje pode mnou a kolem mne.
V temnotě pode mnou řve moře. Velké pruhy pěny, spíše šedé než bílé, probíhají mezi stěžni, které se rozechvívají

prudkými nárazy vln.
Dva černé stíny na lodní zádi se odrážejí od světlé barvy moře. Těmito stíny jsou kapitán Curtis a člunař. Jejich hlasy, málo zřetelné uprostřed jekotu vln a hučení větru, doléhají k mému sluchu jako neartikulované zvuky.
V té chvíli jeden z námořníků, který vstoupil do koše, aby upevnil lano, přešel kolem mne.
„Co se stalo?“ otázal jsem se ho.
„Vítr se změnil…“ Námořník připojil ještě několik slov, jimž jsem jasně nerozuměl. Zdá se mně však, že řekl „proti lodi.“
Proti lodi! Vítr přeskočil tedy ze severovýchodu na jihozápad a žene nás nyní na širé moře! Předtuchy mne tedy neklamaly!
Zvolna se rozednívá. Vítr se sice nezměnil úplně proti lodi, avšak vane ze severozápadu, což je pro nás okolností stejně neblahou, neboť nás vzdaluje od země. Ke všemu je paluba nyní pět stop pod vodou, neboť její vroubení úplně zmizelo. Loď se za noci ponořila hlouběji a zvýšená příď i hořejší paluba jsou na úrovni s hladinou moře, jehož vlny se přes ně neustále přelévají. Za silného větru pracuje Robert Curtis a posádka lodi na dokončení voru, ale pro prudkost vln nepokračuje práce dost rychle, a je nutno dbát nejpečlivějšího opatření, aby se vor nerozbil, dříve než bude pevně svázán.
V té chvíli stojí páni Letourneurové vedle mne, a otec podpírá syna proti prudkému kolísání.
„Ale vždyť se koš roztříští!“ vykřikl pan Letourneur, když uslyšel praskot úzké plošiny, na níž se nacházíme.
Na tato slova se pozvedla slečna Herbeyová a ukazovala na paní Kearovou, která jí spočívala na klíně, a ptá se:
„Co si počneme, pánové?“
„Musíme zůstat, kde jsme,“ odvětil jsem.
„Slečno Herbeyová,“ připojil André Letourneur, „zde je ještě naše nejbezpečnější útočiště. Nebojte se…“
„Nebojím se o sebe,“ odvětila dívka klidným hlasem, „nýbrž o ty, kteří mají proč lpět na životě!“ Ve čtvrt na devět zvolal člunař na mužstvo posádky:
„Hej! Vy na přídi!“
„Přejete si, mistře?“ řekl jeden z námořníků, myslím O'Ready.
„Máte člun?“
„Ne, pane.“
„Člun tedy odplul!“ Skutečně, člun již není zavěšen na kormovém stěžni a skoro ihned byla rovněž zjištěna nepřítomnost pana Keara, Silase Huntlyho a tří mužů z posádky, jednoho Skota a dvou Angličanů. Nyní chápu, co bylo předmětem včerejšího rozhovoru pana Keara se Silasem Huntlym. Ze strachu, že by se Chancellor mohl potopit dříve než bude dokončen vor, usnesli se, že utečou, a za peníze získali ony tři námořníky, aby se zmocnili člunu. Nyní je mi jasné, co byl onen černý bod, který jsem v noci viděl. Ten bídník opustil svou ženu, a ničemný kapitán svoji loď.
Vzali nám člun, jediný, který nám zbyl.
„Pět se jich zachránilo,“ pravil člunař.
„Těch pět je ztraceno!“ odvětil starý Irčan.
Skutečně, stav moře potvrzuje slova O'Readyho.
Je nás nyní na lodi pouze dvacet dva. O kolik se ještě tento počet zmenší?
Mužstvo se dozvědělo o tomto podlém útěku a o krádeži člunu, a proto zahrnovalo uprchlíky kletbami. Kdyby je náhoda zanesla zpět na loď, zaplatili by draze svoji zradu!
Žádal jsem, aby byl paní Kearové zatajen útěk jejího manžela. Nešťastná žena je trýzněna neustálou horečkou, proti níž jsme bezmocní, neboť ponoření lodi se událo tak rychle, že krabice s léky nemohla být zachráněna. Ostatně i kdybychom měli léky, jaký účinek bychom mohli očekávat v poměrech, v nichž se nachází paní Kearová?

Pokračování dne 6. prosince

Chancellor již není v rovnováze mezi dvěma vrstvami vody. Jeho stěny se pravděpodobně rozvírají a lze cítit, jak se zvolna potápí.
Naštěstí bude vor večer dohotoven, a přestěhujeme se na něj, ačkoliv neuzná-li Robert Curtis za výhodnější, aby se to stalo až zítra, až nastane den. Vor je pevně sestaven. Trámce, z nichž je zhotoven, jsou svázány pevnými provazci, a protože jsou kladeny křížem přes sebe, zdvihá se celek asi dvě stopy nad hladinu moře.
Co se týče podlahy, je sestrojena z prken utržených vlnami, která byla pečlivě zužitkována. Odpoledne bylo započato s nakládáním všeho, co bylo zachráněno, potravin, plachet, nástrojů, nářadí. Je třeba si pospíšit, neboť v tuto chvíli se velký koš vznáší pouze deset stop nad mořem, a z koruny zbývá pouze výběžek předního stěžně, vyčnívající šikmo nad vodu.
Překvapilo by mne, kdyby zítřek nebyl posledním dnem Chancelloru!
A nyní, v jakém duševním stavu se nacházíme jedni jako druzí?
SnaŽÍm se vylíčit, co se ve mně děje. Zdá se mně, že co pociťuji je spíše bezděčná lhostejnost, než pocit rezignace. Pan Letourneur žije úplně pro svého syna, který se zase stará jen o svého otce. André projevuje statečnou, křesťanskou rezignaci, kterou mohu přirovnat pouze k rezignaci slečny Herbeyové.
Falsten zůstává stále Falstenem, a bůh mně odpusť, tento inženýr počítá ještě ve svém zápisníku. Paní Kearová umírá navzdory péči mladé dívky i mojí.
Co se týče námořníků, dva nebo tři jsou klidní, ale ostatní skoro ztratili hlavu. Někteří, puzeni svojí hrubou povahou, se zdají být náchylní k násilnostem. Bude obtížné udržet na uzdě tyto lidi, podléhající špatným vlivům Owena a Jynxtropa, budeme-li nuceni žít s nimi na úzkém voru!
Poručík Walter je úplně vysílen. Navzdory své odvaze byl nucen vzdát se služby. Robert Curtis a člunař, rázní, pevní a

rozhodní, jsou muži „natvrdo kovanými," tento výraz vypůjčený z průmyslové řeči je nejlépe vystihuje.
O páté hodině večerní jedna z družek našeho neblahého osudu dotrpěla. Paní Kearová po bolestné agónii zemřela, aniž by snad měla vědomí o situaci, v níž se nalézáme. Několikrát vzdychla, a byl všemu konec. Až do posledního okamžiku ji zahrnovala slečna Herbeyová péčí s oddaností, která nás hluboce dojala!
Noc minula bez jakékoliv příhody. Časně zrána jsem uchopil ruku mrtvé, která byla studená, a její končetiny byly již ztuhlé. Její tělo nemůže déle zůstat v koši. Slečna Herbeyová a já jsme ji zahalili do látky, potom byla pronesena modlitba za duši nešťastné ženy, a první oběť našich útrap byla vržena do moře.
V tu chvíli jeden z mužů, nalézajících se ve stěžňových koších, pronesl tato strašná slova:
„Této mrtvoly nám bude líto!" Obrátím se, je to Owen, kdo to řekl.
Přitom jsem si pomyslel, že jednoho dne nám skutečně bude chybět dostatek potravy!

Dne 7. prosince

Loď se stále potápí. Moře dostoupilo až ke strážnímu koši na předním stěžni. Horní paluba i zvýšená příď jsou ponořeny, a svršek šikmého kormového stěžně zmizel. Zbývají pouze tři stěžně, čnějící v oceánu.
Avšak vor je hotova naložen vším, co bylo možné zachránit. Otvor se záporami ponechaný na přídi je určen pro stěžeň, který bude udržován lany, napnutými ke stranám plošiny. Velká vrchlíková plachta bude upevněna na ráhno a doufejme, že nás požene k pobřeží. Kdo ví, zda se nepodaří tomuto křehkému roubení z prken, které se méně snadno ponoří, co se nepovedlo Chancelloru! Naděje je tak hluboce zakořeněna v srdci člověka, že ještě doufám!
Je sedm hodin ráno. Spěcháme, abychom vstoupili na vor, když tu nenadále se loď ponořuje tak rychle, že tesař i muži zaměstnaní na voru jsou nuceni přetnout lana, aby nebyli strženi vírem.
Vtom jsme pocítili palčivou úzkost, neboť v okamžiku, kdy loď klesá do hlubiny, unášejí vlny jediné naše útočiště.
Dva námořníci a plavčík ztratili rozvahu, vrhli se do moře, ale marně se pokoušejí zápasit s vlnami. Je brzy zřejmé, že nemohou ani dostihnout vor, ani se navrátit na loď; měli proti sobě vlny i vítr. Robert Curtis si upevnil kolem těla provazec a spěchal jim na pomoc. Jeho obětavost je marná! Dříve než je mohl dostihnout, všichni tři nešťastníci, které jsem viděl zápasit s vodou, zmizeli a vztahovali k nám ruce.
Robert Curtis byl přitažen, byl celý pohmožděn příbojem, narážejícím na stěžně.
Douglas a jeho námořníci se pokusili zatím pomocí bidel, používaných jako vesel, přiblížit se lodi. Teprve po hodině námahy se jim podařilo přirazit k Chancelloru vor, který se vzdálil pouze na dva provazce (asi 400 metrů). Tato hodina se nám zdála být věčností, protože moře vystoupilo až do úrovně strážních košů. Člunař hodil Douglasovi lano, a vor byl znovu přitažen k lanoví hlavního stožáru.
Nesmíme ztratit ani okamžik, neboť silný vítr se točí nad ponořeným vrakem a ohromné bubliny vzduchu vystupují ve velkém počtu na povrch vody.
„Na vor! Na vor!" volá Robert Curtis.
Spěcháme na vor. André Letoumeur, když pomohl slečně Herbeyové z koše, se dostal šťastně na podlahu voru. Jeho otec je brzy u něho.
Za chvíli jsme všichni na voru - všichni, vyjímaje kapitána Curtise a starého námořníka O'Readyho.
Robert Curtis, stál na koši Wavního stěžně, nechce opustit svoji loď, dokud loď neklesne do hlubin. Je to jeho povinnost a jeho právo. Tento Chancellor, kterého miluje, jemuž dosud velí - cítí, že pohnutí mu rve srdce ve chvíli, kdy jej má opustit.
Irčan zůstal na koši předního stěžně.
„Na vor, starý!" vykřikl na něho kapitán.
„Loď se potopí?" ptá se umíněnec s největším klidem.
„Až po vrchol stěžně!"
„Tedy vstoupím na vor," praví O'Ready, jemuž voda sahá až po pás.
Potřásal hlavou, ale nakonec vyskočil na vor.
Robert Curtis zůstal ještě okamžik na koši, rozhlížel se kolem, a potom jako poslední opustil loď.
Je načase. Lano bylo přetnuto, a vor se zvolna vzdaluje.
Díváme se všichni na místo, kde se loď potápí. Nejprve zmizela špička předního stěžně, potom vrchol hlavního stěžně, a brzy z krásné lodi, která se jmenovala Chancellor nezbylo nic.

Pokračování 7. prosince

Nese nás nové plavidlo. Nemůže se potopit, neboť dřevěné části, ze kterých se skládá, se udrží na vodě, ať se stane cokoliv. Avšak nerozmetá ho moře? Nepřetrhají se provazce, jimiž je svázán? Nesvrhne nakonec trosečníky, kteří jsou na něm namačkání do hlubin?
Z dvaceti devíti osob, které byly na Chancelloru, když vyplul z Charlestonu, jich deset zahynulo.
Je nás ještě devatenáct - devatenáct na tomto voru, tvořícím jakýsi nepravidelný čtverhran asi čtyřicet stop dlouhý a dvacet široký.
Zde jsou jména těch, kdo Chancellor přežili: páni Letourneurové, inženýr Falsten, slečna Herbeyová a já, cestující; - kapitán Robert Curtis; poručík Walter, člunař, kuchař Hobbart, kuchtík černoch Jynxtrop, tesař Douglas; - sedm námořníků: Austin, Owen, Wilson, O'Ready, Burke, Sandon a Flaypol.
Nebe nás dostatečně zkoušelo v těch sedmdesáti dvou dnech, před kterými jsme opustili pobřeží Ameriky; nás již dostatečně stihla ruka Páně? Ani nejdůvěřivější by se neodvážil doufat.

Avšak nestarejme se o budoucnost, mysleme pouze na přítomnost, a pokračujme v zaznamenávání příhod tohoto dramatu tak, jak se udály.
Známe všechny, kdo se nacházejí na voru. Podívejme se jaké jsou jejich prostředky.
Robert Curtis mohl na vor dopravit pouze to, co bylo zachráněno ze zásobárny, z čehož však větší část byla zničena ve chvíli, kdy moře zaplavilo palubu Chancelloru. Zásoby nejsou dostatečné, uvědomíme-li si, že nás musí být devatenáct živeno, a že může ještě uplynout mnoho dnů, než potkáme nějakou loď anebo dostihneme zemi. Sud ze suchary, sud sušeného masa, soudek pálenky, dvě bečky vody, to je vše, co bylo možné zachránit. Je tedy třeba uskromnit se od prvního dne.
Oděvy k převlékání nemáme naprosto žádné. Několik plachet nám bude sloužit za přikrývky i za přístřeší. Nástroje patřící tesaři Douglasovi, sextant a kompas, mapa, naše kapesní nožíky, kovový kotlík, plechová miska, která nikdy neopouští starého Irčana O'Readyho, to jsou veškeré nástroje a nářadí, které nám zbývá. Veškeré bedny umístěné na palubě a určené pro první vor, byly odneseny ve chvíli částečného zaplavení lodi vlnami, a od té doby nebylo možné vniknout do podpalubí.
Taková je naše situace. Je vážná, aniž by byla beznadějná. Naneštěstí je třeba se obávat, že mimo energii tělesnou, chybí nejednomu i energie morální. Ostatně jsou mezi námi i takoví, jejichž špatné pudy bude nesnadné ovládat.
Prvního dne se neudála žádná příhoda.
Dnes o osmé hodině ranní nás kapitán Curtis všechny shromáždil, cestující i námořníky.
„Přátelé," řekl, „poslyšte toto: velím na tomto voru, jako jsem byl velitelem na palubě Chancelloru. Doufám tedy, že mne budete poslouchat všichni bez výjimky. Dbejme jen o společný prospěch, buďme svorni a nebe nás ochraňuj!" Tato slova byla příznivě přijata.
Slabý větřík, který vál v tuto chvíli a jehož směr stanoví kapitán kompasem, vzrůstá v silný severní vítr. Je to šťastná okolnost. Je třeba si pospíšit, abychom co nejdříve dostihnuli pobřeží Ameriky. Tesař Douglas se zaměstnává postavením stěžně, pro který je zachováno místo na přídi voru, jež opřel dvěma závorami, které ho pevně udržují. Zatímco pracoval, upevnili člunař a námořníci malou vrchlíkovou plachtu na ráhno, zachované k tomuto účelu.
O půl desáté byl stěžeň postaven. Dvě lana, upevněná po stranách voru, zajišťují jeho pevnost. Plachta vytažená, rozepjatá a upevněná, vor, hnán po větru, pluje dost rychle působením větru, jenž ještě vzrůstá.
Když skončil tuto práci, pokouší se tesař zhotovit kormidlo, které by umožnilo řídit vor v žádaném směru. Robert Curtis a Falsten přispívají radou. Po dvouhodinové práci bylo upraveno jakési kormidlové veslo a umístěno na zádi, - poněkud podobné malajským kormidlům „balau".
Kapitán Curtis zatím konal pozorování nutná k získání přesné zeměpisné délky, a když nastalo poledne, změřil výšku slunce.
Bod, který zjistil s dostatečnou přesností, je následující:
Zeměpisná šířka 15°7' na sever.
Délka 49°35' na západ od Greenwiche.
Tento bod naznačený na mapu nám ukazuje, že jsme asi šest set padesát mil na severovýchod od pobřeží Paramaribo, to znamená od nejbližší části americké pevniny, která jak již bylo poznamenáno, tvoří přímoří holandské Guayany.
Vezmeme-li tedy v úvahu nepříznivější případ, nemůžeme doufat, že s plavidlem tak nedokonalým, jako je vor, který nemůže plout šikmo proti. směru větru, urazíme denně víc než deset až dvanáct mil i za stálého přispění pasátu. Což by vyžadovalo dva měsíce plavby, předpokládáme-li nejpříhodnější okolnosti - vyjímaje málo pravděpodobný případ, že bychom se setkali s nějakou lodí. Avšak Atlantický oceán je v této části mnohem slaběji navštěvován než na severu nebo na jihu. Bohužel jsme byli zahnáni mezi antilské a brazilské linie, jimiž plují transatlantické anglické nebo francouzské parníky, a je lépe nepočítat s náhodou setkání. Ostatně, když se utiší moře, změní se vítr a zažene nás na východ, budou to ne dva měsíce, nýbrž čtyři až šest měsíců, a potrava nám dojde před koncem třetího!
Opatrnost tedy vyžaduje, abychom již od nynějška spotřebovali jen, co je nejnutněji třeba. Kapitán Curtis se nás v tom ohledu tázal na radu, a určili jsme přesně program, podle něhož je v budoucnosti třeba se řídit. Denní příděly jsou vyměřeny pro všechny bez rozdílu tím způsobem, aby hlad i žízeň byly jen z poloviny utišeny. Řízení voru nevyžaduje velké nasazení tělesných sil. Musí nám postačit omezená výživa. Co se týče pálenky, které soudek obsahuje asi pět galonů (asi 23 litrů), bude rozdělována s co největší šetrností. Nikdo se jí nesmí dotknout bez kapitánova svolení.
Způsob života na voru je tedy upraven následovně: pět uncí masa a pět uncí sucharů denně na osobu. Je to málo, ale porce nemůže být větší, neboť osmnáct úst spotřebuje v těchto porcích o něco více než pět liber každé potravy, to je za tři měsíce šest set liber. Nemáme dohromady víc než šest set liber masa a sucharů. Je tedy nutné, spokojit se s touto částkou. Co se týče vody, její množství může být odhadnuto na sto třicet dva galonů (asi 600 litrů), bylo tedy dohodnuto, že denní spotřeba bude obnášet pro každého jednu pintu (56 centilitrů), což rovněž zajišťuje vodu na tři měsíce.
Rozdělování potravy se bude dít každé dopoledne o desáté hodině za dozoru člunaře. Každý obdrží svoji denní dávku masa a sucharů, kterou může sníst kdy bude chtít. Co se týče vody, tedy z nedostatku nádob k jejímu zachycení - protože máme pouze kotlík a Irčanovu misku - bude rozdělována dvakrát denně, o desáté hodině dopolední a o šesté večerní, a každý ji musí vypít hned.
Lze ještě připomenout, že máme neustále dvě jiné příležitosti, abychom rozmnožili své zásoby: déšť, který nám poskytne vodu, lov, který nám dá ryby. Proto byly dvě prázdné bečky umístěny k zachycování dešťové vody; a co se týče nářadí k chytání ryb, dělají námořníci přípravy, aby do vleku zavěsili několik udic.
Taková jsou opatření, která byla učiněna. Jsou schválena, a budou přesně dodržována. Pouze budeme-li dbát přesných pravidel, můžeme doufat, že unikneme hrůzám hladovění. Množství příkladů nás učí být obezřelými, a jsme-li odkázáni k největšímu nedostatku, je to proto, že nás osud nepřestal pronásledovat.

VII. KAPITOLA
Od 8. do 17. prosince

Nastal večer, a schoulili jsme se pod plachty. Velmi unaven dlouhými hodinami strávenými ve stožárovém koši, mohl jsem několik hodin spát. Vor poměrně málo zatížen, plave dost snadno. Protože moře se příliš nevzdouvá, nejsme zasahováni vlnami. Vlnobití se zmírňuje naneštěstí proto, že vítr polevuje, a ráno jsem nucen zaznamenat do svého deníku: počasí klidné.
Když nastal opět den, nemám co bych uvedl nového. Páni Letourneurové rovněž spali část noci. Stiskli jsme si ještě jedenkrát ruce.
Slečna Herbeyová si rovněž mohla odpočinout, její obličej, méně unavený, získal opět obvyklý klid.
Nacházíme se pod osmnáctou rovnoběžkou. Vedro je ve dne neobyčejně prudké. Jakési žhavé páry jsou přimíseny v ovzduší. Protože vítr vane pouze v jednotlivých závanech, visí plachta v přestávkách, které trvají velmi dlouho, chabě na stěžni. Avšak Robert Curtis i člunař soudí podle určitých známek, které dovedou rozeznat pouze námořníci, že nás unáší k západu proud rychlostí dvou až tří mil za hodinu. Což by byla velice příznivá okolnost, která by značně zkrátila trvání naší plavby. Kéž by se kapitán a člunař nemýlili, protože již v prvních dnech za této vysoké teploty denní dávka vody sotva stačí uhasit naši žízeň!
A přece se naše situace skutečně zlepšila od chvíle, kdy jsme opustili Chancellor či spíše jeho stěžňové koše a přestoupili na vor. Chancellor se mohl každou chvíli potopit, kdežto plošina, na níž se nyní nacházíme, je poměrně pevná. Ano, opakuji, situace se zřejmě uvolnila, a porovnáme-li, každému se zde daří lépe. Je zde skoro pohodlí, můžeme přecházet. Ve dne se scházíme, hovoříme, rozmlouváme, pozorujeme moře. V noci spíme pod přístřeším z plachtoví. Pátrání po obzoru, dozor nad udicemi zavěšenými na zádi voru, vše nás zajímá…
„Pane Kazallone," řekl mně André Letourneur několik dní po tom, kdy jsme vstoupili na toto nové plavidlo, „zdá se mně, že zde opět nalézáme ony klidné dny, jaké jsme zažili na ostrůvku Ham Rock."
„Skutečně, drahý André," odpověděl jsem.
„Dodávám však, že vor má před skaliskem výhodu, neboť se pohybuje."
„Pokud je vítr příznivý, André, je vor zřejmě ve výhodě, ale obrátí-li se…"
„Dobrá, pane Kazallone," odpověděl mladík, „nedejme se odstrašit a důvěřujme!" Důvěřujeme všichni! Ano, zdá se, že jsme unikli nebezpečným útrapám, abychom se k nim již nevrátili! Nastaly příznivější okolnosti. Není mezi námi nikdo, kdo by se necítil skoro klidný!
Ovšem nevím, co se děje v duši Roberta Curtise a zda sdílí naše nynější myšlenky. Uchyluje se nejčastěji stranou. Vždyť jeho zodpovědnost je veliká! Je velitel, má zachránit nejenom svůj život, nýbrž i naše životy. Vím, že tak chápe svou povinnost. Proto je často zabrán do myšlenek, a každý se varuje, aby ho z nich nevytrhoval.
Za těchto dlouhých hodin většina námořníků spí na přídi voru. Na rozkaz kapitána je záď vyhražena cestujícím. Pomocí tyčí byl zřízen jakýsi stan, který nám poskytuje trochu stínu. Celkem jsme všichni dostatečně zdrávi, pouze poručík Walter nemůže znovu nabýt sil.
Ošetřování, které mu poskytujeme, nepomáhá, každým dnem stále více slábne.
Nikdy jsem neocenil Andrého Letourneura lépe, než v nynějších okolnostech. Tento milý mladík je duší našeho malého světa. Má originálního ducha, a nové poznatky, neočekávané výsledky vyplývají ze způsobu, jakým pozoruje věci. Jeho hovor nás baví, dokonce často i poučuje. Když André mluví, ožije jeho poněkud chorobná tvář. Jeho otec téměř hltá jeho slova. Někdy ho vezme za ruku a pozoruje ho několik hodin.
Slečna Herbeyová se někdy vmísí do našeho hovoru, ale zůstává stále velmi zdrženlivá. Každý z nás je k ní přívětivý a snaží se, aby zapomněla, že ztratila ty, kdo ji měli být přirozenými ochránci. V panu Letourneurovi nalezla spolehlivého přítele, jako by byl jejím otcem, a hovoří s ním s upřímností, k níž ji opravňuje jeho stáří. Na jeho naléhání mu vyprávěla svoje osudy - statečný život a plný odříkání, jaký bývá údělem chudých sirotků. Je již dva roky v domě paní Kearové, a nyní je bez prostředků pro přítomnost, bez jmění pro budoucnost; neztrácí však naději, protože je připravena zkusit cokoliv. Slečna Herbeyová vzbuzuje úctu svojí povahou, svou mravní energií, a dosud neuniklo některým surovým mužům na voru ani slovo, ani posunek, který by ji mohl urazit.
Ve dnech 12., 13. a 14. prosince nenastala v situaci žádná změna.
Vítr vane neustále z východu nestejnou silou. Žádná odchylka ve směru plavby, protože s vorem nebylo třeba nijak manévrovat. Kormidlem, či spíše veslem nebylo třeba ani pohnout. Plavidlo je hnáno po větru, protože vor není nakloněn jako loď, aby mohl křižovat ze strany na stranu. Několik námořníků se stále střídá na stráži u přídě, a mají nařízeno pozorovat moře s největší bedlivostí.
Ode dne, kdy jsme opustili Chancellor, uplynulo již sedm dní. Shledávám, že si zvykáme na uskromnění, k němuž jsme nuceni - alespoň co se týče potravy. Je ovšem pravda, že naše síly nejsou vydány tělesné únavě. My se „neopotřebujeme" - abych užil obecného výrazu, který mě právě napadá - a v takových okolnostech stačí člověku málo, aby se udržel. Mnohem větší strádání nám působí poměrný nedostatek vody, neboť v těchto velkých vedrech je nám přidělené množství vody zřejmě nedostatečné.
Dne 15. prosince se kolem voru hemžilo hejno ryb nazývaných pražmy. Ačkoliv naše udice se skládají pouze z dlouhých provazců opatřených na konci zahnutým hřebíkem, ačkoliv byly navnaděny pouze kousky sušeného masa, chytili jsme přece dost značné množství těchto pražem, tak jsou žravé!
Je to skutečně zázračný lov, a řekli byste, že je toho dne na palubě svátek. Některé z těchto ryb byly upečeny, některé uvařeny v mořské vodě na ohni, zapálené z třísek na přídi voru. Jaká hostina! Ještě tolik jich bylo uchováno do našich zásob. Pražmy se vyskytovaly tak hojně, že jsme jich za dva dny chytili skoro dvě stě liber. Kéž by nyní pršelo, vše by

se zlepšilo.
Naneštěstí se hejno ryb nezdrželo dlouho v našich vodách. 17. dne se na povrchu moře objevilo několik velkých žraloků, patřících k obrovskému druhu máček skvrnitých, kteří bývají čtyři až pět metrů dlouzí. Mají vršek těla a ploutve černé s příčnými skvrnami a pruhy bílé barvy. Přítomnost těchto hrozných dravců je vždy znepokojující. Protože vor je málo vyvýšen, jsme s nimi skoro v téže úrovni a několikrát jejich ocas udeřil s děsivou silou do voru. Avšak námořníkům se přece podařilo je odehnat ranami tyčí. Překvapilo by mne, kdyby nás tvrdošíjně nepronásledovali jako kořist, která jim neujde. Nemám rád tyto „nestvůry s předtuchou."

Od 18. do 20. prosince

Dnešního dne se počasí změnilo a vítr vzrůstá. Nestěžujeme si, vždyť je příznivý! Byl pouze zesílením zabezpečen stěžeň, aby se napínáním plachty nezlomil. Když to bylo hotovo, pluje těžké plavidlo s rychlostí poněkud větší, dokonce zanechává za sebou dlouhou brázdu zčeřené vody.
Po poledni se pokryla obloha oblaky, a vedro je poněkud slabší.
Vlny zmítaly vorem silněji, a dvakrát nebo třikrát se přelily přes palubu. Naštěstí zřídil tesař z několika prken hradbu asi dvě stopy vysokou, která nás lépe chrání proti moři.
Rovněž byly pevněji přivázány dvojitými provazy sudy, obsahující zásoby, jako i bečky s vodou. Kdyby nám je náraz vln odnesl, byli bychom v nejhroznější beznaději. Nelze bez zachvění pomyslet na podobnou možnost!
18. den vylovili námořníci několik mořských rostlin, známých pod jménem sargassy, téměř podobné rostlinám, s nimiž jsme se setkali mezi Bermudskými ostrovy a ostrovem Ham Rock. Jsou to cukrové řasy, obsahující cukrovou látku. Doporučil jsem přátelům, aby žvýkali jejich lodyhy. Učinili to, a osvěžili si značně hrdlo i rty.
Dnešního dne nic nového. Pouze pozoruji, že někteří námořníci, zvláště Owen, Burke, Flaypol, Wilson a černoch Jynxtrop, spolu vedli živé rozhovory, jejichž příčina mně unikala. Vím také, že zmlknou, jakmile se k nim přiblíží některý z důstojníků nebo z cestujících. Robert Curtis to zpozoroval ještě dříve než já. Tyto tajné porady ho netěší.
Umínil si, že bude pečlivě bdít nad těmito lidmi. Černoch Jynxtrop a námořník Owen jsou patrně dva ničemové, před nimiž je nutno se mít na pozoru, protože mohou ovlivňovat ostatní.
19. dne je neobyčejné vedro. Na obloze není ani mráčku. Větřík nenadýmá plachtu, a vor se nepohybuje. Někteří námořníci se vrhli do moře, a tato lázeň jim přinesla skutečnou úlevu, zmírnila poněkud jejich žízeň. Avšak je velmi nebezpečné odvážit se do těchto vln, obývaných žraloky. Žádný z nás nenásledoval příkladu těchto odvážlivců.
Avšak kdo ví, zda se budeme později zdráhat, abychom je nenásledovali? Vidíme-li vor nepohnutý, širou hladinu moře bez jediné vrásky, plachtu ochable visící na stěžni, nemusíme se obávat, aby se tato situace neprodloužila?
Poručík Walter vzbuzuje v nejvyšší míře naše obavy. Jeho zdraví je podryto vleklou horečkou, která se opakuje v nepravidelných záchvatech. Snad by síran chininový přemohl tuto horečku. Opakuji však, že paluba Chancelloru byla zaplavena s takovou rychlostí, že krabice s léky zmizela ve vlnách. Ostatně tento mladý důstojník: má jistě tuberkulózu a po nějakou dobu u něho hrozně pokračuje tato nevyléčitelná nemoc. Vnější příznaky nás nemohou mýlit. Objevuje se u něho suché pokašlávání, krátce oddechuje a hodně se potí, zvláště ráno; velice zhubl, jeho nos se stává zašpičatělý, rudé skvrny na tvářích se svým zabarvením odrážejí od celkové bledosti obličeje, tváře má vpadlé, rty svraštělé, spojivky jeho očí se lesknou a jsou lehce zamodralé. Avšak co by bylo ubohému poručíkovi platné, kdyby se nacházel v sebelepších okolnostech, když je lékařská věda bezmocná proti této neúprosné nemoci?
Dne 20. prosince stejný stav teploty, stejná nehybnost voru. Žhavé sluneční paprsky pronikají tkanivo našeho stanu, vedro nás přemáhá a skoro se dusíme. S jakou netrpělivostí čekáme na chvíli, kdy člunař bude rozdělovat skromnou dávku vody! S jakou dychtivostí se vrháme na několik kapek ohřáté tekutiny. Kdo nebyl trýzněn žízní, nemůže mně porozumět.
Poručík Walter je velmi nemocný a trpí více než kdokoliv z nás nedostatkem vody. Viděl jsem, že slečna Herbeyová mu schovala skoro veškerou dávku vody, která jí byla přidělena. Soucitná a útrpná dívka činí vše, co je možno, aby ne-li utišila, tedy alespoň zmírnila útrapy našeho nešťastného společníka.
Dnes mně řekla slečna Herbeyová:
„Ubožák, slábne každým dnem, pane Kazallone."
„Ano, slečno," odpovím, „a nemůžeme pro něho nic udělat."
„Dávejme pozor," řekla slečna Herbeyová, „mohl by nás slyšet!" Potom usedla na výběžek voru, a opřela si hlavu do dlaní, zůstala tak a přemýšlela.
Dnes se stala politováníhodná událost, kterou musím zaznamenat.
Námořníci Owen, Flaypol, Burke a černoch Jynxtrop spolu velmi živě hovořili asi hodinu. Mluvili šeptem, a jejich gesta prozrazovala velkou podrážděnost. Na konci rozhovoru se Owen zvedl a kráčel rozhodně na záď, na část voru, vyhrazenou cestujícím.
„Kam jdeš, Owene?" zeptal se ho člunař.
„Kde mám co dělat," odpověděl drze námořník.
Na tuto hrubou odpověď opustil člunař své místo, ale dříve než on stál Owenovi tváří v tvář Robert Curtis.
Námořník nesnese pohled svého kapitána a řekne drzým hlasem:
„Kapitáne, chci s vámi mluvit jménem svých přátel!"
„Mluv," odpoví chladně Robert Curtis.
„Týká se to pálenky," mluví dále Owen. „Víte, v tom malém soudku… Schováváte ho pro tuleně nebo pro důstojníky?"
„A dál?" řekne Robert Curtis.
„Žádáme, aby nám byla každé ráno rozdělována naše dávka pálenky jako obyčejně."

„Ne!“ odpoví kapitán.
„Říkáte?… křikne Owen.
„Říkám: ne!“
Námořník ostře hledí na Roberta Curtise a jeho rty se zkřiví zlým úsměškem. Váhá chvíli, ptá se, má-li trvat na svém, avšak zdrží se, a aniž by pronesl slovo, vrátí se ke svým kumpánům, s nimiž šeptem hovoří.
Udělal Robert Curtis dobře, že odmítl tak rezolutním způsobem?
Budoucnost to ukáže. Když jsem s ním mluvil o této příhodě, odpověděl:
„Pálenku těmto lidem? Raději hodím soudek do moře!“

21. prosince

Tato událost neměla dosud žádné následky - alespoň ne dnes.
Několik hodin se znovu objevují pražmy podél voru a můžeme jich chytit opět značný počet. Byly naloženy do prázdné kádě, a následkem tohoto rozhojnění zásob doufáme, že alespoň hladem nebudeme trpět.
Nastal večer, aniž by přinesl ochlazení jako obyčejně. Pravidelně jsou tropické noci chladné, avšak dnešní noc hrozí být dusivá. Chomáče par se plouží těžce na vlnách. Bude nový měsíc v jednu hodinu třiceti minutách ráno. Je tedy hluboká tma až do chvíle, kdy začne ozařovat obzor blýskavice oslňujícího jasu. Jsou to dlouhé a široké elektrické výboje bez určitého tvaru, které zaujímají širý prostor. Avšak po hřmění ani památky, dokonce by se mohlo říci, že klid ovzduší je hrozivý, taková je jeho nehybnost.
Slečna Herbeyová, André Letourneur a já, jsme hledali ve vzduchu několik méně žhavých závanů, pozorujeme po několik hodin tyto předzvěsti bouře, jimiž, jak se zdá, zkouší příroda svoji snu. Zapomněli jsme na naši situaci, podivujeme se vznešenému divadlu boje mračen nabitých elektřinou. Řekli byste, že jsou to hradby s cimbuřím, jejichž hřebeny se věnčí ohněm. I nejdrsnější duše je přístupna těmto velkolepým výjevům, a vidím, že námořníci se zájmem pozorují tato neustále se opakující vzplanutí mraků. Nepochybně pozorují znepokojenými pohledy tyto blýskavice, protože se neomezují na žádné místo v prostoru, a ohlašují příští zápas živlů. Skutečně, co se stane s vorem uprostřed běsnění nebe a moře?
Zůstali jsme sedět na přídi až do půlnoci. Tyto světelné výrony, jejichž bělost je nocí zdvojnásobena, nám dodávají bledé zabarvení, podobné spektrální barvě, jevící se na předmětech ozařovaných plamenem lihu, nasyceného solí.
„Bojíte se bouře, slečno Herbeyová?“ ptá se André Letourneur mladé dívky.
„Ne, pane,“ odvětila slečna Herbeyová, „pocit, který ve mně bouře vzbuzuje, je spíše pocitem úcty. Copak to není jeden z nejkrásnějších jevů, které můžeme obdivovat?“
„Máte plnou pravdu, slečno Herbeyová,“ řekne opět André, „zvláště když hřmí. Je možné, aby uši slyšely vznešenější zvuk? Čím je proti tomu hřmění děl, tento suchý třeskot a bez rachotu? Hřmění naplňuje duši, je to spíše zvuk než hluk, zvuk, který se vzmáhá a mizí jako prodloužený tón zpěvu. Abych řekl všechno, slečno Herbeyová, nikdy mne hlas umělce nedojal tak, jako tento velkolepý a nevyrovnatelný hlas přírody.“ „Hluboký bas,“ říkám se smíchem.
„Skutečně,“ odpoví André, „kéž bychom jej již brzy slyšeli, neboť tyto blesky bez hřmění jsou jednotvárné!“
„Myslíte, André?“ odpověděl jsem.
„Přečkejte bouři, přijde-li, ale nepřivolávejte ji!“
„Dobrá! Bouře však, to je vítr!“
„A nepochybně i voda,“ připojila slečna Herbeyová, „voda, které se nám nedostává.“ Mnohé by se dalo namítnou oběma mladým lidem, nechtěl jsem však vměšovat svoji smutnou prózu do jejich poezie. Pozoruji bouři ze svého zvláštního hlediska, a slyším již po celou hodinu, jak ji obestírají poezií a toužebně si jí přejí. Zatím se obloha zvolna zahalila hustými mraky.
Hvězda za hvězdou v zenitu hasne, za chvíli pak souhvězdí obratníku zmizela za parami obzoru. Každou chvíli vyšlehují z těchto míst bělavé záblesky, od nichž se zřetelně odrážejí šedavé obláčky. Tato veškerá zásoba elektřiny, nacházející se ve vysokých vrstvách ovzduší, se vyprazdňuje dosud bez hluku. Ale protože je vzduch velmi suchý a následkem toho špatným vodičem, může elektřina uniknout pouze hroznými nárazy, a zdá se mně nemožné, aby bouře brzy nevypukla s největší prudkostí.
Stejného mínění je Robert Curtis i člunař. Ten nemá jiného vůdce mimo neomylný námořnický pud. Co se týče kapitána, připojuje k tomuto pudu“ weatherwise“ (doslovně: hádání počasí), vědomosti učence. Ukazuje mně shluk mraků nad námi, který meteorologové nazývají „cloud-ring“ (mrak kruhovitého tvaru), a který se utváří skoro jen v končinách pásma bouří, nasycených všemi vodními parami, přinesenými pasátními větry z rozličných míst oceánu.
„Ano, pane Kazallone,“ řekl mně Robert Curtis, „nacházíme se v končině bouří, protože vítr zahnal náš vor až k tomuto pásmu, kde pozorovatel nadaný velmi citlivým sluchem, by slyšel neustálé hřmění.
Bylo to již dávno pozorováno a zcela tomu věřím.“
„Zdá se mně, že slyším neustálé hřmění, o němž mluvíte,“ odpověděl jsem, a naslouchal.
„Skutečně,“ řekl Robert Curtis, „jsou to pravá zahřmění bouře, která nastanou se vší prudkostí, dříve než uplynou dvě hodiny. Nu dobrá! Budeme připraveni na její příchod.“ Žádný z nás nepomýšlel na odpočinek nebo na spánek, a ani by vůbec spát nemohl, protože vzduch je značně dusivý. Blýskavice se šíří, rozvíjí se na obzoru v šíři sto až sto padesáti stupňů a zaujímá postupně celý obvod oblohy, zatímco se z ovzduší vylučuje jakési fosforeskující světélkování.
Konečně se ozvalo hřmění hromu a stává se stále pronikavější.
Avšak, je-li možno se tak vyjádřit, je to dosud zaokrouhlený zvuk, bez třeskotu úderu, hřmění ještě neprodloužené ozvěnou. Řekli byste, že nebeská klenba je vycpána mračny, jejichž pružností je tlumena hlasitost elektrických výbojů.
Moře je dosud klidné, těžké, skoro stojaté. Avšak v širokém vlnění, které se začíná zvedat, se námořníci nemýlí. Podle

nich se moře „do toho dává," vlní se vzdálenou bouří, jejíž nárazy jsou již cítit. Hrozná vichřice není daleko, a loď by byla z opatrnosti již obrácena po větru; vor nemůže provádět vůbec žádné pohyby a proto nezbývá mu, než prchat před bouří. O jedné hodině ranní ohlašuje živé zablesknutí, po němž za několik okamžiků následuje úder, že bouře je již zcela jistě u nás. Obzor náhle mizí ve veliké mlze a řekli byste, že doslova spadla na vor.
V tom se ozval hlas jednoho z námořníků:
„Vichřice! Vichřice!"
V noci z 21. na 22. prosince

Člunař se vrhl k lanu držícímu plachtu a rychle stáhl ráhno. Bylo načase, protože se vichřice přivalila jako smršť. Kdyby nebylo volání námořníka, který nás varoval, byli bychom snad převrženi a smeteni do moře. Stan na zádi byl nárazem větru odnesen.
Avšak vor se nemusí ničeho obávat od větru - protože leží příliš nízko na vodě, než aby ho vichřice nadzvedla - je tím více ohrožován obrovskými vlnami, vzbouřenými vichřicí. Po několik minut byly vlny zploštělé a jako zmáčknuté tlakem vzduchových vrstev. Potom se zdvihaly tím zběsileji a jejich výše vzrůstá ještě tlakem, jemuž byly podrobeny.
Brzy sleduje vor nepravidelné pohyby vln, a jelikož se neřítí kupředu jako vlny, kolísá jejich přívalem z boku na bok a zepředu na záď.
„Přivažte se! Přivažte se!" volá nás člunař, a hodil nám provazy.
Robert Curtis sám přispěl na pomoc. Brzy jsme všichni, páni Letourneurové, Falsten i já připoutáni pevně k plavidlu.
Nemůžeme být uneseni, jen tehdy, kdyby vor ztroskotal. Slečna Herbeyová se připevnila kolem pasu ke kůlu, který nesl stan, a v záři blesků vidím její stále klidný obličej.
V té chvíli zpozoruji za rychlého zásvitu blesku těžké mraky, velmi rozsáhlé a též asi velmi husté, mající zahnědlou barvu a třeskot podobný střelbě z ručnic se rozléhá vzduchem. Je to zvláštní praskot, způsobený řadou elektrických výbojů, zprostředkovaných kroupami mezi protivnými mraky. Skutečně, následkem setkání bouřlivého mraku s chladným proudem vzduchu, se utvořily kroupy a padaly s neobyčejnou prudkostí. Jsme bičováni kroupami velikosti ořechu, které tlučou do plošiny voru s kovovým zvukem.
Tento úkaz trval asi půl hodiny, a přispěl k umírnění bouře, avšak vítr, přeskočil na všechny směry kompasu, začal vát s neporovnatelnou prudkostí. Lana držící stěžeň se přetrhala a stěžeň se naklonil napříč voru. Námořníci spěchají vyprostit jej z otvoru, aby se nepřelomil u své nohy. Kormidlo bylo uraženo nárazem vlny a veslo odplavalo dříve než je bylo možno zachytit. V téže chvíli byla utržena i prkna roubení na levém boku, a vlny vnikají tímto otvorem.
Tesař i námořníci se snaží poškození opravit, ale nárazy vln jim v tom brání, námořník za námořníkem padá, když vor, vyzdvižen obrovskou vlnou, se naklání ve více než čtyřiceti pěti stupňovém úhlu.
Jak to, že ti muži nebyli odneseni? Že lana, jimiž jsme uvázáni, se nepřervala? Že jsme nebyli všichni smeteni do moře? To nelze vysvětlit. Co se mne týče, zdá se mně být nepochopitelné, že vor nebyl jedním z těch prudkých pohybů převrácen a my, připoutáni k jeho prknům, nezahynuli pod ním v křečích utopení!
Skutečně také kolem třetí hodiny noční, ve chvíli, kdy byla bouře nejprudčeji rozpoutána, byl vor vyzdvižen vlnou, naklonil se a postavil se téměř na hranu. Ozvaly se výkřiky hrůzy! Převrátíme se!… Ne…
Vor přilnul na hřebenu vlny v nepochopitelné výši, a za oslňujícího svitu blesků křižujících se všemi směry, můžeme, být vyděšeni, ohromeni hrůzou, přehlédnout moře, které se pění, jako by se tříštilo o mělčiny.
Skoro ihned se vor dostal do vodorovné polohy; avšak za šikmé polohy se přetrhala lana, jimiž byly upevněny sudy se zásobami. Viděl jsem, jak se jeden zřítil přes palubu, druhý se rozbil a voda, kterou obsahoval, vytekla.
Námořníci spěchají, aby zachránili další sud, obsahující sušené maso. Avšak noha jednoho z nich se dostala mezi rozevřená prkna podlahy, která ji sevřela a ubožák křičí bolestí.
Chci k němu běžet, a snažím se rozpoutat lano, kterým jsem přivázán… Ale je pozdě, a za oslepujícího blesku vidím, jak nešťastníka, jehož noha se uvolnila, odnáší náraz vlny, která se přes nás převalila.
Jeho druh zmizel s ním, aniž by ho mohl zachránit.
Mne povalil náraz vlny na podlahu voru a já narazil hlavou na hranu kůlu, ztratil jsem vědomí.

VIII. KAPITOLA
22. prosince

Konečně nastal den a slunce se objevilo mezi posledními mračny, které bouře zanechala. Zápas živlů trval jen několik hodin, ale byl hrozný, vzduch a voda na sebe narážely s nevídanou silou.
Mohl jsem vylíčit jen hlavní události, bezvědomí, které následovalo po mém nárazu, mně nedovolilo pozorovat konec bouře. Vím jen, že brzy po oné prudké vlně se vichr utišil vlivem prudkého deště, a že elektrické napětí ovzduší se zmenšilo. Bouře se tedy neprodloužila přes noc. Avšak jaké škody nás stihly v tom krátkém čase, jaké nenahraditelné ztráty, a jaké útrapy nás následkem toho očekávají! Nemohli jsme zachovat ani kapku vody z přívalu deště!
Nabyl jsem opět vědomí díky péči pánů Letoumeurů a slečny Herbeyové, ale Robertu Curtisovi musím děkovat za to, že jsem nebyl smeten druhou vlnou.
Jedním z námořníků, kteří v bouři zahynuli, je Austin, osmadvacetiletý mladík, dobrý člověk, přičinlivý a statečný. Druhým je starý Irčan O'Ready, který přežil tolik ztroskotání!
Je nás na voru pouze šestnáct, čímž je řečeno, že právě polovina těch, kdo vstoupili na Chancellor, již zahynula!
Kolik nám nyní zbývá potravy?
Robert Curtis chtěl zjistit přesné množství zásob. Z čeho se skládají a jak dlouho vydrží?
Voda nám dosud nechybí, neboť jí zbývá na dně roztříštěné bečky asi čtrnáct gallonů (65 litrů), a druhá bečka je

neporušená. Ale sud obsahující sušené maso a sud s rybami, které jsme chytili, byly oba smeteny a nezbylo z té zásoby naprosto nic. Množství sucharů, které byly moři vyrvány, odhaduje Robert Curtis na šedesát liber.
Šedesát liber sucharů pro šestnáct, to znamená osm dní potravy po půl libře na osobu.
Robert Curtis nám oznámil celou situaci, což bylo tiše vyslechnuto.
Za mlčení uplynul také tento den 22. prosinec. Každý se obírá svými myšlenkami, ale je zřejmé, že tytéž myšlenky se rodí v duši všech. Zdá se mně, že hledíme na sebe různými pohledy, a že příšera hladu se již zjevuje. Dosud jsme nebyli úplně zbaveni vody a jídla. Nyní však bude dávka vody nevyhnutelně zmenšena a co se týče dávky sucharů…!
Ve chvíli, kdy jsem se přiblížil ke skupině námořníků rozložených na přídi, zaslechl jsem Flaypola, který říká ironickým hlasem:
„Ti co mají zemřít, by udělali lépe, kdyby zemřeli hned.“ „Ano,“ odpověděl Owen, „alespoň by zanechali svůj podíl druhým!“ Den uplynul za všeobecné sklíčenosti. Každý obdržel svoji pravidelnou půl libru sucharů. Někteří ji pozřeli ihned s jakousi zuřivostí, jiní s ní opatrně šetří. Zdá se mně, že inženýr Falsten rozdělil svoji porci na tolik dílů, kolikrát denně je zvyklý jíst.
Zůstane-li někdo z nás naživu, bude to Falsten.

Od 23. do 30. prosince

Po bouři vane vítr ze severovýchodu a udržuje se ve značné síle.
Hledíme ho využít, protože nás přibližuje k zemi. Stěžeň je péčí Douglase znovu opravený a řádně upevněn, plachta opět vytažena na špici, a vor pluje po větru rychlostí dvou až půl třetí míle za hodinu.
Také veslo bylo znovu opraveno z tyče a širokého prkna. Nepůsobí příliš dobře, ale při rychlosti, kterou vítr dodává voru, není třeba přílišné námahy k zachování směru plavby.
Podlaha byla rovněž opravena klíny a lany, kterými byla stáhnuta rozestouplá prkna. Roubení levého boku odervané vlnami bylo obnoveno a chrání nás proti útokům moře. Zkrátka, bylo učiněno vše, aby se upevnilo toto spojení prken a ráhen, avšak největší nebezpečí nespočívá zde.
S jasným nebem se vrátilo tropické vedro, jímž jsme tolik trpěli v předchozích dnech. Dnes je naštěstí zmírněno větrem.
Když byl stan na zádi voru znovu upraven, hledali jsme v něm střídavě útulek.
Avšak začali jsme vážně pociťovat nedostatečnou výživu. Zřejmě trpíme hladem. Tváře jsou vpadlé, obličeje zúžené. U většiny z nás je přímo zasažena ústřední nervová soustava, a svírání žaludku vyvolává bolestné pocity. Kdybychom k utišení hladu, k jeho uspání, měli nějaká narkotika, opium nebo tabák, byl by snad snesitelnější! Avšak ne, všechno nám chybí!
Jediný z nás uniká této naléhavé potřebě, totiž poručík Walter, obětí prudké horečky, která ho „živí“; je však mučen strašnou žízní. Slečna Herbeyová, která spotřebovala část své dávky vody pro nemocného, obdržela od kapitána vodu dodatečně; každé čtvrt hodiny svlažuje poručíkovy rty. Walter může sotva pronést slova, a děkuje pohledem milosrdné dívce. Ubohý mladík je ztracen, ani nejpečlivější ošetřování ho nezachrání. Nebude alespoň déle trpět!
Ostatně se mně zdá, že si je dnes vědom svého stavu, neboť mne volá posunkem. Usedl jsem vedle něho. Sebral všechny své síly a říká mně přerývanými slovy:
„Pane Kazallone, budu zde dlouho?“ Ačkoliv jsem chvilku váhal s odpovědí, Walter to zpozoroval.
„Pravdu,“ opakuje, „pouhou pravdu!“
„Nejsem lékař, a nevím…“
„Nevadí! Odpovězte mně, prosím vás!…“ Dlouze pozoruji nemocného, potom - nachýlím ucho na jeho prsa.
Za několik dní u něho učinila tuberkulóza děsný pokrok. Je zcela jisté, že jedno křídlo jeho plic již nepracuje, a druhé že sotva stačí potřebám dýchání. Walter se nachází v horečce, která v tuberkulózních chorobách bývá znamením blízkého konce.
Co mám odpovědět na poručíkovu otázku?
Hledí na mne tak tázavě, že nevím, co bych učinil, a hledám nějakou vyhýbavou odpověď.
„Milý příteli,“ říkám, „v naší nynější situaci se nemůže žádný z nás domnívat, že bude dlouho živ! Kdo ví, zda dříve než uplyne týden, všichni, které nese vor…?“
„Dříve než uplyne týden!“ zašeptá poručík a upírá na mne žhavý zrak.
Potom odvrátí hlavu a zdá se, že usnul.
Ve dnech 24.,25. a 26. prosince se naše situace v ničem nezměnila. Ačkoliv to vypadá nepravděpodobně, zvykáme si nezemřít hlady. Vyprávění trosečníků odpovídá často skutečnosti, které souhlasí s tím, co zde pozoruji. Když jsem je četl, zdála se mně přehnaná. Není tomu tak, a nyní vidím, že nedostatek potravy může být snášen mnohem déle, než jsem se domníval. Ostatně k naší půl libře sucharů přidal kapitán několik kapek pálenky, a toto opatření udržuje naše síly více, než by si kdo mohl představit. Kéž bychom měli alespoň na dva měsíce, nebo alespoň na měsíc zajištěnu podobnou dávku! Ale zásoby se ztenčují, a každý již může předvídat okamžik, kdy tato skromná výživa bude úplně chybět.
Je tedy nutné vynutit na moři za každou cenu dostatek potravy což je nyní velmi obtížné. Přece však člunař a tesař upravili z rozpletených provazů nové šňůry a opatřili je hřebíky vytaženými z prken podlahy.
Když bylo rybářské nářadí hotovo, zdálo se, že člunař je dost spokojen se svou prací.
„Tyto hřebíky nejsou sice znamenitými háčky,“ řekl mně, „ale zahákovaly by rybu stejně dobře, jen kdyby byly opatřeny návnadou!
Avšak máme pouze suchary, a ty na udici nedrží. Jakmile chytím první rybu, nerozmýšlím se a navnadím její živé maso. Ale to je právě to nejobtížnější: chytit první rybu!“ Člunař má pravdu, a je pravděpodobné, že lov bude bezvýsledný.

Pro každý případ dal udice do vleku, ale jak se dalo předpokládat, žádná ryba „nezabrala“. Ostatně je zřejmé, že v této části moře je málo ryb.
Ve dnech 28. a 29. jsme pokračovali bezvýsledně v našich pokusech.
Kousky sucharu, jimiž byly udice navnaděny, se rozplývají ve vodě, a je třeba se toho vzdát. Ostatně je to zbytečným plýtváním látkou, tvořící jedinou naši potravu, a musíme nyní počítat i s drobty.
Člunař, který byl v koncích se svými prostředky, přišel na myšlenku, upevnit na hřebík kousek látky. Slečna Herbeyová mu dala útržek červené šály, v níž byla zahalena. Snad tento hadřík, odrážející se ve vodě, přiláká některou hltavou rybu.
Tento nový pokus byl učiněn ráno dne 30. prosince. Udice jsou vrženy již několik hodin, ale když byly vytaženy, byl červený hadřík nedotknutý.
Člunař úplně pozbyl odvahu. Opět jeden prostředek, který zklamal!
Co bychom dali za chycení první ryby, která by nám snad umožnila ulovit další!
„Byl by ještě jeden prostředek k navnadění našich udic,“ říká mně šeptem člunař.
„A jaký?“ ptám se.
„Dozvíte se to později!“ odpoví člunař, a pohlédne na mne zvláštním způsobem.
Co znamenají tato slova u muže, který se mně vždy zdál být velmi zdrženlivý? Přemýšlel jsem o tom celou noc.

Od 1. do 5. ledna

Je tomu déle než tři měsíce, co jsme opustili Charleston na Chanceffaru, a dvacet dní, co se nacházíme na voru vydáni napospas větrům a proudům! Přiblížili jsme se na západ k pobřeží Ameriky nebo nás bouře zahnala na širé moře od veškeré pevniny? Je velmi obtížné to zjistit. Za poslední bouře, která byla pro nás tak osudná, byly kapitánovy přístroje roztříštěny navzdory učiněným opatřením. Robert Curtis nemá ani kompas, aby zjistil směr plavby, ani sextant, aby zjistil zeměpisnou polohu. Nalézáme se v blízkosti pobřeží, nebo jsme od země vzdáleni ještě několik set mil? Nemůžeme to vědět, ale je třeba se obávat, že jsme od pevniny ještě velice vzdáleni, neboť všechny okolnosti byly proti nám.
Není pochyb, že v podobné naprosté nevědomosti o skutečném stavu věci je cosi zoufalého; ale protože naděje lidské srdce nikdy neopustí, důvěřujeme často proti všem důvodům, že pobřeží je nablízku. Každý pozoruje obzor a snaží se na této jemné čáře vypátrat příznaky země. Naše oči i oči cestujících se mýlí v tom ohledu neustále, a tím nám poskytují nejbolestnější iluze. Domníváme se, že něco vidíme…, kde nic není. Je to oblak, chomáč mlhy, vlnění moře. Není to země, není to loď odrážející se od šedavého obvodu, kde se stýkají obloha a moře. Vor je stále středem tohoto pustého kruhu.
Dne 1. ledna jsme snědli naše poslední suchary, či spíše poslední drobty sucharů. První leden! Jaké vzpomínky v nás vyvolává tento den, a jak se nám při porovnání zdá být ubohý. Obnovení roku, přání, která bývají v „prvním dni roku“ pronášena, radostné rodinné city, které jsou jím vyvolány, naděje, kterou se plní srdce - nic z toho není pro nás! Kdo z nás by se odvážil pronést slova „přeji vám štěstí v novém roce,“ která se vyslovují pouze s úsměvem? Kdo z nás by se odvážil doufat pro sebe pouze jediný den?
A přece se ke mně přiblížil člunař, pohlédl na mně zvláštním způsobem a řekl:
„Pane Kazallone, přeji vám šťastný…“
„Nový rok?“
„Ne, pouze den, který začíná, a již to je ode mne velká smělost, neboť na voru již není nic k jídlu!“ Nic víc, víme to všichni, a přece druhého dne, když nastala hodina každodenního rozdělování, nás to stihlo jako nová rána. Nemůžeme uvěřit v tento úplný půst!
K večeru pociťuji neobyčejně prudké bolesti v žaludku. Způsobovaly bolestné zívání; za dvě hodiny se však částečně zmírnily.
Druhého dne, 3. ledna, jsem velmi překvapen, že netrpím, jako včera. Cítím v sobě nesmírnou prázdnotu, avšak tento pocit je právě tak morální, jako tělesný. Hlavu mám těžkou a připadá mně, že ztratila. rovnováhu a klátí se na ramenou, pociťuji závrať, jako bych se nahýbal nad propastí.
Avšak tyto příznaky nejsou všem společné. Někteří z mých druhů již strašně trpí. Jsou to mimo jiné člunař a tesař, kteří jsou již založením velkými jedlíky. Trýzeň jim vynucuje mimovolné výkřiky, a jsou nuceni stáhnout se provazem. A to je teprve druhý den!
Ah, půl libry sucharů, tato skromná dávka, která se nám nedávno zdála tak nedostatečná, jak ji naše touha zvětšuje, jak se zdá být ohromnou nyní, kdy nemáme již nic. Kéž by nám byl ještě rozdáván ten kousek sucharů, kéž bychom dostali polovinu, pouze čtvrtinu, užívil by nás několik dní! Jedli bychom jej po drobečku!
V obleženém městě, vydaném napospas úplnému nedostatku, je možné přece v sutinách, ve stružkách, v koutech nalézt ještě nějakou ohlodanou kost, zahozený košťál, které na okamžik utiší hlad! Ale na těchto prknech, tolikrát vlnami opláchnutých, jejichž štěrbiny byly mnohokrát prohrabány, jejichž kouty proslíděny - nezavál-li do nich vítr nějaký odpad, kde na nich lze ještě cosi nalézt?
Noci jsou k nepřečkání dlouhé, - mnohem delší než dny! Je marné očekávat od spánku uklidnění alespoň na okamžik! Podaří-li se nám usnout, není to spánek, nýbrž jen horečná dřímota s těžkými, mučivými sny.
Avšak této noci, přemožen únavou, jsem spal několik hodin, když můj hlad rovněž usnul.
Druhého dne jsem bylo šesté hodině probuzen pustým křikem, rozléhajícím se na voru. Rychle jsem se vzchopil, a spatřil jsem na přídi černocha Jynxtropa a námořníky Owena, Flaypola, Wilsona, Burkeho a Sandona pohromadě připravené k útoku. Tito bídníci se zmocnili tesařských nástrojů, širočiny, sekery, dlát a ohrožovali kapitána, člunaře a

Douglase. Ihned jsem se připojil k Robertu Curtisovi a jeho druhům. Falsten mne následoval. Kromě svých nožů nemáme jiné zbraně, nicméně jsme odhodláni bránit se.
Owen a jeho tlupa se k nám přibližují. Nešťastníci jsou opilí. V noci vyrazili dno soudku pálenky a vypili ji.
Co zamýšlejí?
Owen a černoch, kteří jsou z celé tlupy nejméně opilí, je dráždí, aby nás pobili, a tito je v jakési alkoholické zuřivosti poslouchají.
Volají: „Pryč s Curtisem! Do moře s kapitánem! Owen je velitel!
Owen je velitel!“ Owen je vede, jemu po boku je černoch. Nenávist obou těchto lidí proti důstojníkům propukla v této chvíli násilným činem, který pokud se zdaří, nezlepší nijak naši situaci. Avšak jejich přívrženci, neschopni uvažování jsou ozbrojeni, kdežto my jsme bezbranní, a to je činí hroznými.
Robert Curtis, když je vidí přicházet, jim kráčí vstříc a volá silným hlasem:
„Zbraně pryč!“ „Smrt kapitánovi!“ řve Owen.
Tento bídník podněcuje své spoluviníky posunky, avšak Robert Curtis se prodral tlupou opilců, a kráčí přímo k němu.
„Co chceš?“ ptá se.
„Žádného velitele na voru!“ odpovídá Owen. „Všichni jsme si zde rovni! „Hloupý surovec! Jako bychom si nebyli všichni rovni v útrapách!“
„Owene,“ praví podruhé kapitán, „zbraně pryč!“
„S odvahou, přátelé!“ volá Owen.
Nastal zápas. Owen a Wilson se vrhli na Roberta Curtise, který odrážel rány kusem tyče, kdežto Burke a Flaypol napadli Falstena a člunaře. Já měl proti sobě černocha Jynxtropa, který mával sekerou, a snažil se mne uhodit. Chtěl jsem ho ovinout rukama, abych mu znemožnil pohyby, ale tělesná síla tohoto darebáka je větší než moje.
Po několika okamžicích zápasu cítím, že podléhám, když se Jynxtrop svalil se mnou na podlahu voru, a strhnul mne s sebou. Je to André Letourneur, který uchopil černocha za nohu, porazil jej.
Jeho zásah mne zachránil. Černoch v pádu upustil svoji zbraň, kterou jsem zvedl, a chci mu rozpoltit lebku… Ruka Andrého mne zadržela.
Skutečně, ničemové byli zatlačeni na příď voru. Robert Curtis, se vyhnul ranám, jimiž ho chtěl Owen zasáhnout, uchopil sekeru a napřáhl ruku; udeřil.
Avšak Owen uskočil stranou a sekera zasáhla Wilsona do prsou.
Nešťastník se převalil naznak z voru a zmizel.
„Zachraňte ho! Zachraňte ho!“ řekl člunař.
„Je mrtev!“ odvětil Douglas.
„Ovšem, právě proto…!“ zvolal člunař, a nedokončil větu.
Ale Wilsonova smrt ukončila zápas, Flaypol a Burke, úplně zpiti, se natáhli bez pohnutí. Vrhli jsme se na Jynxtropa, kterého jsme pevně připoutali ke stěžni.
Owen byl přemožen tesařem a člunařem. V tom k němu přistoupil Robert Curtis a řekl:
„Pomodli se, protože zemřeš!“
„Máte chuť mne sníst!“ odpověděl Owen s bezpříkladnou drzostí.
Tato hrozná odpověď mu zachránila život. Robert Curtis odhodil sekeru, kterou již napřáhl na Owena, a celý bledý, usedl na zádi voru.

Dne 5. a 6. ledna

Tento výjev se nás hluboce dotkl. Odpověď Owena, daná za takových okolností, musí působit tísnivě i na nejstatečnější.
Jakmile jsem se poněkud uklidnil, děkoval jsem vřele mladému Letoumeurovi, jehož zásah mi zachránil život.
„Děkujete mně,“ odpověděl, „ačkoliv byste mě spíše měl zlořečit.“
„Vám, André?“
„Pane Kazallone, prodloužil jsem vaše útrapy.“
„Možná, pane Letoumeure,“ pravila náhle slečna Herbeyová, která k nám přistoupila, „konal jste svoji povinnost.“
Stále ten cit pro povinnost, který udržuje tuto dívku. Strádáním je vyhublá, její oděv vybledlý vlhkostí, roztrhaný nárazy, vlaje na ní v cárech, a přece jí neunikne ani slovo stesku z úst, a není tím sklíčena.
„Pane Kazallone,“ tázala se mne, „jsme odsouzeni k tomu zemřít hladem?“
„Ovšem, slečno Herbeyová,“ odvětil jsem skoro drsně.
„Jak dlouho lze vydržet naživu bez jídla?“
„Déle, než by kdo uvěřil! Snad dlouhé, nekonečné dny!“
„Osoby silné tělesné soustavy trpí více, je to pravda?“ řekla ještě.
„Ano, zato však rychleji umírají. To je jako náhradou!“ Jak jsem mohl mladé dívce tak odpovědět? Nedovedl jsem jí dát ani slovo naděje? Vrhl jsem jí drsnou pravdu do tváře! Copak ve mně uhasl pocit lidskosti? André Letoumeur a jeho otec, kteří mne slyšeli, pohlédli na mne několikrát svýma velkýma jasnýma očima, které hlad rozšířil. Tázali se asi sami sebe, jestli jsem to já, kdo tak mluví.
Za krátkou dobu, když jsme osaměli, zeptala se slečna Herbeyová šeptem:
„Pane Kazallone, chtěl byste mně prokázat službu?“ „Ano, slečno,“ odvětil jsem tentokrát s pohnutím, připraven učinit vše pro mladou dívku.
„Zemřu-li dříve než vy,“ pravila slečna Herbeyová, „což se může stát, neboť jsem mnohem slabší, slibte mně, že hodíte

mé tělo do moře.“
„Slečno Herbeyová, nemluvil jsem pravdu.“
„Ne, ne,“ připojila, napůl s úsměvem, „udělal jste dobře, že jste se mnou tak mluvil, avšak slibte mně, že učiníte, oč vás žádám. Je to slabost. Nebojím se zaživa ničeho…, ale po smrti… Slibte mně, že mne hodíte do moře.“ Slíbil jsem. Slečna Herbeyová mně podala ruku, a cítil jsem, jak její zhublé prsty stiskly slabě moje.
Opět uplynula noc. Chvílemi jsou mé bolesti tak kruté, že nemohu potlačit výkřiky; na to se utišily a upadl jsem v jakousi strnulost. Když jsem nabyl opět smysly, pocítil jsem, že nacházím své společníky dosud naživu.
Nejlépe z nás se zdá snášet tyto nedostatky kuchař Hobbart, o němž bylo dosud málo zmínky.
Je to malý muž nevýrazné tváře a pokryteckého pohledu, usmívající se často úsměvem, který „pohybuje pouze rty“, s očima obyčejně sklopenýma, jako by chtěl skrýt své myšlenky, z jehož celé osobnosti dýchá faleš. Přísahal bych, že je to pokrytec. Skutečně, když jsem řekl, že jak se zdá na něho nedostatek nejméně působí, nechtěl jsem tím říci, že by snad nenaříkal. Naopak, neustále sténá, ale nevím, proč se mně jeho sténání zdá být falešné. Uvidíme! Budu nad tím člověkem bdít, protože ho podezřívám, a je dobré se přesvědčit.
Dnes, 6. ledna, mne vzal pan Letourneur stranou, a vedl mne na záď voru a dal mi najevo, že má v úmyslu mně něco „tajně sdělit.“ Nechce být ani pozorován, ani slyšen.
„Pane,“ řekl mně tiše pan Letourneur, „André je velmi slabý! Můj syn umírá hlady! Pane, nemohu se na to déle dívat! Ne, nemohu!“ Pan Letourneur mluvil hlasem, v němž byl cítit utajený hněv, a v jeho přízvuku bylo cosi divokého. Ah, rozumím, jak tento otec musí trpět.
„Nezoufejme!“ říkám a tisknu mu ruku. „Nějaká loď…“
„Pane,“ přerušil mne otec, „nechtěl jsem vás žádat o všední útěchu.
Nesetkáme se s lodí, víte to dobře. Nikoliv. Jedná se o jinou věc. - Jak dlouho je to, co jste vy, můj syn a ostatní, jedli naposledy?“ Na tuto otázku, které jsem se podivil, jsem odpověděl:
„Suchary nám došly dne 2. ledna. Dnes je 6. ledna. Jsou to tedy čtyři dny, co jsme…“
„Co jste nejedli,“ odpověděl pan Letourneur. - „Nuže, a já nejedl již osm dní! Osm dní!!!“
„Ano, strádal jsem pro svého syna!“ Na tato slova mně vstoupily slzy do očí. Uchopil jsem ruku pana Letourneura…
… jsem sotva mocen slova. Hledím na něho!… Osm dní!
„Co si ode mne přejete?“ říkám konečně.
„Tiše! Ne tak hlasitě! Nikdo nás nesmí slyšet!“
„Mluvte!“
„Chtěl bych…“ říká ztišeným hlasem, „… žádám vás, abyste dal Andrému…“
„Copak nemůžete vy sám…?“
„Ne, ne!… Domníval by se, že jsem se oloupil pro něho!… Odmítl by… Ne! Je třeba, aby to pocházelo od vás…“
„Pane Letourneure!…“
„Ze soucitu mně prokažte tuto službu… největší, o níž vás mohu žádat… Ostatně… za vaši námahu…“ Když to říKal, uchopil mne pan Letourneur za ruku a něžně ji hladil.
„Za vaši námahu… Ano… také se najíte… trochu…!“ Ubohý otec! Když ho poslouchám, třesu se jako dítě! Celá moje bytost se chvěje a srdce mně bije, jako by chtělo puknout! V té chvíli cítím, že pan Letourneur mně vsunul do ruky kousek sucharu.
„Dejte pozor, aby vás neviděli!“ dodává.
„Netvoři! Zavraždili by vás! Je to na jeden den… avšak zítra… vám dám opět!“ Ubožák, nedůvěřuje mi! Snad má pravdu, protože jakmile jsem kousek sucharu ucítil v rukou, už jsem cítil nutkání, strčit jej sám do úst!
Přemohl jsem se, ale jestli ti, kdo čtou tento příběh, pochopí vše, co zde nemohu vyjádřit!? Noc nadešla s rychlostí, která je vlastní těmto hlubokým zeměpisným šířkám. Přiblížil jsem se k Andrému Letourneurovi a podal jsem mu kousek sucharu „jakoby pocházel ode mne.“
Mladý muž se vzchopil. Potom řekl:
„A můj otec?“ Odpověděl jsem mu, že pan Letourneur měl svůj díl… já rovněž… že zítra… i další dny budu moci dát bezpochyby ještě… aby jen bral…
André se mne dál nevyptával, odkud mám suchar a položil ho chtivě do úst.
Toho večera jsem navzdory nabídce pana Letourneura nejedl nic…
Nic!

Dne 7. ledna

Již několik dnů je kůže na nohou některých námořníků rozežrána až na živé maso mořskou vodou, která se stále přelévá přes podlahu voru, jakmile nastane vlnobití. Owen, kterého člunař střežil spoutaného na přídi voru od oné vzpoury, je v žalostném stavu. Na naši žádost byl zbaven pout. Sandon a Burke jsou rovněž zraněni žíravinou těchto slaných vod, a my ostatní jsme dosud uchráněni pouze proto, že na záď voru vlny méně dorážejí.
Dnes se člunař vrhl, zachvácen zuřivostí z hladu, na cáry plachet a na dřevěné třísky. Dosud slyším, jak se jeho zuby zatínaly do těchto látek.
Hnán strašným hladem, snažil se ubožák naplnit si žaludek, aby roztáhl jeho sliznici. Usilovně hledal. Konečně nalezl na jednom z ráhen, z nichž je sbita kostra našeho voru, koženou spojku. Tato kůže, je živočišná hmota, trhá ji a polyká s nevýslovnou hltavostí, a zdá se, že pozření této látky mu poskytuje jakousi úlevu. Všichni ho ihned následují. Klobouk z vydělané kůže, stínítka čepic, vše co je ze zvířecí kůže je žvýkáno. Uchvátil nás zvířecí pud, jemuž nikdo nemůže odolat. Zdá se v té chvíli, že v nás není nic lidského. Na tento výjev nikdy nezapomenu!

Nebyl-li ukojen hlad, tedy alespoň jeho hryzání bylo na chvíli ukonejšeno. Ale někteří z nás nesnesli tuto odpornou stravu, a byli zachváceni dávením.
Promiňte mi tyto podrobnosti! Nemohu však zatajit nic, co trosečníci na Chancelloru vytrpěli! Z tohoto vyprávění bude zřejmé, jaké tělesné i duševní útrapy mohou lidské bytosti snést. Kéž to bude ponaučením z toho deníku. Řekl jsem vše, a tuším, bohužel, že jsme ještě nedosáhli nejvyšší míry našeho utrpení!
Pozorování, které jsem z tohoto výjevu učinil, potvrzuje moji domněnku o kuchaři. Hobbart, ačkoliv pokračoval ve svém bědování, dokonce je i přeháněl, se nezúčastnil ničeho. Podle jeho nářku umírá vysílením, avšak podle jeho vzezření byste řekli, že je ušetřen všeobecných útrap. Má snad tento pokrytec tajně ukryté zásoby, z nichž dosud čerpá? Střežil jsem ho sice, ale dosud jsem nic neobjevil.
Horko je stále prudké, dokonce nesnesitelné, není-li zmírňováno větrem. Dávka vody je zajisté nedostatečná, ale hlad ubíjí žízeň. Říkám si, že nedostatkem vody bychom ještě trpěli mnohem více, než nedostatkem potravy, nemohu tomu uvěřit, nebo alespoň si to v této chvíli představit. Což ovšem bylo již častěji pozorováno. Kéž nás chrání Bůh a neuvrhne na nás tyto nové, nejhorší útrapy!
Naštěstí zbylo ještě několik pint vody v bečce, která byla za bouře napůl rozbita, a druhá bečka je ještě nedotknutá. Ačkoliv se náš počet zmenšil, uskromnil kapitán navzdory námitkám denní dávku na půl pinty (23 centilitrů) pro osobu. V čemž s ním souhlasím.
Pálenky zbývá ještě asi čtvrt galonu, a je uložena na bezpečné místo na zádi voru.
Dnes 7. ledna o půl osmé hodině večerní se jeden z nás rozžehnal s životem. Zbývá nás pouze čtrnáct! Poručík Walter vydechl naposledy v mých loktech, a ani péče slečny Herbeyové ani moje ošetřování mu nemohlo pomoci… Již netrpí!
Několik okamžiků před smrtí děkoval Walter slečně Herbeyové i mně sotva srozumitelným hlasem:
„Tento list," řekl, a přitom vypadl z jeho třesoucí se ruky zmačkaný list, „tento list… od mé matky… nemám již sil… Je poslední, který jsem obdržel!… Říká v něm: očekávám tě, milé dítě, chci tě opět uvidět!… Ne, ne, maminko, již mne nespatříš!… Ten list… pane… položte na mé rty… chci zemřít… s ním na rtech… Matko! Můj Bože!…" Vložil jsem opět list do již chladnoucí ruky poručíka Waltera, a zdvihl jsem ji k jeho rtům. Jeho zrak na okamžik oživl, zaslechli jsme slabý zvuk polibku! Poručík Walter je mrtev! Bůh budiž milosrdný jeho duši!

IX. KAPITOLA
Dne 8. ledna

Po celou noc jsem zůstal u ubožákova těla, a slečna Herbeyová se přišla několikrát pomodlit za mrtvého.
Když nastal den, byla mrtvola již úplně ztuhlá. Spěchal jsem… ano, spěchal jsem vhodit ji do moře. Požádal jsem Roberta Curtise, aby mně pomohl při této smutné povinnosti. Až bude tělo zahaleno do zbědovaného oděvu, vrhneme je do moře, a doufám, že díky své nesmírné vyhublosti se nevynoří na hladinu.
Za úsvitu, s jistou opatrností, abychom nebyli spatřeni, vyjmuli jsme, Robert Curtis a já, z poručíkových kapes některé předměty, které odevzdáme jeho matce, zůstane-li jeden z nás naživu. V okamžiku, kdy jsem chtěl mrtvolu přikrýt oděvem, který mu poslouží za rubáš, nemohl jsem potlačit výraz zděšení.
Levá noha chyběla, hnát byl pouze krvavým pahýlem!
Kdo je původcem tohoto zneuctění? Podlehl jsem tedy v noci únavě a někdo využil mého spánku, aby mrtvolu zohavil! Ale kdo to spáchal?
Robert Curtis se rozhlédl kolem a jeho pohled je hrozný. Ale na palubě je vše jako obvykle, a ticho je přerušováno pouze několikerým zaúpěním. Snad jsme pozorováni! Pospěšme si hodit tělo do moře, abychom se vyvarovali ještě strašnějších výjevů!
Krátce jsme se pomodlili, ponořili jsme do vln mrtvolu, která ihned zmizela.
„U sta hromů! Dobrá strava pro žraloky!" Kdo to řekl? Ohlédnu se. Je to černoch Jynxtrop.
Člunař je v té chvíli vedle mne.
„Domníváte se," říkám, „že nešťastníci tu nohu…?"
„Tu nohu?… Ah, ovšem!" odpověděl mně člunař zvláštním hlasem.
„Ostatně je to jejich právo!"
„Jejich právo!" zvolal jsem.
„Je lépe, jedí-li mrtvého, než živého!" Na tuto chladně pronesenou odpověď jsem nedovedl nic namítnout, a ulehl jsem na zádi voru.
K jedenácté hodině se udála šťastná příhoda. Člunaři, který měl od rána udice ve vleku, se tentokrát zdařil lov. Skutečně, tři ryby se chytily. Jsou to tři velké tresky asi osmdesát centimetrů dlouhé, patřící k tomu druhu ryb, které sušené jsou známé pod jménem „hňup".
Sotva člunař vytáhl na palubu tyto tři ryby, námořníci se na ně vrhli.
Kapitán Curtis, Falsten a já jsme pospíchali je zadržet, a brzy byl pořádek obnoven. Tři tresky je málo pro čtrnáct osob, ale konečně každému se dostalo jeho dílu. Někteří z nás spolykali ryby syrové, takřka ještě živé, a těch je většina.
Robert Curtis, André Letourneur a slečna Herbeyová měli tolik síly, že počkali. Zapálili v rohu voru několik štěpin dřeva a upekli své díly. Já jsem nebyl tak statečný a snědl jsem maso ještě krvavé.
Pan Letourneur nebyl trpělivější než já a mnozí jiní. Vrhl se jako hladový vlk na svůj díl ryby. Divím se, že ubohý muž, který již tak dávno nejedl, je dosud naživu; nechápu to!
Řekl jsem, že člunař měl velkou radost, když vytáhl nalíčené šňůry, dokonce se tato radost stupňovala až k extázi. Je si jistý, že se mu opět vydaří lov, a zachrání nás od hrozné smrti.
Pohovořil jsem si s člunařem a povzbudil jsem ho, aby obnovil svůj pokus.

„Zajisté!“ řekl, „… o tom není pochyb… budu pokračovat… budu pokračovat!…“
„Proč tedy nevrhnete udice znovu?“ ptal jsem se.
„Nyní ne!“ odvětil mně vyhýbavě. „K lovu velkých ryb je noc výhodnější než den, a s vnadidlem musíme šetřit. Jsme tak bezmyšlenkovití, že jsme nenechali ani zbytek k navnadění udic.“
Opravdu; tuto chybu snad nelze napravit.
„Avšak když se vám to podařilo poprvé bez návnady…“ řekl jsem.
„Měl jsem návnadu.“
„Dobrou?“
„Výtečnou, pane, a proto ryby braly!“ Pohlédl jsem na člunaře, který se rovněž na mne podíval.
„Zbylo vám ještě k navnadění udic?“
„Ano,“ odvětil člunař šeptem a opustil mne, aniž by připojil slova.
Přece nám však dalo toto skromné sousto trochu sil a tím i trochu naděje. Hovoříme o člunařově lovu, a zdá se nám být nemožné, aby se nezdařil i podruhé. Přestal nás konečně osud pronásledovat?
Nepopíratelným důkazem, že se nám poněkud ulevilo, je, že začínáme opět hovořit o minulosti. Naše myšlenky se již neobírají pouze bolestnou přítomností a děsivou budoucností, která nám hrozí. Páni Letourneurové, Falsten, kapitán a já si připomínáme události, které se přihodily od ztroskotání lodi. Vzpomínáme na přátele, kteří zahynuli, na podrobnosti požáru, na uváznutí lodě, na úskalí Ham Rock, na otvor v lodním boku, na hroznou plavbu ve stožárových koších, na vor, na bouři a na všechny příhody, které se nám nyní zdají být tak vzdálené. Ano! To všechno se stalo, a my dosud žijeme!
Žijeme! Lze to však nazvat životem? Z dvaceti osmi je nás pouze čtrnáct, a brzy nás snad bude jen třináct!
„Špatné číslo!“ řekl mladý Letourneur, „ale bude těžké nalézt čtrnáctého!“ V noci z 8. na 9. ledna vrhl člunař opět udice na zádi člunu, a bděl u nich sám, nechtěl je nikomu svěřit.
Ráno jsem k němu přistoupil. Teprve se rozednívalo, snažil se žhavým zrakem proniknout temnotu těchto vod. Neviděl mne, a neslyšel mne ani přijít.
Dotkl jsem se lehce jeho ramene. Obrátil se ke mně.
„Nuže, člunaři?“
„Prokletí žraloci zhltali mé návnady,“ odpověděl temným hlasem.
„Žádné vám nezbyly?“
„Nezbyly! A víte, jaké ponaučení z toho plyne?“ dodal, a sevřel mi ruku: „Abychom nic nekonali napůl…“ Přitiskl jsem mu ruku na ústa! Rozuměl jsem!…
Ubohý Walter!

Ze dne 9. na tO. leden

Dnes opět nastalo bezvětří. Slunce žhne, vítr se úplně ztišil a ani vráska neruší dlouhé vzdouvání moře, které se nepatrně zvedá. Neexistuje-li zde nějaký proud, jehož směr je pro nás ovšem nemožné určit, potom se vor naprosto nepohybuje.
Řekl jsem, že vedro je dnes nesnesitelné. Následkem toho je nesnesitelná i naše žízeň. Poprvé strašně trpíme nedostatkem vody. Tuším, že tato muka budou ještě nesnesitelnější, než muka hladu. Již nyní má většina z nás suchem sevřená ústa, hrdlo i hltan, protože sliznice se stává rohovitou vlivem horkého vzduchu, přiváděného dýcháním.
Na mé naléhání pozměnil kapitán pro tentokrát obvyklý pořádek. Povolil dvojnásobnou dávku vody, tak že můžeme - nechť je tomu jakkoliv - uhasit svoji žízeň čtyřikrát denně. Říkám „nechť je tomu jakkoliv,“ protože tato voda uchovaná na dně bečky je skutečně vlažná, ačkoliv je přikryta plachtou.
Je to celkem zlý den. Vlivem hladu upadají námořníci znovu v zoufalství.
Vítr se nezvedl ani s východem měsíce, který je skoro v úplňku.
Protože však tropické noci jsou svěží, pociťujeme poněkud úlevu; ve dne je však teplota nesnesitelná. Z tak patrného zvýšení teploty lze soudit, že vor byl zahnán značně na jih.
Po zemi nikdo již ani nepátrá. Skoro se zdá, že zeměkoule má pouze tekutý povrch. Stále a všude nekonečný oceán.
Dne 10. ledna totéž bezvětří, stejná teplota. Nebe na nás sálá žhavým deštěm, vdechujeme planoucí vzduch. Jsme trýzněni neodolatelnou žádostivostí pití, a zapomínáme žízní na útrapy hladu, očekáváme se zběsilou dychtivostí, kdy nám Robert Curtis rozdělí několik krůpějí vody, z nichž se skládá naše dávka. Ach, napít se jednou jen dosyta, vyprázdnit třeba celou naši zásobu a potom zemřít!
V této chvíli - je poledne - byl zachvácen jeden z našich společníků prudkými bolestmi, které mu vynucují výkřiky. Je to povstalec Owen, který leží na přídi voru, a svíjí se v hrozných křečích.
Plazím se k Owenovi. Ať se choval jakkoliv, lidskost velí zkusit, zda je možné mu poskytnout nějakou úlevu. Vtom námořník Flaypol vykřikne. Obrátím se.
Flaypol je vztyčen, opírá se o zápory stěžně, a jeho ruka ukazuje na východě bílou tečku na obzoru.
„Loď!“ volá.
Všichni jsme se vzchopili. Na voru zavládlo naprosté ticho. Owen potlačil výkřiky, a vztyčil se jako ostatní.
Ve směru naznačeném Flaypolem se skutečně objevila bílá tečka.
Avšak pohybuje se? Je to plachta? Co o tom soudí námořníci, jejichž zrak je tak bystrý?
Pozoruji Roberta Curtise, který má ruce pře křížené, a zkoumá bílý bod. Jeho tváře jsou rozpálené, všechny části jeho tváře vystupují následkem stažení očních svalů, obočí svraštěné, oči napůl přimhouřené, vkládá do zraku veškerou svoji schopnost vidění. Je-li tento bílý bod plachta, jistě se v tom nezmýlí.

Avšak zavrtěl hlavou, jeho ruce klesly.
Pohlédnu na moře. Bílá tečka tam již není. Není to loď, ale nějaký odlesk, zpěněný hřeben vlny - jestli to byla loď, potom již zmizela!
Jaká stísněnost následovala po tomto okamžiku naděje! Všichni jsme opět zaujali své obvyklé místo. Robert Curtis zůstal nepohnut, nepátrá však po obzoru.
Vtom začal Owen křičet s ještě větší silou. Celé jeho tělo se svíjí strašlivou bolestí, a pohled na něho je skutečně děsný. Jeho hrdlo je sevřeno křečovitými záchvaty, jazyk suchý, břicho nadmuté, jeho tepna se ozývá slabými údery, rychlými a nepravidelnými. Nešťastník je zmítán prudkými křečovitými pohyby, dokonce i strnulým škubáním.
Podle těchto příznaků není nejmenší pochybnosti, že Owen byl otráven měděnkou.
Nedostává se nám nutných léků, abychom neutralizovali účinky toho jedu. Přece však můžeme vyvolat vrhnutí, abychom odstranili látky, které se nalézají v žaludku Owena. Tohoto účinku lze dosáhnout teplou vodou. A žádám Roberta Curtise o trochu vody. Kapitán svoluje. Jelikož v prvním sudu už nebyla voda, chtěl jsem nabrat vodu z druhého, ještě nepoužitého, když tu se Owen vzchopil na kolena a zvolal hlasem, který se již nepodobal lidskému:
„Ne, ne, ne!“
Proč ne? Přiblížím se k Owenovi a vysvětluji mu, co chci udělat.
Odpověděl mně však ještě rázněji, že tuto vodu nechce pít.
Pokouším se tedy u nešťastníka vyvolat vrhnutí tím, že mu dráždím čípek a brzy vyvrhl modravou tekutinu. Je nyní příliš jisté, že byl Owen otráven síranem měďnatým, modrou skalicí a kdybychom udělali cokoliv, Owen je ztracen!
Ale jak se otrávil? Dávení mu poněkud poskytlo úlevu. Konečně může mluvit. Kapitán a já se ho vyptáváme…
Nepokusím se ani vylíčit dojem, jakým na nás působila odpověď tohoto nešťastníka.
Owen, donucen hroznou žízní, vzal několik pint vody ze sudu, který dosud nebyla otevřen!… Voda v této bečce je otrávená!

Ode dne 11. do 14. ledna

Owen v noci zemřel za křečovitého škubání, které dostoupilo neobyčejné prudkosti.

Je to až příliš pravdivé! V otrávené bečce kdysi bývala modrá skalice. To je zřejmé. Avšak jakou náhodou byla tato bečka použita jako nádoba na vodu a jakou ještě osudnější náhodou byla naložena na vor?… Na tom nyní vůbec nezáleží. Je ovšem jisté, že nemáme vodu.
Owenovo tělo muselo být uvrženo do moře, neboť se začalo bezprostředně po smrti rozkládat. Člunař ani nemohl udice navnadit masem, které již nemělo žádnou pevnost. Tedy ani smrt tohoto bídníka nám nebyla prospěšná!
Ačkoliv všichni známe situaci, ve které se nyní nacházíme, jsme potichu. Co můžeme říci? Ostatně je nám nanejvýš trapné slyšet i zvuk svého hlasu. Stali jsme se velmi podrážděnými a je lépe, že nemluvíme, neboť nejmenší slovo, pohled, posunek postačí, aby vyvolaly zuřivost, kterou již nešlo opanovat. Ostatně nechápu, že ještě nejsme všichni šílení!
Dne 12. ledna jsme již neobdrželi dávku vody, neboť byla včera do poslední kapky spotřebována. Na obloze není ani mráček, který by, mohl poskytovat trochu deště a teploměr ukazuje sto čtyři stupně Pahrenheita (40 stupňů Celsia) ve stínu - jestli je ovšem na tomto voru stín.
Dne 13. je stejná situace. Mořská voda mně začíná rozežírat nohy až na živé maso, ale sotva si toho všímám. Stav těch, kdo byli dříve postiženi tímto zlem, se nijak nezhoršil.
Ach! Když uvážím, že je kolem nás tolik vody, která by se stala pitnou, kdybychom ji vypařili nebo proměnili na led! Proměněna na páru nebo na led, by již neobsahovala ani molekulu soli a mohla by se pít.
Avšak chybí nám přístroje a nemůžeme je zhotovit.
Člunař a dva námořníci se dnes vykoupali, i když se vydávali do nebezpečí, že budou pohlceni žraloky. Lázeň jim poskytla trochu úlevy a poněkud je osvěžila. Tři naši přátelé a já - kteří umíme plavat málo - jsme se uvázali na konec lana a zůstali jsme v moři skoro půl hodiny.
Po celý ten čas střežil Robert Curtis vlny. Naštěstí se žádný žralok nepřiblížil. Navzdory našemu naléhání a navzdory útrapám, slečna Herbeyová nechtěla následovat náš příklad.
Dne 14. ledna kolem jedenácté hodiny se ke mně přiblížil kapitán a pravil mně šeptem do ucha:
„Nehýbejte se, abyste se neprozradil, pane Kazallone. Mohu se mýlit a nechtěl bych způsobit našim společníkům nové zklamání.“ Pohlédl jsem na Roberta Curtise a on pravil:
„Tentokrát jsem skutečně zpozoroval loď!“
Kapitán udělal dobře, že mne na to připravil, neboť bych nemohl potlačit první pohyb.
„Pohleďte,“ připojil, „tam přes levý bok zádi!“
Vzchopil jsem se, předstíral jsem lhostejnost, kterou nemám vůbec v povaze a přeběhl jsem zrakem okruh obzoru, naznačený Robertem Curtisem.
Můj zrak není zrakem námořníka, ale přece jsem rozpoznával málo zřetelnou siluetu lodi s plachtami.
Skoro v tutéž chvíli zvolal člunař, který několik okamžiků pohlížel na tu stranu:
„Loď! Loď!“ Oznámení, že je nablízku loď, nevyvolalo bezprostřední dojem, jaký by každý očekával. Nevzbudilo to pohnutí, buď že tomu nechtěl nikdo uvěřit, anebo že byly vyčerpány síly. Nikdo se nevzchopil. Člunař však několikrát opakoval: „Loď, loď!“ a všechny zraky se upřely na obzor.
Tentokrát je to nesporná skutečnost. Vidíme loď, ve kterou jsme nedoufali! Uvidí ona nás?
Námořníci se snaží rozeznat tvar a směr lodi - především směr.

Robert Curtis prozkoumal loď s největší pečlivostí a pravil:
„Tato loď je briga, která pluje šikmo na vítr, s plachtami upevněnými k levému boku. Jestli zachová dvě hodiny tento směr, musí nezbytně protnout naši dráhu.“ Dvě hodiny! Dva věky! Směr lodi se může každou chvíli změnit, tím spíše, že při tomto způsobu plavby šikmo na vítr je možné, že se pouze snaží dostat vítr za sebe. A je-li tomu tak, tedy až dosáhne příznivého větru, přehodí svá plachetní lana na pravý bok a vzdálí se. Ach, kdyby plula po větru nebo alespoň s větrem ze strany, měli bychom šanci doufat!
Je tedy nutné, aby nás loď spatřila! Je nutné za každou cenu, aby nás zpozorovala. Robert Curtis nařídil, aby bylo použito všech možných znamení, neboť briga je ještě asi dvanáct mil na východ a naše volání by nezaslechli. Nemáme žádnou střelnou zbraň, jejíž rána by mohla vzbudit pozornost. Zavěsme tedy jakousi vlajku na špici stěžně. Šátek slečny Herbeyové je červený a tato barva se na obzoru moře a oblohy odráží nejlépe.
Šátek slečny Herbeyové byl zavěšen a slabý vánek, který v této chvíli vlní povrchem moře, rozvinul jeho záhyby. Chvílemi zavlaje a naše srdce jsou plná naděje. Když člověk tone, víme, s jakou energií se uchopí i nejmenšího předmětu, který mu poskytuje oporu. Vlajka je pro nás takový předmět!
Po celou hodinu se nám naskýtalo tisíce možností. Briga se zřejmě přiblížila voru, ale chvílemi se zdá, že se zastavila a ptáme se, jestli se neobrací.
Jak zvolna ta loď pluje! Ačkoliv má všechny plachty rozvinuty, přece jsou nad obzorem viditelné sotva její vrcholkové plachty a lana držící stěžeň. Ale vítr je slabý a ještě se utišuje!… Dali bychom roky života za to, abychom byli starší o hodinu!
Člunař i kapitán, kolem půl jedné hodiny, soudí, že je briga vzdálena od voru asi ještě devět mil. Za půl druhé hodiny se tedy přiblížila jenom o tři nule. Možná, že větřík, který nám vane nad hlavami, až k ní nedosahuje. Zdá se mně, že se nyní její plachty ani nedmou, že visí splihle podél stěžně. Pátrám, zda se nezdvihá vítr, avšak vlny jakoby usnuly a větřík, který nám poskytl tolik naděje, umírá na širém moři.
Postavil jsem se na zádi vedle pánů Letourneurů a slečny Herbeyové a naše pohledy neustále přebíhaly z lodi na kapitána. Robert Curtis stál nepohnutě na přídi, opíral se o stěžeň a člunař stál vedle něho. Nespouštěli ani na okamžik brigu z očí. Čteme z jejich tváří, které nemohou zůstat netečné, všechny pocity, které prožívají. Nebylo proneseno ani slovo až do okamžiku, kdy tesař Douglas vykřikl s přízvukem, který je nemožné vyjádřit:
„Obrací se!“ Veškerá naše bytost je v této chvíli v našich očích! Vztyčili jsme se někteří na kolenou, jiní stojíce. Děsná kletba unikla člunaři z úst. Loď je od nás devět mil a na tu vzdálenost naše znamení nezpozorovala!
Vor je ovšem pouhou tečkou v prostoru, ztrácející se v zářivém odlesku slunečních paprsků. Nemohli jej spatřit! Nespatřili jej. Nechť si je kdokoliv kapitánem této lodi, kdyby nás zpozoroval, nemohl by být tak nelidský a utéci, aniž by nám přispěl na pomoc. Ne, to je nemyslitelné!
Nespatřili nás!
V tom Robert Curtis zvolal: „Oheň! Dým! Zapalme podlahu voru!
Přátelé! Přátelé! To je naše poslední naděje, že budeme spatřeni!“ Několik prken bylo vhozeno na příď tak, aby tvořily hranici. Byla zapálena, nikoliv bez obtíží, neboť jsou prkna vlhká, avšak tato vlhkost dodá kouři větší hustotu a následkem toho ho udělá i spíše viditelným.
Brzy vystupoval do vzduchu černavý sloup. Kdyby byla noc, kdyby nastal soumrak dříve, než loď zmizí, byl by tento plamen viditelný i na vzdálenost, která nás od ní dělí!
Avšak hodiny plynou, oheň uhasíná!…
Abychom za podobných okolností rezignovali a podrobili se vůli boží, je třeba velkého sebeovládání a to jsem neměl! Ne, nemohu důvěřovat v Boha, který dělá naše útrapy ještě hroznější, protože k nim přináší možnosti naděje. Rouhám se, jako se rouhal člunař!… Tu se dotkne slabá ruka mé ruky a slečna Herbeyová mně ukazuje k nebi!
Avšak je to příliš! Nechci již nic vidět, svezl jsem se na plachtovinu, ukryl jsem obličej a z mých prsou unikaly vzlyky…
Zatím loď přehodila plachty, potom se zvolna vzdalovala k východu a za tři hodiny by na obzoru, její vrcholíkové plachty, nezpozoroval ani nejbystřejší zrak.

Dne 15. ledna

Po této poslední ráně nám nezbývá, než očekávat smrt. Bude rychlejší nebo pozvolnější, ale přijde určitě.
Dnes se mraky na západě zdvihly a přinesly několik závanů větru.
I teplota je poněkud snesitelnější a navzdory stavu úplného vysílení, v němž se nacházíme, tomuto vlivu podléháme. Hrdlo vdechuje méně suchý vzduch, avšak od člunařova lovu, to je již sedm dnů, jsme nejedli.
Na voru není už nic. Včera jsem dal Andrému Letourneurovi poslední kousek sucharu, který mu zachoval jeho otec a který mně s pláčem podal. Včera se černochovi Jynxtropovi podařilo sprostit se svých pout a Robert Curtis nenařídil, aby byl znovu přivázán. A k čemu ostatně!
Tento bídník i jeho spoluviníci jsou vysíleni dlouhým půstem. O co by se nyní mohli pokusit?
Dnes se objevilo několik velkých žraloků, viděli jsme, jak jejich černé ploutve rozetínají s neobyčejnou rychlostí vlny. Nemohu se ubránit, abych je nepovažoval za živé rakve, které již brzy pohltí naše bídné pozůstatky. Už mne neděsí, spíše mne lákají. Přibližují se těsně až k okraji voru a Flaypolova ruka, když ji svěsil do moře, byla skoro jednou z těchto nestvůr uchvácena.
Člunař, jehož zaťaté zuby se jeví mezi polootevřenými rty, pozoruje upřeně nesmírně rozšířenýma očima tyto žraloky z jiného hlediska než já. Sám by je chtěl pozřít a ne být jimi pozřen. Kdyby mohl některého chytit, nepohrdnul by jeho tuhým masem. A my rovněž ne.
Člunař se o to chce pokusit a jelikož nemá hák, který by připevnil na provazec, pokouší se nějaký zhotovit. Robert

Curtis a Douglas mu porozuměli, radili se spolu a zatím házeli do vody kusy tyčí a provazů, aby dravce udrželi kolem voru.
Douglas přinesl tesařskou sekerku, ze které hodlá utvořit hák. Možná, že když žralok tento nástroj shltne, zachytí se mu v čelistech buď ostřím nebo špičkou. Na dřevěnou násadu sekerky byl přivázán pevný provaz, který je upevněn na jednom trámu voru.

Tyto přípravy dráždí naši žádostivost. Všemi možnými prostředky se snažíme vzbudit pozornost žraloků, kteří již neprchnou.
Hák je hotový, ale není čím ho navnadit. Člunař přechází po voru a hovoří sám se sebou, prohledává všechny kouty a vypadá, jako by mezi námi hledal mrtvolu.
Je tedy nutné sáhnout k prostředku, jehož už bylo jednou použito a čepel sekerky je obalena útržkem červené látky, kterou opět poskytl šátek slečny Herbeyové.
Avšak člunař nechce jednat, dokud nejsou učiněna všechna opatření. Je hák bezpečně upevněn? Vydrží uzel, kterým je provaz upevněn k voru, škubání žraloka? Je šňůra dost pevná, aby se nepřetrhla? Člunař zkouší všechny tyto důležité okolnosti. Když to udělal, spustil svůj rybářský nástroj do moře.
Moře je průhledné a snadno lze rozeznat předmět na sto stop pod hladinou. Vidím zvolna klesat hák ovinutý červenou látkou, jejíž barva se jasně odráží od modré vody.
Všichni, cestující i námořníci, se nakláníme přes okraj voru a zachováváme hluboké ticho. Avšak zdá se, že žraloci od chvíle, kdy byla nastražena jejich žravosti tato léčka, znenáhla zmizeli. Avšak jistě nejsou příliš vzdáleni a každá kořist, i když je to cokoliv, která by spadla na tomto místě, by jimi byla okamžitě pohlcena.
Najednou dal člunař rukou znamení. Ukazoval na ohromné těleso, které se blížilo k voru a rozčeřovalo povrch moře. Je to žralok, dlouhý asi dvanáct stop, který opustil hluboké vody a plave přímo k nám.
Když bylo zvíře vzdáleno od voru ne více než čtyři sáhy, přitahoval člunař zvolna provaz, aby mu dal hák do cesty a dodával červenému hadru lehkými pohyby vzezření živého tvora.
Cítím, že mně bije srdce s neobyčejnou prudkostí, jako by se jednalo o můj život.
Avšak žralok se blíží; jeho krví podlité oči se na povrchu vody lesknou a jeho nesmírně rozevřená tlama ukazuje, když se napůl otočil, podlebí opatřené ostrými zuby.
Vtom zazněl výkřik!… Žralok se zarazil a zmizel ve vodní hlubině.
Komu z nás unikl tento výkřik - nepochybně neočekávaný?
Člunař se ihned vzchopil, bledý zlostí a pravil:
„Prvního, kdo promluví, zabiju!“ A obrátil se opět ke své práci.
Člunař má ostatně pravdu.
Hák byl opět spuštěn, ale po celou půlhodinu se žádný žralok neobjevil. Bylo třeba ponořit udici na dvacet sáhů.
Zdá se mně, že v této hloubce je voda zakalená a tato okolnost prozrazuje přítomnost dravců.
Vskutku, provaz sebou najednou prudce škubnul a vysmeknul se člunařovi z rukou, ale byl pevně uvázán za trámec voru a nezmizel.
Žralok zabral a nabodnul se.
„Pomóc, chlapi, pomóc!“ volal člunař.
Ihned se všichni, cestující i námořníci vrhneme na provaz. Naše síly, vzpružené nadějí sotva stačí, neboť netvor se prudce vzpírá. Táhneme současně všichni. Brzy jsou hořejší vrstvy moře zvířeny prudkými nárazy ocasu a ploutví žraloka. Nahnul jsem se a zpozoroval jsem ohromné tělo, zmítající se ve zkrvavělé vodě.
„Rychle! Rychle!“ křikne člunař.
Konečně se vynořila hlava zvířete. Pootevřenými čelistmi vniknul hák hluboko, až do jícnu, zachytil se tam a žádné škubání jej nemůže vyprostit. Douglas se chopil širočiny, aby ho dorazil až bude v úrovni s plošinou voru.
Najednou se ozval suchý třesk. Žralok prudce sevřel čelisti, které přeťaly rukojeť sekerky a zmizel v hlubině.
Výkřik zoufalství se nám vydral z prsou.
Člunař, Robert Curtis a Douglas se ještě pokoušeli chytit žraloka, ačkoliv neměli ani udice, ani nářadí, potřebné k jejímu zhotovení. Vrhají po nich lana opatřená smyčkami, avšak lana kloužou po hladké kůži mořských dravců. Člunař se snažil přilákat je dokonce tím, že spustil bosou nohu z voru, vydávaje se v nebezpečí, že mu bude jediným stisknutím čelisti ukousnuta…
Bezvýsledné pokusy konečně přestaly a každý z nás zaujal své místo, aby na něm očekával smrt, kterou už nemůže nic odvrátit.
Nevzdálil jsem se však tak rychle, abych nezaslechl, jak člunař říKá Robertu Curtisovi:
„Kapitáne, kdy budeme losovat?“ Robert Curtis sice neodpověděl, ale otázka už byla pronesena.

Dne 16. ledna

Rozložili jsme se na plachty. Posádka lodi, která by plula kolem, by se domnívala, že vidí trosku pokrytou mrtvolami.
Hrozně trpím. Domnívám se, že bych ani nemohl jíst, ve stavu, ve kterém se nacházejí mé rty, můj jazyk, moje hrdlo a přece moji přátelé a já na sebe vrháme divoké pohledy.
Dnes je vedro tím silnější, protože se nebe chystá k bouři. Zdvíhají se těžké páry, ale zdá se mně, že může pršet všude, jenom na tomto voru ne.
Přece však každý pozoruje žádostivým zrakem zvedající se mraky.
Naše rty po nich dychtí. Pan Letourneur zdvihá sepjaté ruce k nelítostným nebesům.

Naslouchám, zda vzdálené hřmění nezvěstuje bouři. Je jedenáct hodin dopoledne. Páry zakryly sluneční paprsky, ale již nemají vzhled elektrických mraků. Je zřejmé, že se bouře nerozpoutá, neboť má spousta mračen stejnotvárné zabarvení a jejich obvod, za úsvitu tak přesně ohraničený, se rozplynul v šeď. Je to nyní jenom mlha.
Avšak nemůže se z této mlhy, ať je jí sebeméně, utvořit třeba jen několik krůpějí?
„Prší!“ zvolá najednou Douglas.
Skutečně, asi půl míle od voru je nebe čárkováno rovnoběžným pruhováním. Padá déšť a vidím, jak se krůpěje odrážejí od povrchu oceánu. Vítr, který zesílil, vane směrem k nám. Kéž se tento mrak nevyprázdní dříve, než dospěje nad naše hlavy!
Konečně se nad námi Bůh smiloval. Déšť prší ve velkých krůpějích, jaké padávají z bouřlivých mraků. Avšak tento liják nepotrvá dlouho, je třeba zachytit vše, co může poskytnout, neboť již skvělý pruh světla ozařuje spodní kraj mraku nad obzorem.
Robert Curtis dal postavit rozbitý sud tak, aby zachytil co nejvíce vody a plachty byly rozestřeny tak, aby je déšť zasahoval na co největší ploše.
Lehli jsme si naznak s otevřenými ústy. Voda mně osvěžuje obličej, rty a cítím, jak mně vtéká do hrdla! Ach, nevýslovná rozkoš! Vlévá se do mne život! Sliznice mého hrdla se tímto dotykem opět stává vláčnou.
Vdechuji a polykám oživující vodu, která proniká až do nejhlubšího nitra mé bytosti!
Déšť trval asi dvacet minut, načež se mračno, napůl vyprázdněné, rozplynulo v prostoru.
Povstali jsme v mnohem lepším stavu, ano „mnohem lepším“. Tiskneme si ruce, hovoříme! Zdá se nám, jako bychom byli zachráněni.
Bůh ve svém milosrdenství nám opět pošle mračna, která nám poskytnou ještě vodu, kterou jsme tak dlouho postrádali! Mimo to voda, která spadla na vor, nebude zmařena. Sud i plachta ji zachytily, bude pečlivě uschována a rozdělována po kapkách.
Vskutku, sud obsahuje asi dvě nebo tři pinty vody a když vytlačíme vodu, kterou nasákly plachty, ještě svoji zásobu trochu zvětšíme.
Námořníci se to chystali provést, Robert Curtis je však zadržel a pravil:
„Počkejte okamžik! Je ta voda pitná?“ Pohlédnu na něho. Proč by nebyla pitná voda, která je jen dešťová?
Robert Curtis ze záhybu plachty vytlačil trochu vody do plechové misky, ochutnal ji a k mému největšímu překvapení ji ihned vyplivl.
Ochutnal jsem také. Voda je slaná! Řekli byste, že je to mořská voda!
Příčina toho je, že byly plachty dlouho vydány vlivu vln a nechaly vodě slanost, kterou byly nasyceny. Je to nehoda, kterou nelze napravit! Nevadí! Přesto neztrácíme naději! Ostatně nám zbývá několik pint pitné vody v sudu. A mimo to déšť přišel a opět přijde.

X. KAPITOLA
Dne 17. ledna

Když byla na okamžik utišena žízeň, zachvátil nás přirozeně s ještě větší prudkostí hlad. Není žádný prostředek, zmocnit se bez udice a bez návnady jednoho ze žraloků, hemžících se kolem voru?
Není, než vrhnout se do moře a napadnout nestvůry ranami nožem v jejich vlastním živlu, jak to dělají indičtí lovci perel. Robert Curtis to chtěl udělat. Zadrželi jsme ho od toho rozhodnutí. Žraloků je příliš mnoho a znamenalo by to jistou smrt, která by nikomu neprospěla.
Připomínám, že když se nám někdy podaří utišit žízeň buď koupáním nebo žvýkáním kovového předmětu, není tomu tak s hladem a ničím nelze nahradit výživnou látku. Ostatně voda může být vždy poskytnuta přírodním úkazem - například deštěm. Netřeba se tedy nikdy vzdát úplné naděje na pití, ale naděje na získání potravy není naprosto žádná.
Nuže, došlo až k tomu. Abych nezamlčel nic, někteří z mých přátel na sebe žádostivě hledí. Kdo pochopí, po jakém svahu klesají naše myšlenky, k jakým až divokostem mohou útrapy dohnat mozek, pokoušený jedinou myšlenkou!
Když přešly mraky, které nám poskytly půlhodinový déšť, obloha se opět vyjasnila. Vítr na chvíli zesílil, brzy však ustal a plachta ochable visí podél stěžně. Ostatně ani nežádáme, aby námi vítr pohyboval. Kde se vor asi nachází? Do kterého bodu Atlantického oceánu nás větry a proudy zahnaly? Nikdo nemůže říci ani si přát, aby vál vítr z východu spíš než ze severu nebo z jihu! Žádáme na větru jedinou věc, totiž aby osvěžil naše prsa, aby přinesl trochu par do suchého vzduchu, který nás mučí, aby konečně zmírnil žhoucí vedro, které na nás lije slunce, planoucí v zenitu.
Nastal večer a noc bude temná až do půlnoci, kdy vyjde měsíc, který vstupuje do své poslední čtvrti. Souhvězdí, poněkud zamlžená, nezáří třpytivým svitem, který osvětluje chladné noci.
V jakémsi třeštění vlivem krutého hladu, který se na sklonku dne obyčejně zdvojnásobuje, jsem se položil na plachty rozhozené na pravém boku voru a naklonil jsem se nad vodní hladinu, abych vdechoval její chlad!
Kdo z mých druhů, kteří ulehli na svých obvyklých místech, nalezne zapomenutí svých útrap? Snad ani jeden. Má hlava je jako prázdná a svírají mne mučivé myšlenky.
Přece se mne však zmocnila chorobná dřímota, která není ani bděním, ani spánkem. Nevím, jak jsem se nacházel ve stavu takového úplného vysílení. Vzpomínám si jen tolik, že mne z něho pojednou vyrušil zvláštní pocit.
Nevím, zda sním, ale mého čichu se dotknula vůně, kterou jsem zpočátku nedovedl rozeznat. Jeto neurčitý výpar, který ke mně chvílemi zanáší slabý větřík. Mé nosní dírky se rozšiřují a nadechují. Již chci volat: „Jaká je to vůně?…“ Ale jakýsi instinkt mne zadržel, a vzpomínám, jako vzpomínáme na zapomenuté slovo nebo jméno.
„Ale vždyť to je vůně vařeného masa!“ Říkám najednou jako člověk, který si vzpomenul.
Nejživější žádostivost mne přesvědčuje, že se mé smysly nemohou mýlit a přece, na tomto voru…

Vzchopím se na kolena, nadechuji znovu a - promiňte mi ten výraz - čenichám vzduch kolem!… Jsem tedy po větru od předmětu, který působí vůni a následovně se tento předmět nachází na přídi voru.
Opustil jsem své místo a plížil se jako zvíře, řídil se čichem jako slídící ohař. Brzy jsem stopu ztratil, buď že jsem se vzdálil od cíle, nebo že větřík ulehl, brzy jsem opět ucítil výpar, který se jevil s novou zřejmostí.
Konečně jsem našel stopu, jsem na ní a cítím, že se blížím přímo k předmětu.
V tu chvíli jsem dorazil do kouta pravého boku na přídi voru a rozeznávám podle vůně, že je to uzená slanina. Nemýlím se. Jazyk se mně chvěje dychtivostí!
Zbývá mně než vniknout pod široký záhyb plachty. Nikdo mne nevidí, nikdo mne neslyší. Plížím se po kolenou a po loktech. Natáhnu ruku. Moje ruka uchopí předmět, zabalený do kusu papíru. Rychle ho vytáhnu a pohlédnu na něho ve světle měsíce, který v té chvíli vychází nad obzor.
Není to klam. Držím v ruce kousek slaniny, sotva čtvrt libry, stačí však, aby na den uklidnila moji trýzeň. Nesu ji k ústům a…
Kdosi mne uchopil za ruku. Obrátím se a sotva potlačím výkřik.
Poznávám kuchaře Hobbarta.
Vše je mně jasné, i zvláštní Hobbartův stav, jeho zdraví, které bylo poměrně nejlepší, i jeho pokrytecké nářky. Ve chvíli ztroskotání se mu podařilo zachránit nějaké zásoby, ukryl je a živil se jimi, kdežto my jsme umírali hlady. Ach, ten lotr!
Avšak ne! Hobbart jednal dobře. Shledávám, že je to člověk opatrný, chytrý a jestli uschoval nějakou potravu bez vědomí všech, tím lépe pro něho… a pro mne.
Hobbart ale tomu tak nerozumí. U chopil mou ruku a snažil se mně vyrvat kousek slaniny, aniž by však promluvil; nechce vzbudit pozornost svých společníků.
Mám tutéž příčinu jako on, abych mlčel. Není třeba, aby všichni ostatní mně přišli tuto kořist vyrvat! Zápasím tedy tiše, avšak s tím větší zuřivostí, když zaslechnu, že Hobbart praví mezi zuby: „Můj poslední kousek, poslední sousto!“ Jeho poslední sousto! Musím je mít za každou cenu, chci je, dostanu je! Uchopím svého protivníka za hrdlo, chroptí mně pod rukou a brzy klesne bez pohnutí!
Já drtím kousek slaniny mezi svými zuby a držím Hobbarta přitisknutého k zemi…
Potom námořníka pustím, znovu se odplížím a vracím se na své místo na zádi.
Nikdo mne neviděl. Jedl jsem!

Dne 18. ledna

Očekávám den se zvláštní úzkostí! Co Hobbart řekne? Zdá se mně, že má právo mne udat! Avšak ne, to je nesmysl. Kdybych vyprávěl, co se stalo, když řeknu, jak Hobbart žil, kdežto my umírali hlady, jak se bez našeho vědomí živil a my ne, jeho kamarádi by ho bez milosti ubili.
Ale navzdory tomu bych byl rád, kdyby se už rozednilo.
Hlad byl ve mně na chvíli ukojen, ačkoliv bylo kousek slaniny pramálo - sousto, „poslední“ sousto, jak pravil ubožák. Přece však již netrpím - a říkám to z hloubi srdce - vyčítám si, že jsem se o ten kousek slaniny nerozdělil se svými přáteli. Měl jsem pamatovat na slečnu Herbeyovou, Andrého, jeho otce… a já myslel jenom na sebe!
Zatím stoupá měsíc na obloze a brzy se objevují první zásvity dne.
Rychle se rozednívá, neboť jsme v nízkých zeměpisných šířkách, které neznají ani úsvit, ani soumrak.
Nezamhouřil jsem oči. Od prvního úsvitu se mně zdá, že vidím uprostřed stěžně se houpat beztvárnou hmotu.
Jaký je to předmět? Nemohu jej odtud rozeznat a tak jsem zůstal ležet na hromadě plachet.
Konečně se však první paprsky slunce dotkly moře a brzy jsem rozeznal tělo, které bylo uvázáno na konci lana a klátilo se podle pohybů voru.
Neodolatelná předtucha mne přitahuje k tomu tělu, přistoupím k patě stěžně…
Je to tělo oběšence. Tímto oběšencem je kuchař Hobbart! Nešťastník a já, ano já jsem ho dohnal k sebevraždě.
Z úst mně unikl výkřik hrůzy. Přátelé se vzchopí, spatří tělo a přiběhnou… Ne však proto, aby se přesvědčili, zda v něm snad ještě nezůstala jiskra života!… Ostatně je Hobbart dávno mrtev a jeho mrtvola je již ztuhlá.
Lano je okamžitě přeříznuto. Člunař, Douglas, Jynxtrop, Falsten a jiní jsou zde, a sklánějí se nad mrtvolou…
Ne, neviděl jsem! Nechtěl jsem vidět! Nebral jsem podíl na této děsné hostině! Ani slečna Herbeyová, ani André Letourneur, ani jeho otec nechtěli za tuto cenu získat úlevy svému utrpení!
Jestli snad také Robert Curtis, nevím… Neodvážil jsem se ho na nic zeptat.
Co se týká ostatních, člunaře, Douglase, Falstena, námořníků! Oh, lidé se promění v dravou zvěř… Je to strašné!
Páni Letourneurové, slečna Herbeyová a já jsme se ukryli do stanu, nechtěli jsme již vůbec nic vidět! Bylo až příliš toho, co jsme jenom slyšeli!
André Letourneur se chtěl vrhnout na tyto lidojedy a vyrvat jim tato hrozná sousta. Musel jsem s ním zápasit, abych ho udržel.
A přece to bylo jejich právo, těchto nešťastníků! Hobbart byl mrtev!
Nezabili ho! A jak kdysi řekl člunař, je „lépe sníst mrtvého než živého!“ Kdo nyní ví, zda tento výjev není předehrou nějakého hnusného dramatu, při kterém se vor potřísní krví?
Uvedl jsem všechny tyto námitky André Letourneurovi, ale nemohl jsem rozptýlit hrůzu, která u něho dosáhla vrcholu!
A co když uvážíme toto: my zemřeme hlady a osm našich společníků snad této smrti unikne!
Hobbart, díky zásobám, které ukryl, byl mnohem zdravější než my.
Žádná ústrojná nemoc se jeho tkání nedotkla. Jeho život byl ukončen v plném zdraví násilným způsobem!…
Avšak k jak hrozným úvahám se dává můj rozum vést. Vzbuzují u mne tito lidojedi spíše závist, než hrůzu?

V tu chvíli jeden z nich pozvedl hlas. Je to tesař Douglas.
Říká, že dá vypařit mořskou vodu na slunci, aby z ní získal sůl a pravil:
„A co nám zbude, nasolíme.“
„Ovšem,“ odpověděl člunař.
To je vše. Beze vší pochybnosti byl tesařův návrh přijat, neboť jsem již nezaslechl nic. Hluboké ticho zavládlo na palubě voru, a z toho jsem usoudil, že moji přátelé usnuli.
Již nehladovějí.

Dne 19. ledna

Po celý den totéž nebe, tatáž teplota. Nadešla noc, aniž by přinesla jakékoliv změny ovzduší. Nemohl jsem usnout ani na několik hodin.
K ránu jsem pak na palubě zaslechl zlostný křik. Páni Letourneurové, slečna Herbeyová, kteří jsou se mnou ve stanu, se vzchopili. Odhrnu plachtu a pozoruji, co se stalo.
Člunař, Douglas a ostatní námořníci jsou hrozně rozzuřeni. Robert Curtis sedící na zádi povstal a když se dozvěděl, co vzbudilo jejich hněv, pokouší se je utišit.
„Ne, nikoliv, dozvíme se, kdo to udělal!“ říká Douglas a vrhá kolem sebe divoké pohledy.
„Ovšem,“ souhlasí člunař, „na voru je zloděj, neboť vše, co nám zbylo, zmizelo.“
„Já to nejsem! - Já také ne!“ odpovídali námořníci kolem.
Vidím, jak ubožáci slídí po všech koutech, nadzvedají plachty, přemísťují ráhna. Jejich zlost vzrůstá, když vidí, že je všechno jejich pátrání bezvýsledné.
Člunař ke mně přistoupil a pravil:
„Vy znáte toho zloděje?“
„Nevím, co tím míníte,“ odpověděl jsem. Douglas a několik jiných námořníků se přiblížilo.
„Propátrali jsme celý vor,“ pravil Douglas. „Zbývá pouze prohledat stan…“
„Nikdo z nás stan neopustil, Douglasi!“
„Uvidíme!“
„Ne! Nechte ty, kteří umírají hlady.“
„Pane Kazallone,“ pravil člunař, který se snažil ovládat, „neobviňujeme vás… Kdyby si kdokoliv z vás vzal podíl, který včera nechtěl, byl by v právu. Ale zmizelo všechno, rozumíte, všechno!“
„Prohledejte stan!“ vzkřikl Sandon.
Námořníci přistoupili. Nemohu odolat nešťastníkům, zaslepeným zlostí. Zmocnila se mně strašná obava. Jestli byl pan Letourneur dohnán k tomu, aby vzal, ne pro sebe, nýbrž pro syna… Jestli to udělal, bude těmito zuřivci rozsápán!
Pohlédnu na Roberta Curtise, jako bych ho žádal o ochranu. Robert Curtis zaujal místo vedle mne. Obě ruce má pohroužené v kapsách, ale tuším, že jsou ozbrojené.
Vyzváním člunaře museli slečna Herbeyová a páni Letourneurové opustit stan, který byl prohledán až do svých nejtajnějších koutků naštěstí bezvýsledně.
Je zřejmé, jelikož Hobbartovy tělesné pozůstatky zmizely, že byly vhozeny do moře.
Člunař, tesař i námořníci byli zachváceni nejhroznějším zoufalstvím.
Kdo však to udělal? Hledím na slečnu Herbeyovou, na pana Letourneura. Jejich zrak mně odpovídá, že oni to nejsou.
Mé oči spočinuly na Andrém, který v té chvíli odvrátil hlavu.
Nešťastný mladík! Je to on! Chápe následky tohoto skutku?

Od 20. do 22. ledna

Po následující dny ti, kdo brali podíl na děsné hostině dne 18. ledna, trpěli méně, protože byli syti a napojeni.
Lze však popsat, co zakoušíme my: slečna Herbeyová, André Letourneur, jeho otec a já? Nelitujeme, že ty zbytky zmizely? Jestli pak odoláme, zemře někdo z nás?…
Člunař, Douglas a ostatní byli brzy opět trýzněni hladem a hleděli na nás těkavými zraky. Domnívají se tedy, že budeme jejich bezpečnou obětí?
Skutečně, čím trpíme nejvíce, není hlad, nýbrž žízeň. Ano, není mezi námi jeden, který by váhal mezi několika krůpějemi vody a několika drobty sucharu. To vždycky tvrdili trosečníci, kteří se nacházeli v okolnostech, v nichž se nacházíme my a je to pravda. Trpí se více žízní, než hlady a také se rychleji umírá.
A k tomu děsná muka, vidět kolem sebe spousty mořské vody, která se zraku zdá tak podobná sladké vodě! Několikrát jsem zkoušel pozřít několik kapek, ale vzbudila ve mně nepřekonatelný hnus a žízeň mnohem palčivější než dříve.
Ah, to je přespříliš! Je tomu již čtyřicet dva dny, co jsme opustili loď?
Kdo z nás může mít ještě naději? Nejsme odsouzeni zemřít jeden po druhém a to nejhorší smrtí?
Cítím, že jakási mlha zahaluje můj mozek. Jakoby se o mne pokoušelo třeštění. Zápasím, abych si zachoval vědomí, které ztrácím. Děsím se toho třeštění. K čemu mne dožene? Budu dost silný, abych znovu získal rozum?…
Vzpamatoval jsem se - po kolika hodinách nevím. Moje čelo bylo pokryto obklady, navlažovanými mořskou vodou, díky péči slečny Herbeyové, cítím však, že budu žít jen krátkou dobu!
Dne 22. ledna byl strašný výjev. Černoch Jynxtrop, zachvácen návalem zuřivého šílenství, pobíhá po voru a vyráží děsný řev. Robert Curtis se ho snaží upokojit, ale bezvýsledně. Vrhá se na nás, aby nás rozsápal. Musíme se proti útokům této dravé šelmy bránit. Jynxtrop uchopil sochor a je obtížné, jeho rány odrážet.

Najednou však následkem obratu, vysvětlitelného pouze záchvatem šílenství, se jeho zběsilost obrátila proti němu samotnému. Rozedírá se zuby a nehty, stříká nám krví do obličeje a křičí:
„Pijte! Pijte!“ Takto sebou zmítá po několik minut, potom zamíří na příď voru a stále křičí:
„Pijte! Pijte!“ Najednou se vymrští a zaslechnu, jak jeho tělo dopadlo do moře.
Člunař, Falsten a Douglas se vrhnuli na příď voru, aby tělo vylovili, ale vidí pouze širokou červenou skvrnu, uprostřed níž se rvou obrovští žraloci!

Dne 22. a 23. ledna

Je nás na palubě nyní pouze jedenáct, a zdá se mně nepochopitelné, že nyní každý den neznamená nové oběti. Konec tohoto dramatu, i když je jakýkoliv, se blíží. Než uplyne osm dní, dosáhneme buď země, nebo nás trosečníky zachrání nějaká loď. Jestli ne, zahyne i poslední z těch, kdo přežili Chancellor.
Dne 23. ledna se změnila tvářnost oblohy. Vítr značně zesílil. V noci vál ze severovýchodu. Plachta voru se vzdouvá a dost zřejmá brázda za vorem znamená, že se značně rychle pohybuje. Kapitán odhaduje rychlost na tři míle za hodinu.
Robert Curtis a inženýr Falsten jsou z nás zajisté nejstatnější. Ačkoliv jsou neobyčejně vyhublí, snášejí toto strádání překvapujícím způsobem. Nedovedu vylíčit, do jaké míry zhubla ubohá slečna Herbeyová.
Je to jen duše, avšak duše dosud statečná a zdá se, že se její veškerý život uchýlil do očí, které neobyčejně září. Žije už v nebi a ne na zemi!
Avšak muž dříve plný energie, člunař, je nyní úplně zdrcen. Nelze ho již poznat. Hlavu skleslou na prsa, dlouhé kostnaté ruce natažené přes kolena, zašpičatělé kolenní číšky vystupují z obnošených spodků, sedí nepohnutě v rohu voru, aniž by kdy pozdvihnul oči. Na rozdíl od slečny Herbeyové žije pouze tělem a jeho nehybnost je taková, že se někdy domnívám, že přestal žít.
Ani slovo, dokonce ani zaúpění na voru. Naprosté ticho. Nevyměníme ani deset slov za den. Ostatně těch několik slov, které by náš jazyk a naše rty, opuchlé a ztvrdlé mohly pronést, by bylo naprosto nesrozumitelných. Vor nese již pouze vyzáblé kostlivce bez krve, kteří nemají na sobě nic lidského!

XI. KAPITOLA
Dne 24. ledna

Kde jsme? Do které končiny Atlantického oceánu byl vor zahnán? Dvakrát jsem se tázal Roberta Curtise, a mohl mně odpovědět pouze neurčitě. Jelikož však stále zaznamenával směr proudů a větru, domnívá se, že jsme byli zaneseni k západu, tedy k pobřeží.
Dnes se vítr úplně utišil. Avšak na povrchu moře se jeví široké vlnění, prozrazující, že kdesi na východě je moře rozbouřeno. Ona část oceánu je nepochybně vzrušena bouří. Vor se těžce zdvihá. Robert Curtis, Falsten a tesař se snaží se zbytkem svých sil, aby upevnili části, které hrozí rozpoutáním.
Proč se namáhat. Vždyť se tato prkna konečně rozpadnou. Ať nás pohltí moře! K čemu s ním zápasit o svůj život!
Skutečně, naše útrapy dosáhly nejvyššího stupně, který člověk může snést. Není možné, aby se ještě zvětšily. Horko je nesnesitelné. Jako by na nás nebe lilo rozpuštěné olovo. Pot se nám řine ze všech párů a tímto vypařováním se ještě zvětšuje naše žízeň. Ne, nemohu vylíčit, co zakouším! Scházejí mně slova k vyjádření nadlidských bolestí.
I jediný způsob osvěžení, jehož jsme někdy mohli použít, je nám nyní znemožněn. Nikdo z nás ani nepomyslí, aby se vykoupal, neboť žraloci v hejnech obklopují náš vor.
Dnes jsem se pokusil opatřit trochu vody vypařením vody mořské.
Ale navzdory mé trpělivosti se mně podařilo sotva navlhčit kousek plátna. Mimo to je kotlík již velmi opotřeben a neodolá ohni. Prasknul a jsem nucen své práce zanechat.
Inženýr Falsten je nyní téměř zdrcen a přežije nás snad o několik dní.
Když pozdvihnu hlavu, již ho ani nevidím. Ulehl pod plachty nebo je snad už mrtev? Pouze statečný kapitán Curtis stojí na přídi a pátrá po obzoru! Když uvážím, že tento člověk… dosud doufá!
Co se mně týká, ulehl jsem na zádi voru. Zde budu očekávat smrt.
Čím dříve nastane, tím lépe.
Kolik hodin takto uplynulo, nevím…
Najednou zaslechnu výbuch smíchu. Někdo z nás nepochybně zešílel!
Výbuchy smíchu se opakují! Nepozvednu ani hlavu. Málo mně na tom záleží. Přece však několik nesouvislých slov dolehlo až ke mně.
„Louka, louka! Zelené stromy! Pod těmi stromy leží hostinec. Rychle! Pospěšte! Pálenku, gin, vodu, guineu za každou kapku! Zaplatím!
Mám zlato, mám zlato!“ Ubohý pomatenče! Všechno zlato banky by ti nyní nezískalo ani krůpěj vody.
Je to námořník Flaypol, který v záchvatu třeštění volá:
„Země! Země je zde!“ To slovo by oživilo i mrtvého. S bolestným namáháním jsem se vzpřímil. Žádná země! Flaypol přechází po palubě a směje se. Zpívá, dává znamení k domnělému pobřeží. Zajisté mu chybí přímé vjemy, sluchové, zrakové i chuťové, ale úkaz nahrazuje pouze mozkový vjem.
Mluví i se svými nepřítomnými přáteli. Vede je do svého hostince „U krále George“ v Cardiffu. Tam jim nabízí gin, whisky, vodu především vodu, vodu, kterou se spí jí. Zdá se mně, že se nachází v posledním stupni opilosti. Pod vlivem šílenství netrpí a jeho žízeň je uhašena. Ach, chtěl bych třeštit jako on!
Zda skončí ubožák tak, jako skončil černoch Jynxtrop, který se vrhl do moře?

Douglas, Falsten a člunař na to asi pomýšleli a jestli se chce Flaypol zabít, nenechají ho to udělat, aniž by „z toho měli užitek“! Hle, jak ho zvedají, jak ho sledují a střeží každý jeho pohyb. Jestli se chce Flaypol vrhnout do vody, tentokrát by o něho zápasili se žraloky!
Nedošlo však k tomu. Ve své halucinaci dospěl Flaypol skutečně až k poslednímu stupni opilosti, jako by se opil likéry, které ve svém třeštění nabízel, upadnul jako beztvárná hmota a tvrdě usnul.

Dne 25. ledna

Noc z 24. na 25. ledna byla mlhavá a následkem jakéhosi přírodního úkazu nejteplejší, jakou si je možné představit.
Mlha nás dusí. Domnívali byste se, že jediná jiskra stačí, aby se vzňala jako nějaká třaskavina.
Vor nejen, že nepluje, ale ani se nepohne. Ptám se někdy, jestli vůbec ještě spočívá na vodě.
Dnes v noci jsem se pokoušel spočítat, kolik je nás na palubě. Zdá se mně, že je nás ještě jedenáct, ale mohu jen těžko soustředit myšlenky, nutné ke stanovení počtu. Brzy mně vyjde deset, brzy dvanáct. Je nás myslím jedenáct od smrti Jynxtropa. Zítra jich bude pouze deset, já budu mrtev.
Opravdu cítím, že už spěji ke konci svých útrap, neboť se mně ve vzpomínkách jeví celý můj život. Má vlast, moje rodina, přátelé, bylo mně popřáno, abych je naposledy ještě uviděl ve snu!
K ránu jsem se probudil, jestli se ovšem může nazývat spánkem chorobná dřímota, do které jsem byl pohroužen. Bůh mně odpusť, ale pomýšlím vážně na to, učinit všemu konec! Tato myšlenka utkvěla v mém mozku. Pociťuji jakousi útěchu, když si říkám, že kdybych chtěl, tyto útrapy se skončí.
Sdělil jsem své rozhodnutí Robertovi Curtisovi a mluvil s ním se zvláštní klidností ducha. Kapitán pouze přisvědčivě pokynul a potom řekl:
„Já se nezabiji; znamenalo by to, že opouštím své místo. Jestli mne smrt nezasáhne před mými přáteli, zůstanu poslední na voru!“ Mlha stále trvá. Plujeme uprostřed šedého ovzduší. Není vidět ani povrch vody. Mlha vystupuje z moře jako husté mračno, cítíme však dobře, že nad ní září žhavé slunce, které brzy tyto veškeré výpary vsaje.
K sedmé hodině se domnívám, že slyším křik ptáků nad svou hlavou.
Robert Curtis, který je stále vzpřímen, dychtivě naslouchá tomuto křiku, který se ještě třikrát opakuje.
Potřetí se přiblížím a zaslechnu kapitána, který si říká temným hlasem:
„Ptáci!… Ale pak… nablízku by byla země!…“
Robert Curtis tedy dosud doufá v zemi? Já v ni nevěřím! Pevniny již neexistují, ani ostrovy. Země je jen koule s tekutým povrchem, jako byla v druhém období své formace!
Přece však očekávám zvednutí mlhy s jakousi netrpělivostí - ne snad, že bych doufal, že uvidím zemi, nýbrž že mě touto nesplnitelnou nadějí tíží nesmyslná myšlenka a spěchal jsem, abych se jí zbavil.
Teprve k jedenácté hodině se začala mlha rozptylovat. Zatímco se její husté chomáče valí po hladině moře, vidím jejími hořejšími mezerami modro nebes. Žhavé paprsky pronikají mlhu a bodají nás jako kovové šípy, rozžhavené do běla.
Avšak toto smršťování par se děje jen ve vyšších vrstvách a proto se dosud nemohu rozhlédnout po obzoru.
Celou půlhodinu nás tyto chomáče mlhy obklopují a rozptylují se jen velmi zvolna, neboť se vítr úplně utišil.
Robert Curtis, se opíralo zábradlí voru a snažil se proniknout opalizující záclonou mlh.
Konečně slunce očistilo svým plným žárem hladinu moře, široký okruh se vyjasňuje, objeví se obzor…
A obzor je takový, jaký byl stále po celých šest týdnů - souvislá kruhovitá čára, na níž se obloha dotýká vody!
Robert Curtis se rozhlédl po obzoru a nepronesl ani slovo.
Ach, upřímně ho lituji, neboť on jediný z nás nemá právo udělat všemu konec, kdy by chtěl. Já zemřu zítra a jestli mne smrt nestihne, půjdu jí vstříc. Co se týká mých druhů, nevím ani, jestli jsou ještě naživu, ale zdá se mně, že už uplynulo několik dní, co jsem je viděl naposled.
Nastala noc. Nemohl jsem usnout ani na okamžik. Kolem druhé hodiny mně žízeň působila takové bolesti, že jsem se nemohl zdržet výkřiků. Copak nezažiji dříve než zemřu tu nejvyšší slast, abych uhasil oheň, hořící v mých prsou?
Co když se napiji své vlastní krve v nedostatku cizí! Vím, že mně to nijak neprospěje, ale ošálím tím alespoň své bolesti!
Sotva tato myšlenka prošla mou myslí, už jsem se ji chystal uskutečnit. Podařilo se mně otevřít svůj nožík. Má ruka je obnažena. Rychlým řezem rozetnu cévu. Krev teče jen po krůpějích a hasím žízeň tímto zřídlem svého života! Krev vtéká znovu do mého těla a konejší na okamžik mé hrozné útrapy; potom se zastaví, neboť již nemá více sil obíhat!
Jak se mně zdá dlouho, než nastane zítřek.
Za úsvitu jsou opět na obzoru nakupeny husté mlhy a zužují kruh, jehož středem je vor. Mlha je vřelá jako pára, která uniká z kotle.
Dnes je můj poslední den.
Dříve, než zemřu, rád bych stisknul ruku jednomu příteli. Robert Curtis je mně nablízku. Doplížím se až k němu a podávám mu ruku.
Rozumí mně, ví, že je to „sbohem“, a zdá se, že mne chce poslední myšlenkou naději zachránit! Je to zbytečné.
Chtěl bych ještě jednou spatřit pány Letourneury, slečnu Herbeyovou… Netroufám si však!… Mladá dívka by mně mé rozhodnutí vyčetla z očí. Mluvila by o Bohu, o onom světě, který musíme očekávat.
Očekávejte, já nemám více odvahy… Bůh mně odpusť!
Vrátil jsem se na příď voru a po dlouhém úsilí se mně podařilo se postavit vedle stěžně. Naposledy přehlížím zrakem toto nelítostné moře, tento nepohnutý obzor. Kdyby se mně nyní objevila země, kdyby se nad vlnami vynořila plachta, považoval bych to za hříčku obraznosti…
Avšak moře je pusté!
Je deset hodin dopoledne. Nadešla chvíle, kdy všemu učiním konec.

Žaludek se mně znovu bolestivě svírá hladem, palčivá žízeň rozrývá mé útroby s novou prudkostí. Pud sebezáchovy ve mně uhasnu! Za několik okamžiků přestanu trpět!… Bůh mě buď milostivý!
V tom se ozval hlas. Poznávám hlas Douglase.
Tesař stojí vedle Roberta Curtise a říká:
„Kapitáne, musíme losovat.“ Zarazil jsem se ve chvíli, kdy jsem se chtěl vrhnout do moře. Proč?
Nevím sám, avšak vrátil jsem se na záď voru.

Dne 26. ledna

Návrh byl učiněn. Všichni jej slyšeli a všichni mu rozuměli. Po několik dnů je utkvělou myšlenkou všech, ale nikdo se ji neodvážil pronést.
Budeme losovat.
Každý bude mít svůj díl z toho, kdo bude určen losem.
Tedy, dobrá, budiž! Když mne určí los, nebudu litovat.
Zdá se mně, že byla navržena výjimka ve prospěch slečny Herbeyové a André Letourneur, že ji navrhnu! Avšak mezi námořníky se ozvalo zlostné mručení. Je nás na palubě jedenáct, každý z nás má tedy desetkrát naději pro sebe, jednou proti sobě a navržená výjimka by tento poměr změnila. Slečna Herbeyová se podrobí společnému osudu.
Je nyní půl jedenácté hodiny dopoledne. Člunař, jehož Douglasův návrh oživil, naléhá, aby se losování provedlo ihned. Má pravdu. Ostatně žádný z nás nelpí na životě. Kdo bude určen, předejde své druhy ve smrti pouze o několik dnů, dokonce snad jen o několik hodin.
Víme to a žádný z nás se smrti nehrozí. Po čem toužíme je, abychom den nebo dva netrpěli hladem, abychom nebyli mučeni žízní a to se nám také vyplní.
Nevím, jakým způsobem se jména nás všech ocitla na dně klobouku.
Byl to nejspíše Falsten, který je napsal na list, vytržený ze svého zápisníku.
Je zde jedenáct jmen. Bez rokování bylo přijato, aby bylo vylosované jméno obětí.
Kdo provede losování? Nastalo jakési váhání.
„Já!“ odpověděl jeden z nás.
Obrátím se a poznávám pana Letourneura.
Stojí zde shrben se vztaženou rukou, bílé vlasy mu spadají na vyhublé tváře a je hrozný svým klidem.
Ach, ubohý otče! Rozumím! Vím, proč chceš vyvolávat jména! Tvoje otcovská obětavost sahá až tak daleko!
„Jak je libo!“ praví člunař.
Pan Letourneur vnoří ruku do klobouku. Vyjme lístek, rozvine ho a pronáší hlasitě jméno, které je na lístku napsáno a podá jej tomu, jehož jméno obsahuje.
Je vylosováno první jméno, jméno námořníka Burkeho, jemuž se z úst vydral radostný výkřik.
Druhý je Flaypol.
Třetí člunař.
Čtvrtý Falsten.
Pátý Robert Curtis.
Šestý Sandon.
Více než polovina jmen již byla vyvolána. Mé jméno nebylo dosud vylosováno. Hledím si vypočítat, kolik naděje mně ještě zbývá: čtyři dobré proti jedné špatné.
Od chvíle, kdy Burke vykřiknul, nebylo proneseno ani slovo.
Pan Letourneur pokračuje ve své příšerné povinnosti.
Sedmé jméno je slečna Herbeyová, avšak mladá dívka se ani nezachvěla.
Osmé jméno je moje. Ano, moje.
Deváté jméno:
„Letourneur!“
„Který?“ ptá se člunař.
„André!“ odpovídá pan Letoumeur. Rozlehl se výkřik a André klesl v bezvědomí.
„Nuže dále!“ zvolá tesař a rudne, neboť se jeho jméno nachází v klobouku samotné se jménem pana Letoumeura.
Douglas pohlíží na svého soka jako na oběť, kterou chce roztrhat.
Kdežto pan Letoumeur se téměř usmívá. Vloží ruku do klobouku, vyjme předposlední lístek, zvolna jej rozvine a aniž by zeslabil hlas, s pevností, jaké bych se u tohoto muže nikdy nenadál, pronáší jméno:
„Douglas!“ Tesař je zachráněn. Hluboké oddechnutí se mu vydralo z prsou.
Potom pan Letoumeur vyjmul poslední lístek a roztrhal jej, aniž by jej otevřel.
Avšak kousek roztrhaného papíru zalétl do kouta voru. Nikdo to nezpozoroval. Doplížím se na tu stranu, zvednu papírek a v jeho rohu čtu: And…
Pan Letoumeur se ke mně vrhl, vyrval mně prudce z rukou útržek papíru, zmačkal jej mezi prsty, vážně na mě pohlédl a hodil jej do moře.

Pokračování dne 26. ledna

Porozuměl jsem dobře. Otec se obětoval za syna a když neměl nic jiného, co by mu dal, dal mu svůj život.
Avšak tito hladovci nechtějí déle čekat. Útroby se jim dvojnásobně svírají v přítomnosti oběti, která je jim určena. Pan

Letoumeur pro ně není více člověkem. Neřekli dosud nic, ale jejich rty se svírají, zuby se vyceňují a jsou připraveny se zakousnout, trhat jako tesáky dravců se surovou žravostí zvířat. Chcete, aby se vrhli na svou oběť a roztrhali ji zaživa? Kdo by věřil, že se v tuto chvíli bude někdo dovolávat zbytku lidskosti, který tito lidé mohou ještě v sobě mít a kdo by po všem, co se stalo, věřil, že toto dovolávání bylo vyslyšeno? Ano, pouhé slovo je zastavilo ve chvíli, kdy se chystali vrhnout na pana Letoumeura. Člunař, chystající se vykonat úlohu řezníka, Douglas se širočinou v ruce, zůstali stát.
Slečna Herbeyová k nim přistoupila, či spíše se připlížila a pravila:
„Přátelé, nechtěli byste počkat ještě den? Pouze jediný den. Nedostihneme-li zítra zemi, nesetkáme-li se se žádnou lodí, ať se náš ubohý přítel stane vaší kořistí!…“
Na ta slova se mé srdce zachvělo. Zdálo se mně, že mladá dívka mluví s prorockým přízvukem a že vyšší vnuknutí oživuje to ušlechtilé stvoření! Nesmírná naděje se vrací do mého srdce. Snad slečna Herbeyová viděla u pobřeží loď v jakémsi nadpřirozeném vidění, který rozvinuje Bůh před některými zraky. Ano, musíme počkat ještě den!
Co znamená jediný den po všem, co jsme již vytrpěli?
Robert Curtis je téhož mínění. Připojili jsme své prosby k prosbám slečny Herbeyové. Falsten mluví ve stejném smyslu.
Žádáme své společníky, člunaře, Douglase, ostatní…
Námořníci se zarazili a není slyšet ani jediné zareptání.
Člunař odhodil širočinu a pravil temným hlasem:
„Tedy zítra ráno!“ Tímto slovem bylo řečeno vše. Když se do zítřka na obzoru neobjeví země ani loď, bude strašlivá oběť vykonána.
Každý se nyní navrátil na své místo a zbytkem sil potlačuje své bolesti. Námořníci se ukryli pod plachty. Nesnaží se ani pátrat po moři.
Nezáleží jim na tom! Zítra se nají…
Když opět nabyl André Letourneur vědomí, patřil jeho první pohled otci. Potom vidím, že počítá cestující na voru…
Ani jeden nechybí. Na koho padnul los? Když André pozbyl vědomí, byla v klobouku pouze dvě jména, jméno tesařovo a jméno jeho otce! A pan Letourneur i Douglas jsou zde oba!
Tu se přiblížila slečna Herbeyová a jednoduše mu řekla, že losování nebylo ukončeno.
André Letourneur se dále netázal. Uchopil svého otce za ruku.
Obličej pana Letourneura je klidný, skoro se usmívá. Vidí a chápe jen jedinou věc: že je zachráněn jeho syn. Obě tyto bytosti, tak těsně spolu sepjaté, usedly na zádi voru a tiše spolu hovoří.
Avšak nevzpamatoval jsem se z prvního dojmu, kterým na mne působilo zakročení mladé dívky. Věřím, že nám pomůže božská prozřetelnost. Nevím, jakým způsobem mně tato myšlenka utkvěla v duši.
Neodvážil bych se tvrdit, že se blížíme ke konci svých útrap a že je země nebo loď, vzdálená několik mil po větru, kdybych si tím nebyl příliš jistý. Nežasněte nad tím. Můj mozek je tak prázdný, že se v něm mění přeludy ve skutečnost.
Sdělil jsem své předtuchy otci i synovi. André důvěřuje tak jako já.
Ubohý mladík! Kdo ví, zda zítra!…
Otec mně vážně naslouchá a dodává mně odvahy, abych důvěřoval.
Doufá zajisté - alespoň to řekl - že se nebe smiluje nad těmi, kdo přežili Chancellor a zahrnuje svého syna něžnostmi, které jsou jeho poslední.
Později, když jsem s ním byl sám, naklonil se pan Letourneur k mému uchu a pravil:
„Odkazuji vám svého nešťastného syna. Ať se nikdy nedozví, že…“ Nedokončil větu a těžké slzy splynuly z jeho očí!
Já jsem však plný naděje.
Aniž bych se odvrátil, pozoruji moře a probíhám zrakem jeho celý obzor. Je pusté, to mne však neznepokojuje. Než nastane zítřek, bude oznámena plachta nebo země.
Jako já, pozoruje moře i Robert Curtis. Slečna Herbeyová, Falsten, dokonce i člunař soustředili celý svůj život ve zraku.
Přece však nastala noc, ale jsem přesvědčený, že se v této hluboké temnotě blíží nějaká loď, která bude oznámena, až se rozední.

Dne 27. ledna

Nezamhouřil jsem oči. Naslouchám nejmenšímu hluku, šplíchání moře, šumotu vln. Zpozoroval jsem, že kolem voru není ani jediný žralok. Vidím v tom šťastné znamení.
Měsíc vyšel čtyřicet šest minut po půlnoci a ukazuje polovinu své desky, ale jeho nedostatečné světlo nedovoluje pozorovat moře v širším okruhu. Kolikrát jsem se domníval, že na několik provazců od nás spatřuji tu vytouženou plachtu.
Jitro nadešlo… Slunce vychází nad pustým mořem!
Hrozný okamžik se přiblížil. Tu cítím, jak se veškeré mé včerejší naděje poznenáhlu rozplývají. Loď se neobjevuje. Země rovněž ne.
Vracím se do skutečnosti a vzpomínám, že se blíží hodina, kdy má být vykonána ohavná poprava!
Neodvažuji se pohlédnout na oběť a když se jeho odevzdané oči upřou na mne, sklopím zrak.
Nevýslovný děs mně svírá prsa. Hlava se mi točí, jako bych byl opilý.
Je šest hodin ráno. Nevěřím již na pomoc Prozřetelnosti. Mé srdce bije sto údery za minutu a úzkostí mně vyvstal pot na celém těle.
Člunař a Robert Curtis stojí opřeni o stěžeň a nepřestávají pátrat po oceánu. Na člunaře je hrozný pohled. Je patrné, že hodinu neurychlí, ale také že ji nepromeškal. Jaké pocity zmítají kapitánem, nelze uhodnout. Jeho tvář je bledá a zdá se, že jeho život je pouze v očích.

Co se týká námořníků, vláčejí se po voru a jejich žhavé oči pohlcují svou oběť!
Nemohu vydržet na místě a plížím se až na příď voru.
Člunař je stále vztyčen a pátrá po obzoru.
„Konečně!“ zvolal.
Vyskočil jsem při tom slovu.
Člunař, Douglas, Flaypol, Burke a Sandon postupují k zádi. Tesař křečovitě tiskne svoji širočinu!
Slečna Herbeyová nemůže zadržet výkřik.
André se náhle vztyčil.
„Můj otec?“ zvolal stísněným hlasem.
„Byl jsem určen losem…“ odpověděl pan Letoumeur.
André se chopil otce a objal ho pažemi.
„Nikdy!“ vzkřikl divoce. „Zabte spíše mne! Zabte mne! Já jsem hodil Hobbartovu mrtvolu do moře! Mne musíte zabít!“
Nešťastník!
Jeho slova zdvojnásobila zuřivost námořníků. Douglas k němu přistoupil, vyrval ho z náručí pana Letoumeura a pravil:
„Žádné okolky!“ André upadnul naznak a dva námořníci ho sevřeli tak pevně, že se nemohl ani hnout.
Burke a Flaypol v téže chvíli uchopili svoji oběť a vlekli ji na příď voru.
Tento hrozný výjev se udál rychleji, než jsem jej popsal. Děs mne upoutal na místo! Chtěl jsem se vrhnout mezi pana Letoumeura a námořníky, ale nemohl jsem!
V té chvíli je pan Letoumeur vztyčen. Odstrčil námořníky, kteří z něho strhali část oděvu. Jeho paže jsou obnaženy.
„Okamžik,“ pravil hlasem, z něhož vyciťuji nezkrotnou energii, „okamžik! Nemám v úmyslu, vás připravit o to, co vám náleží! Avšak předpokládám, že mne dnes nesníte celého!“ Námořníci se zarazili, hleděli na něho a užasle poslouchali.
Pan Letoumeur pokračoval:
„Je vás deset! Nestačily by vám mé dvě paže? Uřízněte je a zítra budete mít zbytek!…“ A pan Letoumeur podává své obnažené paže…
„Dobrá!“ zvolal hrozným hlasem tesař Douglas.
A rychle jako blesk zdvihnul širočinu…
Robert Curtis se na to déle nemohl dívat. Já rovněž ne. Dokud budeme naživu, nepřipustíme toto krveprolití. Kapitán se vrhnul mezi námořníky, aby jim vyrval jejich oběť. Spěchám mezi potýkající se…, ale když jsem dospěl na příď voru, strčil do mne prudce jeden z námořníků a skácel jsem se do moře…
Zavřu ústa a chci zemřít udušením!… Ale nutnost vdechování je silnější, než má vůle. Mé rty se otevřely a několik doušků vody mi vniklo do úst…
Věčný Bože! Tato voda je sladká!

Pokračování 27. ledna

Pil jsem, pil! Byl jsem jako znovuzrozen! Ihned se do mne vrátil život! Již jsem nežádal smrt!
Volám. Zaslechli můj křik. Robert Curtis se objeví na kraji paluby a hodí mně lano, které má ruka uchopila. Přitáhnu se a vyškrábu se opět na vor.
První má slova jsou tato:
„Sladká voda!“
„Sladká voda!“ vzkřikne Robert Curtis.
„Země je nablízku!“ Je nejvyšší čas! Mučivý skutek nebyl ještě spáchán! Oběť nebyla dosud zabita! Robert Curtis a André zápasili s lidojedy a v okamžiku, kdy podléhali, zaslechli můj hlas!
Zápas náhle přestal. Opakuji slova: „Sladká voda!“, naklonil jsem se z voru a hltavě pil plnými doušky!
Slečna Herbeyová následuje jako první můj příklad. Robert Curtis, Falsten a ostatní se vrhli k tomuto zřídlu života.
Všichni dělají totéž.
Divoké šelmy pojednou zvedají ruce k nebi. Někteří námořníci se křižují a volají „zázrak!“ Všichni klečí na kraji voru a s nadšením pijí.
Zuřivost ustoupila nadšení!
André a jeho otec nás následovali naposledy.
„Kde se však nacházíme?“ zvolal jsem.
„Nejméně dvacet mil od země!“ odpověděl Robert Curtis.
Zraky se obrátily na něho. Zbláznil se kapitán? Na obzoru není vidět zemi a vor je stále středem vodního okruhu!
A voda je přece jen sladká! Čím to je? Na tom nezáleží! Smysly nás neklamaly a naše žízeň je uhašena.
„Ano, zemi není vidět, ale je v tomto směru,“ pravil kapitán a vztáhl ruku k západu.
„Která země?“ táže se člunař.
„Americká pevnina, země, kterou protéká veletok Amazonka, jediná řeka, jejíž proud je dost silný, že vybíhá do oceánu na dvacet mil od jejího vyústění!“

Pokračování 27. ledna

Robert Curtis měl zřejmě pravdu. Ústí Amazonky, jejíž vydatnost obnáší asi dvě stě čtyřicet tisíc čtverečních metrů za hodinu, je jediným místem Atlantického oceánu, kde jsme mohli nalézt sladkou vodu.
Země je nablízku! Cítíme ji! Vítr nás k ní žene.

V té chvíli se vznáší hlas slečny Herbeyové k nebesům a my připojujeme své modlitby k její modlitbě.
André Letourneur spočívá v náručí svého otce na zádi voru, zatímco my na přídi pozorujeme obzor na západě…
O hodinu později zvolal Robert Curtis: „Země!“

Zápisník, do kterého jsem zanášel tyto poznámky, je ukončen. Za několik hodin jsme byli zachráněni, což vypovím několika slovy.
Vor narazil k jedenácté hodině na Magouri - výběžek ostrova Marajo. Milosrdní rybáři nás přijali a posilnili a potom nás dopravili do Para, kde jsme byli objektem nejpříkladnější péče. Vor přistál na nultém stupni dvanácti minutách severní šířky. Byl tedy zahnán nejméně patnáct stupňů na jihozápad ode dne, kdy jsme opustili loď. Říkám „nejméně“, neboť je zřejmé, že jsme museli sestoupit mnohem jižněji.
Do ústí jihoamerického veletoku jsme dospěli tak, že vor uchvátil Golfský proud a donesl ho sem. Nebýt této okolnosti, byli bychom ztraceni.
Ze třiceti dvou lidí, kteří vstoupili na loď v Charlestonu, totiž devíti cestujících a dvaceti tří námořníků, zbylo pouze pět cestujících a šest námořníků - celkem jedenáct.
To jsou jediní zachránění z Chancelloru.
Protokol o zachránění byl sepsán brazilskými úřady.
Podepsáni byli: slečna Herbeyová, J. R. Kazallon, Letourneur - otec, André Letourneur, Falsten, člunař, Douglas, Burke, Flaypol, Sandon a - jako poslední - Robert Curtis, kapitán.
Musím připojit, že v Para nám byly skoro ihned poskytnuty prostředky, abychom se mohli navrátit do vlasti. Loď nás dopravila do Cayenne, kde jsme použili francouzské aspiwalské transatlantické linky, jejíž steamer Ville-de-Saint-Nazaire nás dopravil do Evropy.
A není přirozené, že nyní po všech společně zažitých útrapách, po všech nebezpečích, kterým jsme takřka zázrakem unikli, váže cestující Chancellora navzájem nerozlučné přátelství? Není jisté, že na sebe nikdy nezapomenou, ať jsou v jakýchkoliv okolnostech, ať je dělí vzdálenost nebo osud? Robert Curtis je a zůstane navždy přítelem těch, kteří byli jeho společníky v neštěstí.
Slečna Herbeyová se chtěla zříci světa a věnovat svůj život ošetřování těch, kteří trpí.
„Copak můj syn netrpí?…“ řekl jí pan Letoumeur.
Slečna Herbeyová nalezla v panu Letoumeurovi otce a v jeho synovi Andrém bratra. - Říkám bratra - neboť zakrátko tato statečná dívka nalezne v nové rodině štěstí, které si zaslouží a které jí zplna srdce přejeme!